

Regulile pieței energiei electrice

CUPRINS

TITLUL I	15
PREVEDERI GENERALE	15
TITLUL II.....	22
REGULILE PIEȚEI CONTRACTELOR BILATERALE	22
CAPITOLUL I	22
PREVEDERI GENERALE	22
CAPITOLUL II.....	22
ÎNREGISTRAREA CONTRACTELOR BILATERALE	22
CAPITOLUL III.....	23
DETERMINAREA POZIȚIEI NETE A PARTICIPANTULUI LA PIAȚA DE ENERGIE ELECTRICĂ.....	23
TITLUL III.....	25
REGULILE PIEȚEI PENTRU ZIUA URMĂTOARE	25
CAPITOLUL I	25
PREVEDERI GENERALE PRIVIND PIAȚA PENTRU ZIUA URMĂTOARE	25
CAPITOLUL II.....	25
PARTICIPARE LA PZU	25
<i>Secțiunea 1 .....</i>	<i>25</i>
<i>Participanții la PZU.....</i>	<i>25</i>
<i>Secțiunea 2 .....</i>	<i>26</i>
<i>Înregistrarea participanților la PZU .....</i>	<i>26</i>
<i>Secțiunea 3 .....</i>	<i>26</i>
<i>Retragerea, suspendarea și revocarea.....</i>	<i>26</i>
<i>Secțiunea 4 .....</i>	<i>27</i>
<i>Registrul de tranzacționare.....</i>	<i>27</i>
CAPITOLUL III.....	27
TRANSMITEREA OFERTELOR PE PZU	27
<i>Secțiunea 1 .....</i>	<i>27</i>

<i>Tipuri de oferte.....</i>	<i>27</i>
<i>Secțiunea 2 .....</i>	<i>28</i>
<i>Transmiterea, modificarea și anularea ofertelor de către participantul la PZU .....</i>	<i>28</i>
<i>Secțiunea 3 .....</i>	<i>28</i>
<i>Conținutul și formatul ofertelor .....</i>	<i>28</i>
<i>Secțiunea 4 .....</i>	<i>29</i>
<i>Validarea ofertelor.....</i>	<i>29</i>
CAPITOLUL IV	29
STABILIREA CANTITĂȚILOR DE ENERGIE ELECTRICĂ TRANZACȚIONATE PE PZU ȘI A PREȚULUI DE ÎNCHIDERE A PZU	29
<i>Secțiunea 1 .....</i>	<i>29</i>
<i>Reguli de calcul.....</i>	<i>29</i>
<i>Secțiunea 2 .....</i>	<i>30</i>
<i>Determinarea curbei ofertei și curbei cererii .....</i>	<i>30</i>
<i>Secțiunea 3 .....</i>	<i>30</i>
<i>Determinarea prețului de închidere a PZU .....</i>	<i>30</i>
<i>Secțiunea 4 .....</i>	<i>31</i>
<i>Determinarea volumelor ofertei și cererii .....</i>	<i>31</i>
<i>Secțiunea 5 .....</i>	<i>31</i>
<i>Acceptarea cantităților din oferte pentru tranzacționare .....</i>	<i>31</i>
<i>Secțiunea 6 .....</i>	<i>32</i>
<i>Măsuri speciale pentru cazul în care PIP este nedefinit .....</i>	<i>32</i>
CAPITOLUL V	32
CONFIRMAREA ȘI ACCEPTAREA TRANZACȚIILOR PE PZU	32
<i>Secțiunea 1 .....</i>	<i>32</i>
<i>Confirmarea tranzacțiilor.....</i>	<i>32</i>
<i>Secțiunea 2 .....</i>	<i>32</i>
<i>Contestații la confirmările de tranzacție .....</i>	<i>32</i>
CAPITOLUL VI	33
ALTE PREVEDERI.....	33
<i>Secțiunea 1 .....</i>	<i>34</i>
<i>Proceduri de urgență .....</i>	<i>34</i>
<i>Secțiunea 2 .....</i>	<i>34</i>

<i>Anularea ofertelor sau tranzacțiilor</i>	34
TITLUL IV	36
ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA PIEȚEI DE ENERGIE ELECTRICĂ PE PARCURSUL ZILEI.....	36
CAPITOLUL I	36
SCOP	36
CAPITOLUL II.....	36
PREVEDERI GENERALE	36
CAPITOLUL III.....	37
TRANZACȚIONAREA	37
CAPITOLUL IV	38
DECONTARE ȘI GARANȚII	38
CAPITOLUL V.....	38
COMUNICARE.....	38
CAPITOLUL VI	39
TRANSPARENȚĂ	39
CAPITOLUL VII.....	39
SITUAȚII DE AVARIE	39
CAPITOLUL VIII.....	39
MONITORIZARE	39
TITLUL V.....	41
REGULILE NOTIFICĂRILOR FIZICE	41
CAPITOLUL I.....	41
PREVEDERI GENERALE.....	41
CAPITOLUL II.....	42
GRUPURI DE ECHILIBRARE	42
TITLUL VI	44
REGULILE PIEȚEI DE ECHILIBRARE	44
CAPITOLUL I	44
PREVEDERI GENERALE	44
CAPITOLUL II.....	45

PARTICIPARE.....	45
<i>Secțiunea 1 .....</i>	45
<i>Participanții la piața de echilibrare .....</i>	45
<i>Secțiunea 2 .....</i>	46
<i>Înregistrarea .....</i>	46
<i>Secțiunea 3 .....</i>	46
<i>Retragerea și revocarea.....</i>	46
<i>Secțiunea 4 .....</i>	47
<i>Registrul pieței de echilibrare.....</i>	47
CAPITOLUL 3.....	47
TRANSMITEREA OFERTELOR ZILNICE	47
<i>Secțiunea 1 .....</i>	47
<i>Obligația de ofertare.....</i>	47
<i>Secțiunea 2 .....</i>	47
<i>Tipuri de oferte zilnice .....</i>	47
<i>Secțiunea 3 .....</i>	48
<i>Determinarea energiei disponibile pentru echilibrare .....</i>	48
<i>Secțiunea 4 .....</i>	49
<i>Transmiterea, modificarea și anularea ofertelor zilnice .....</i>	49
<i>Secțiunea 5 .....</i>	49
<i>Conținutul și formatul ofertelor zilnice.....</i>	49
<i>Secțiunea 6 .....</i>	50
<i>Validarea ofertelor zilnice și verificarea finală.....</i>	50
CAPITOLUL IV	50
TRANSMITEREA OFERTELOR FIXE	50
<i>Secțiunea 1 .....</i>	50
<i>Obligația de ofertare.....</i>	50
<i>Secțiunea 2 .....</i>	51
<i>Tipuri de oferte fixe.....</i>	51
<i>Secțiunea 3 .....</i>	51
<i>Transmiterea, modificarea și anularea ofertelor fixe .....</i>	51
<i>Secțiunea 4 .....</i>	51
<i>Conținutul și formatul ofertelor fixe .....</i>	51

<i>Secțiunea 5</i>	52
<i>Validarea și verificarea finală a ofertelor fixe</i>	52
CAPITOLUL V	52
PROCEDURI DE SELECTARE	52
<i>Secțiunea 1</i>	52
<i>Reguli generale</i>	52
<i>Secțiunea 2</i>	53
<i>Determinarea energiei de echilibrare necesare</i>	53
<i>Secțiunea 3</i>	53
<i>Selectarea benzii de reglaj secundar</i>	53
<i>Secțiune 4</i>	54
<i>Selectarea energiei de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar rapid de creștere de putere, respectiv reglajului terțiar rapid de reducere de putere</i>	54
<i>Secțiunea 5</i>	57
<i>Selectarea energiei de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar lent de creștere de putere, respectiv reglajului terțiar lent de reducere de putere.</i>	57
<i>Secțiunea 6</i>	59
<i>Utilizarea serviciilor de pornire și de menținere în rezervă caldă</i>	59
<i>Secțiunea 7</i>	60
<i>Abateri de la ordinea de merit în cazul utilizării pieței de echilibrare pentru rezolvarea congestiilor interne</i>	60
CAPITOLUL VI	61
LIVRAREA ENERGIEI DE ECHILIBRARE	61
<i>Secțiunea 1</i>	61
<i>Dispoziția de dispecer și livrarea energiei de echilibrare</i>	61
<i>Secțiunea 2</i>	62
<i>Stabilirea tranzacțiilor comerciale și a confirmărilor tranzacțiilor</i>	62
<i>Secțiunea 3</i>	64
<i>Contestații la confirmarea de tranzacții</i>	64
CAPITOLUL 7	65
ALTE PREVEDERI.....	65
<i>Secțiunea 1</i>	65
<i>Instrucțiuni pentru acțiunile de echilibrare în afara pieței de echilibrare</i>	65
<i>Secțiunea 2</i>	65

<i>Proceduri de urgență</i>	65
TITLUL VII	66
REGULILE PIEȚEI SERVICIILOR DE SISTEM	66
CAPITOLUL 1	66
PREVEDERI GENERALE	66
<i>Secțiunea 1</i>	66
<i>Obiective generale</i>	66
<i>Secțiunea 2</i>	67
<i>Domeniu de aplicare</i>	67
CAPITOLUL II	67
ACHIZIȚIONAREA REZERVELOR DE REGLAJ SECUNDAR ȘI TERȚIAR.....	67
<i>Secțiunea 1</i>	67
<i>Determinarea perioadelor de achiziție și a rezervelor necesare de reglaj secundar și terțiar</i>	67
<i>Secțiunea 2</i>	68
<i>Achiziția rezervelor de reglaj secundar și terțiar</i>	68
<i>Secțiunea 3</i>	69
<i>Contractare bilaterală directă pentru achiziția serviciilor de sistem în vederea managementului congestiilor interne</i>	69
CAPITOLUL III.....	70
ACHIZIȚIONAREA SERVICIULUI TEHNOLOGIC DE SISTEM REZERVĂ DE CAPACITATE	70
<i>Secțiunea 1</i>	70
Scop	Eroare! Marcaj în document nedefinit.
<i>Secțiunea 2</i>	70
<i>Achiziția necesarului de serviciu tehnologic de sistem rezervă de capacitate</i>	70
CAPITOLUL IV	71
ACHIZIȚIA PUTERII REACTIVE PENTRU REGLAREA TENSIUNII	71
<i>Secțiunea 1</i>	71
<i>Determinarea perioadelor de achiziție și a necesarului de putere reactivă pentru reglarea tensiunii</i>	71
<i>Secțiunea 2</i>	71
<i>Achiziția necesarului de putere reactivă pentru reglarea tensiunii</i>	71
CAPITOLUL V	71
CONTRACTARE BILATERALĂ DIRECTĂ ÎN REGIM REGLEMENTAT	71

CAPITOLUL VI	72
COMPENSAREA SCHIMBURILOR NEPLANIFICATE	72
CAPITOLUL VII	72
PUBLICARE ȘI RAPORTARE	72
TITLUL VIII.....	73
RESPONSABILITATEA ECHILIBRĂRII.....	73
CAPITOLUL 1.....	73
DOMENIUL DE APLICARE	73
CAPITOLUL II.....	73
OBLIGAȚII PRIVIND ECHILIBRAREA	73
<i>Secțiunea 1 .....</i>	<i>73</i>
<i>Generalități .....</i>	<i>73</i>
<i>Secțiunea 2 .....</i>	<i>74</i>
<i>Obligativitatea asumării responsabilității echilibrării.....</i>	<i>74</i>
<i>Secțiunea 3 .....</i>	<i>74</i>
<i>Responsabilitatea echilibrării pentru operatorul pieței .....</i>	<i>74</i>
<i>Secțiunea 4 .....</i>	<i>74</i>
<i>Responsabilitatea echilibrării pentru operatorii de sistem .....</i>	<i>74</i>
CAPITOLUL IV	75
PĂRȚILE RESPONSABILE CU ECHILIBRAREA	75
<i>Secțiunea 1 .....</i>	<i>75</i>
<i>Drepturile și obligațiile PRE .....</i>	<i>75</i>
<i>Secțiunea 2 .....</i>	<i>75</i>
<i>Înregistrarea PRE.....</i>	<i>75</i>
<i>Secțiunea 3 .....</i>	<i>76</i>
<i>Retragerea și revocarea părților responsabile cu echilibrarea .....</i>	<i>76</i>
<i>Secțiunea 4 .....</i>	<i>76</i>
<i>Transferul responsabilității echilibrării .....</i>	<i>76</i>
<i>Secțiunea 5 .....</i>	<i>77</i>
<i>Registrul pentru evidența PRE.....</i>	<i>77</i>
<i>Secțiunea 6 .....</i>	<i>77</i>
<i>Registrul de serviciu de sistem.....</i>	<i>77</i>

TITLUL IX	78
MĂSURARE	EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.
CAPITOLUL I	78
DOMENIU DE APLICARE	78
CAPITOLUL II	78
CERINȚE LEGATE DE MĂSURARE ȘI COMUNICARE	78
<i>Secțiunea 1 .....</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
<i>Generalități .....</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
<i>Secțiunea 2 .....</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
<i>Grupul de Măsurare.....</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
<i>Secțiunea 3 .....</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
<i>Reguli și condiții speciale pentru punctele de racordare fără grup de măsurare pe interval</i>	<i>Eroare!</i>
<i>Marcaj în document nedefinit.</i>	
CAPITOLUL III	79
ÎNREGISTRAREA DATELOR MĂSURATE	79
<i>Secțiunea 1 .....</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
<i>Registrul de măsurare.....</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
<i>Secțiunea 2 .....</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
<i>Baza de date măsurate .....</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
<i>Secțiunea 3 .....</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
<i>Identificarea punctelor de măsurare.....</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
CAPITOLUL IV	79
COLECTAREA, VERIFICAREA ȘI APROBAREA VALORILOR MĂSURATE.....	79
<i>Secțiunea 1 .....</i>	79
<i>Generalități .....</i>	79
<i>Secțiunea 2 .....</i>	80
<i>Determinarea valorilor măsurate aprobate.....</i>	80
CAPITOLUL V	80
COMUNICAREA ȘI AGREGAREA VALORILOR MĂSURATE	80
<i>Secțiunea 1 .....</i>	80
<i>Comunicarea valorilor măsurate aprobate .....</i>	80
<i>Secțiunea 2 .....</i>	80
<i>Agregarea pe titular de licență de producere sau furnizare a energiei electrice.....</i>	80

<i>Secțiunea 3</i>	81
<i>Agregarea pe parte responsabilă cu echilibrarea</i>	81
<i>Secțiunea 4</i>	81
<i>Agregarea pe operator de sistem</i>	81
<i>Secțiunea 5</i>	81
<i>Determinarea consumului tehnologic în rețelele electrice</i>	81
<i>Secțiunea 6</i>	82
<i>Comunicarea valorilor măsurate agregate</i>	82
<i>Secțiunea 7</i>	82
<i>Termene privind comunicarea, validarea, contestarea valorilor măsurate și a valorilor agregate pe unități de producere /locuri de consum comandabile și termen pentru rezolvarea contestațiilor</i>	82
<i>Secțiunea 8</i>	83
<i>Termene privind comunicarea, validarea, contestarea valorilor măsurate și a valorilor agregate pe titulari de licență și termen pentru rezolvarea contestațiilor</i>	83
<i>Secțiunea 9</i>	83
<i>Termene privind determinarea, comunicarea, contestarea, validarea valorilor determinate pe baza profilului de consum</i>	83
<i>Secțiunea 10</i>	84
<i>Termene privind comunicarea, validarea, contestarea valorilor măsurate și a valorilor agregate pe PRE și termen pentru rezolvarea contestațiilor</i>	84
TITLUL X	85
REGULI DE CALCUL AL DEZECHILIBRELOR	85
CAPITOLUL I	85
DOMENIU DE APLICARE	85
CAPITOLUL II	85
DETERMINAREA POZIȚIEI NETE CONTRACTUALE ȘI A POZIȚIEI NETE MĂSURATE	85
<i>Secțiunea 1</i>	85
<i>Determinarea livrărilor contractuale și a poziției nete contractuale</i>	85
<i>Secțiunea 2</i>	86
<i>Determinarea livrărilor măsurate și a poziției nete măsurate</i>	86
<i>Secțiunea 3</i>	87
<i>Pozițiile nete măsurate ale operatorilor de rețea</i>	87
<i>Secțiunea 4</i>	87
<i>Obligații contractuale de livrare a energiei de echilibrare</i>	87

<i>Secțiunea 5</i>	88
<i>Energia de echilibrare livrată</i>	88
CAPITOLUL III.....	89
DETERMINAREA DEZECHILIBRELOR	89
<i>Secțiunea 1</i>	89
<i>Dezechilibrele părților responsabile cu echilibrarea</i>	89
<i>Secțiunea 2</i>	89
<i>Dezechilibrele de la notificare</i>	89
<i>Secțiunea 3</i>	90
<i>Dezechilibrul sistemului</i>	90
CAPITOLUL IV	90
DETERMINAREA SCHIMBURILOR NEPLANIFICATE DE ENERGIE ELECTRICĂ	90
TITLUL XI	92
DISPECERIZARE PRIORITARĂ A ENERGIEI ELECTRICE PRODUSE	92
CAPITOLUL I	92
STABILIREA PRODUCȚIEI PRIORITARE.....	92
<i>Secțiunea 1</i>	92
<i>Autorizarea legală</i>	92
CAPITOLUL II.....	92
ÎNREGISTRAREA ȘI NOTIFICAREA PRODUCȚIEI PRIORITARE	92
<i>Secțiunea 1</i>	92
<i>Înregistrarea Producției Prioritare</i>	92
<i>Secțiunea 2</i>	92
<i>Notificări Preliminare</i>	92
<i>Secțiunea 3</i>	93
<i>Notificări Finale</i>	93
CAPITOLUL III.....	93
OFERTAREA PE PIAȚA PENTRU ZIUA URMĂTOARE.....	93
CAPITOLUL IV	93
DISPECERIZAREA PRIORITARĂ A UNITĂȚILOR DE PRODUCȚIE	93
<i>Secțiunea 1</i>	93
<i>Unități de cogenerare</i>	93
<i>Secțiunea 2</i>	94

<i>Unități de producere energie electrică din surse regenerabile .....</i>	94
<i>Secțiunea 3 .....</i>	94
<i>Tranzacționarea cu prioritate.....</i>	94
<i>Secțiunea 4 .....</i>	95
<i>Considerarea Dezechilibrelor.....</i>	95
TITLUL XII	96
REGULI PENTRU DECONTARE	96
CAPITOLUL 1	96
PREVEDERI GENERALE	96
CAPITOLUL II	96
STABILIREA CONTURILOR.....	96
<i>Secțiunea 1 .....</i>	96
<i>Responsabilități pentru decontarea centralizată .....</i>	96
<i>Secțiunea 2 .....</i>	97
<i>Conturi în numerar .....</i>	97
CAPITOLUL III.....	97
REGULI PRIVIND GARANȚIILE	97
<i>Secțiunea 1 .....</i>	97
<i>Determinarea, depunerea și utilizarea garanțiilor.....</i>	97
CAPITOLUL IV	98
DECONTAREA PE PIAȚA PENTRU ZIUA URMĂTOARE.....	98
<i>Secțiunea 1 .....</i>	98
<i>Calcululele pentru decontarea zilnică .....</i>	98
<i>Secțiunea 2 .....</i>	98
<i>Decontare și plată.....</i>	98
CAPITOLUL V	99
DECONTAREA PE PIAȚA DE ECHILIBRARE	99
<i>Secțiunea 1 .....</i>	99
<i>Calculul cantităților de energie electrică tranzacționate pe PE .....</i>	99
<i>Secțiunea 2 .....</i>	99
<i>Decontare și plăți.....</i>	99
<i>Secțiunea 3 .....</i>	105

<i>Determinarea cotelor din costurile sau veniturile care trebuie atribuite echilibrării sistemului și managementului congestiilor interne.....</i>	<i>105</i>
<i>Secțiunea 4 .....</i>	<i>105</i>
<i>Determinarea costurilor sau veniturilor pentru echilibrarea sistemului, managementul congestiilor interne, serviciile de pornire și de menținere în rezervă caldă .....</i>	<i>105</i>
CAPITOLUL VI	107
DECONTAREA DEZECHILIBRELOR PĂRȚILOR RESPONSABILĂ CU ECHILIBRAREA	107
<i>Secțiunea 1 .....</i>	<i>107</i>
<i>Calculul prețurilor pentru decontarea dezechilibrelor părților responsabile cu echilibrarea</i>	<i>107</i>
<i>Secțiunea 2 .....</i>	<i>108</i>
<i>Calculul decontării dezechilibrelor părților responsabile cu echilibrarea.....</i>	<i>108</i>
CAPITOLUL VII	109
DECONTAREA DEZECHILIBRELOR DE LA NOTIFICARE	109
<i>Secțiunea 1 .....</i>	<i>109</i>
<i>Comunicarea dezechilibrelor de la notificare .....</i>	<i>109</i>
<i>Secțiunea 2 .....</i>	<i>110</i>
<i>Calculul de decontare .....</i>	<i>110</i>
CAPITOLUL VIII.....	111
DECONTAREA SERVICIILOR TEHNOLOGICE DE SISTEM, A SCHIMBURILOR NEPLANIFICATE DE ENERGIE ELECTRICĂ ȘI A CONSUMULUI PROPRIU TEHNOLOGIC ÎN REȚELELE ELECTRICE	111
<i>Secțiunea 1 .....</i>	<i>111</i>
<i>Calculul pentru decontarea serviciilor tehnologice de sistem.....</i>	<i>111</i>
<i>Secțiunea 2 .....</i>	<i>111</i>
<i>Decontarea schimburilor neplanificate de energie electrică .....</i>	<i>111</i>
CAPITOLUL IX	111
DECONTAREA COSTURILOR SAU VENITURILOR SUPLIMENTARE PROVENITE DIN ECHILIBRAREA SISTEMULUI.....	111
CAPITOLUL X.....	113
PLĂȚI ȘI SITUAȚII DE NEÎNDEPLINIRE A OBLIGAȚIILOR.....	113
<i>Secțiunea 1 .....</i>	<i>113</i>
<i>Plata facturilor care fac obiectul unor diferențe .....</i>	<i>113</i>
<i>Secțiunea 2 .....</i>	<i>114</i>
<i>Situații de neîndeplinire a obligațiilor.....</i>	<i>114</i>
CAPITOLUL XI	114

CONTESTAȚII.....	114
<i>Secțiunea 1</i>	114
<i>Notificarea contestațiilor</i>	114
<i>Secțiunea 2</i>	114
<i>Soluționarea contestațiilor</i>	114
<i>Secțiunea 3</i>	115
<i>Corectarea notelor de decontare sau a oricăror note emise de către OST și operatorul pieței</i>	115
CAPITOLUL XII	115
ELABORAREA PROCEDURILOR DE DECONTARE	115
TITLUL XIII.....	116
RAPORTARE ȘI PUBLICAREA INFORMAȚIILOR DESPRE PIAȚĂ.....	116
CAPITOLUL I	116
GENERALITĂȚI.....	116
<i>Secțiunea 1</i>	116
<i>Domeniu de aplicare</i>	116
<i>Secțiunea 2</i>	116
<i>Obligații de raportare</i>	116
<i>Secțiunea 3</i>	116
<i>Modalități de publicare</i>	116
<i>Secțiunea 4</i>	116
<i>Frecvența publicării și perioadele de referință</i>	116
CAPITOLUL II.....	117
RAPOARTE	117
<i>Secțiunea 1</i>	117
<i>Informații publicate de OST</i>	117
<i>Secțiunea 2</i>	120
<i>Informații publicate de operatorul pieței</i>	120
<i>Secțiunea 3</i>	120
<i>Informațiile publicate de operatorii de distribuție</i>	120
TITLUL XIV.....	121
CONDIȚII GENERALE ȘI FINALE	121
CAPITOLUL I	121

FUNCȚIONAREA PIEȚEI	121
<i>Secțiunea 1</i>	121
<i>Date și rapoarte</i>	121
<i>Secțiunea 2</i>	121
<i>Sistemele informatice, de telecomunicație și bazele de date</i>	121
CAPITOLUL II	121
SUPRAVEGHEREA PIEȚEI	121
<i>Secțiunea 1</i>	121
<i>Responsabilitatea supravegherii.....</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
<i>Secțiunea 2</i>	122
<i>Sanționarea participanților la piață în caz de neconformitate sau comportament anti-concurențial</i>	122
CAPITOLUL III.....	122
APROBAREA CONTRACTELOR CADRU ȘI A PROCEDURILOR	122

TITLUL I

Prevederi generale

1. Regulile pieței energiei electrice stabilesc principiile, regulile și mecanismele referitoare la formarea prețurilor și relațiile comerciale pe piața angro de energie electrică între participanții la piața de energie electrică. Regulile pieței energiei electrice reglementează termenii și condițiile de organizare și funcționare a pieței energiei electrice, inclusiv piața contractelor bilaterale de energie electrică, piața energiei electrice pentru ziua următoare, piața energiei electrice pe parcursul zilei, piața organizată a contractelor, piața energiei electrice de echilibrare și piața serviciilor de sistem, precum și drepturile și obligațiile operatorului pieței de energie electrică, a operatorului sistemului de transport în relație cu gestionarea piețelor menționate, și drepturile și obligațiile altor participanți la piața energiei electrice.

2. Regulile pieței energiei electrice urmăresc îndeplinirea următoarelor obiective de bază:

- 1) stabilirea raporturilor juridice între participanții la piața energiei electrice și întreprinderile electroenergetice din zonele externe de dispecerizare pentru asigurarea funcționării stabile, fiabile și sigure a sistemului electroenergetic. În acest scop, toți participanții la piața energiei electrice respectă în activitatea lor principiul dirijării operativ-tehnologice unice a sistemului electroenergetic;
- 2) desfășurarea activităților pe piața energiei electrice cu respectarea principiului asigurării securității operaționale adecvate a sistemului electroenergetic, inclusiv prin asigurarea echilibrului în rețelele electrice, prin efectuarea decontărilor aferente și prin crearea de condiții optime pentru gestionarea congestiilor în rețelele electrice de către operatorul sistemului de transport și de către operatorii sistemelor de distribuție;
- 3) organizarea unui sistem de evidență a energiei electrice prin măsurarea exactă a fluxurilor de energie electrică intrate la fiecare oră, zi și lună în rețeaua electrică de transport și de distribuție, precum și prin repartizarea orară, zilnică și lunară, în funcție de posibilitățile tehnice, a cantității totale de energie electrică, conform contractelor încheiate între participanții la piața energiei electrice;
- 4) asigurarea de către operatorul sistemului de transport a accesului operatorilor sistemelor de distribuție, furnizorilor, consumatorilor finali și producătorilor la informațiile privind indicațiile echipamentelor de măsurare care înregistrează cantitățile de energie electrică intrate în rețeaua electrică de transport și cele ieșite din aceasta;
- 5) crearea cadrului legal adecvat pentru efectuarea tranzacțiilor de vânzare-cumpărare cu respectarea principiilor de transparență, de publicitate și de nediscriminare;
- 6) asigurarea condițiilor necesare prestării serviciilor de sistem și a serviciului de echilibrare în bază de criterii obiective, transparente și nediscriminatorii;
- 7) prezentarea de către operatorul sistemului de transport și de către operatorii sistemelor de distribuție a unor informații exacte, actuale tuturor participanților la piața energiei electrice, cu respectarea principiului de transparență și imparțialitate.

3. Operatorul pieței energiei electrice (în continuare – OPEE) este responsabil de organizarea și gestionarea pieței zilei următoare (în continuare – PZU) și a pieței pe parcursul zilei (în continuare – PPZ), precum și de înregistrarea contractelor bilaterale încheiate de participanții la piața energiei electrice, în conformitate cu prezentele Reguli.

4. Participanții la piața contractelor bilaterale, la piața zilei următoare și la piața pe parcursul zilei au obligația să plătească OPEE contravaloarea serviciului de operare a pieței energiei electrice, conform tarifului aprobat de Agenție. În acest sens OPEE emite facturi lunare participanților la piața energiei electrice pentru contravaloarea serviciilor prestate.

5. Operatorul sistemului de transport (în continuare – OST) este responsabil de organizarea și gestionarea pieței energiei electrice de echilibrare și a pieței serviciilor de sistem, în conformitate cu prezentele Reguli.

6. Este interzisă participarea OPEE, OST și operatorului sistemului de distribuție (în continuare – OSD) la piața energiei electrice în scopul obținerii profitului din activitatea comercială.

7. OST și OSD achiziționează pe piața energiei electrice doar energia electrică necesară acoperirii consumului tehnologic în rețelele electrice pe care le operează.

8. Furnizorul central de energie electrică (în continuare – FCEE) procură energia electrică produsă de centralele electrice de termoficare urbane și centralele eligibile care produc din surse regenerabile de energie semnând contracte bilaterale cu fiecare producător. FCEE procură de la centralele electrice de termoficare urbane energia electrică produsă doar în regim de cogenerare, care corespunde curbei de sarcină termică.

9. Centralele electrice de termoficare urbane vând pe piața energiei electrice energia electrică produsă în regim de condensare sau suplimentar curbei de sarcină termică.

10. Energia electrică procurată de FCEE este revândută furnizorilor pe piața contractelor bilaterale la prețurile reglementate aprobate de Agenție și în baza cotelor stabilite conform prevederilor prezentelor Reguli.

11. Pentru a participa la piața angro de energie electrică titularul de licență este obligat să semneze cu OST contract de echilibrare.

12. OPEE nu înregistrează în calitate de participant la PZU și PPZ titularii de licențe care nu dețin un contract de echilibrare semnat cu OST.

13. OPEE nu va înregistra contractele bilaterale prezentate de titularii de licențe în cazul în care cel puțin una din părțile semnate nu deține un contract de echilibrare semnat cu OST.

14. Furnizorii sunt responsabili grupului de echilibrare constituit din consumatorii finali cărora le furnizează energie electrică.

15. FCCE este responsabilul grupului de echilibrare constituit din centralele electrice de termoficare urbane și din centralele electrice eligibile care produc din surse regenerabile de energie.

16. Pentru asigurarea serviciilor de sistem, Regulile pieței energiei electrice definesc regulile comerciale de achiziționare de către OST a rezervelor de reglaj secundar și terțiar, a puterii reactive pentru reglarea tensiunii în rețeaua electrică de transport, precum și a altor servicii de sistem necesare pentru siguranța și stabilitatea sistemului electroenergetic.

17. Pentru promovarea producerii de energie electrică din surse/tehnologii considerate prioritare, respectiv din surse regenerabile și cogenerare de înaltă eficiență, Regulile pieței energiei electrice prevăd reguli specifice pentru participarea la piață a unităților de producție calificate ca producții prioritare.

18. În vederea menținerii siguranței în aprovizionarea cu energie electrică OST achiziționează rezerva de capacitate de pe piața de asigurare a rezervei de capacitate de producere a energiei electrice.

19. Pentru decontarea tranzacțiilor pe piețele centralizate, Regulile pieței energiei electrice prevăd regulile de stabilire a obligațiilor de plată/drepturilor de încasare ale participanților pieței energiei electrice, regulile de decontare pentru costurile/veniturilor suplimentare provenite din echilibrarea sistemului precum și regulile de decontare pentru managementul congestiilor.

20. Cantitățile de energie electrică tranzacționate pe piața angro de energie electrică sunt exprimate în MWh cu precizie de trei cifre zecimale, iar prețurile sunt indicate în valută națională cu o precizie de două zecimale.

21. În aplicarea Regulilor pieței energiei electrice, OPEE, OST, OSD elaborează proceduri proprii pe care le supun spre aprobare sau avizare Agenției.

22. În sensul prezentelor Reguli se utilizează termenii definiți în Legea nr. 107 din 27 mai 2016 cu privire la energia electrică (în continuare Legea 107/2016), Codul rețelilor electrice, aprobat de Agenție, precum și următorii termeni și definiții:

bandă disponibilă - cantitatea de energie electrică corespunzătoare reglajului secundar sau reglajului terțiar rapid pe care o unitate de producere o poate pune la dispoziția OST, la comanda acestuia, pe durata unui interval de dispecerizare;

caracteristici tehnice - parametri tehnici care sunt înregistrați la OST, în concordanță cu Normele tehnice ale rețelelor electrice, pentru a permite programarea și dispecerizarea unităților de producere și a consumurilor comandabile;

cod de identificare pe piața energiei electrice de echilibrare - cod alfanumeric alocat fiecărui participant la piața de echilibrare de către OST;

cod de identificare pe piața pentru ziua următoare - cod alfanumeric alocat fiecărui participant la piața pentru ziua următoare (în continuare – PZU) de către OPEE;

consumator dispecerizabil - consumator care deține locuri de consum înregistrate la OST în calitate de consum comandabil;

consum comandabil - loc de consum calificat pentru oferirea serviciilor de sistem, care poate oferi servicii de sistem la solicitarea OST, în conformitate cu prevederile Codului rețelelor electrice;

costuri de pornire - costurile necesare pentru pornirea unei unități de producere sau a unui consum comandabil, după caz;

creștere de putere - livrarea energiei electrice de echilibrare pentru acoperirea unui deficit de producție în sistemul electroenergetic (în continuare – SE) prin creșterea producției unităților de producere sau reducerea consumului unui consumator dispecerizabil;

declarație de disponibilitate - document transmis către OST, conform prevederilor Normelor tehnice ale rețelelor electrice, în care se specifică disponibilitatea unităților de producere ale respectivului producător de energie electrică într-o anumită perioadă calendaristică sau intervale de dispecerizare;

dezechilibru - diferența dintre valorile planificate și cele realizate pentru producția, consumul și schimburile de energie electrică aferente unei părți responsabile pentru echilibrare (în continuare – PRE), a unei unități de producție sau SE în totalitate, după caz;

dispoziție de dispecer - comandă dată de OST, în conformitate cu prevederile Normelor tehnice ale rețelelor electrice, către unitățile de producere, consumatorii comandabili sau OSD, pentru menținerea parametrilor normați ai SE, incluzând utilizarea serviciilor tehnologice de sistem;

energie electrică disponibilă pentru echilibrare - cantitatea de energie electrică de echilibrare ce poate fi pusă la dispoziția OST de o unitate de producere sau de un consum comandabil într-un anumit interval de dispecerizare;

furnizor de servicii de sistem calificat - persoană juridică ce furnizează unul sau mai multe tipuri de servicii de sistem, calificată în acest sens de către OST, în conformitate cu prevederile Normelor tehnice ale rețelelor electrice;

echipament de măsurare a energiei electrice pe interval - echipament de măsurare a energiei electrice capabil să măsoare, să stocheze și să comunice în format electronic valorile măsurate ale cantităților de energie activă și reactivă înregistrate într-un punct de măsurare, în fiecare interval de dispecerizare;

interval de dispecerizare - perioadă de o (1) oră, pentru care fiecare PRE trebuie să transmită notificări fizice și oferte zilnice și oferte fixe conform prevederilor prezentelor Reguli;

interval de tranzacționare - perioadă de o (1) oră, pentru care o tranzacție individuală poate fi încheiată pe PZU sau PPZ;

lună de livrare - termen utilizat pentru decontarea lunară a energiei electrice, respectiv a serviciilor aferente (ce trebuie să fie) livrate în luna calendaristică respectivă, care includ: livrarea energiei electrice de echilibrare, dezechilibrele PRE, dezechilibrele de la notificare, furnizarea serviciilor de sistem, precum și penalizările corespunzătoare și realocarea costurilor și veniturilor corespunzătoare;

menținere în rezervă caldă - măsurile care trebuie luate pentru menținerea unei unități de producere, după ce a fost pornită sau desincronizată, într-o stare care să permită sincronizarea imediată cu SEN la comanda OST;

notificare fizică - document care stabilește programul de funcționare al producției nete, schimburilor și consumului de energie electrică în SEN, precum și al exporturilor sau importurilor declarate, conform tranzacțiilor pe care participanții la piață le-au încheiat;

notificare fizică aprobată - notificarea fizică aprobată de către OST conform prevederilor unei proceduri elaborate în baza prezentelor Reguli;

oră de închidere a pieței energiei electrice de echilibrare - ora până la care ofertele pe piața energiei electrice de echilibrare (în continuare – PEE) pot fi transmise către OST, aceasta fiind ora 17:00 în ziua de tranzacționare care precede ziua de livrare;

oră de închidere a PZU - ora până la care ofertele pe PZU pot fi transmise OPEE, aceasta fiind ora 11:00 în ziua de tranzacționare care precede ziua de livrare;

oră de transmitere - ora la care o ofertă sau o notificare fizică, după caz, a intrat în sistemul de tranzacționare corespunzător sau în sistemul de programare, în conformitate cu înregistrarea prin marca de timp;

ora de transmitere a programului - ora până la care o notificare fizică poate fi transmisă către OST în conformitate cu regulile de programare stabilite în Normele tehnice ale rețelelor electrice;

ordine de merit pe piața de echilibrare - ordonarea perechilor preț-cantitate din ofertele zilnice validate, stabilită și utilizată de OST pentru determinarea perechilor preț-cantitate care vor fi selectate pentru furnizarea energiei electrice de echilibrare;

ore de tranzacționare - intervalul de la ora 07:00 la ora 20:00 al fiecărei zile de tranzacționare;

pereche preț-cantitate - o combinație între un preț și o cantitate, indicând prețul la care un ofertant intenționează să vândă sau să cumpere, după caz, o cantitate de energie electrică ce nu va depăși cantitatea specificată; acest preț poate reprezenta de asemenea un preț minim sau maxim;

perioadă de achiziție - o perioadă definită de OST pentru achiziționarea serviciilor de sistem sau a energiei electrice pentru acoperirea consumului tehnologic în rețele electrice proprii;

perioadă de pornire - timpul necesar pentru inițierea și realizarea pornirii unei unități de producere sau a unui consum comandabil, după caz;

pornire - măsurile care trebuie luate pentru pregătirea unei unități de producere pentru a fi sincronizată cu SE sau pentru reducerea consumului unui consumator dispecerizabil;

prețul pentru deficit de energie electrică - prețul unitar pe care o PRE trebuie să îl plătească OST pentru dezechilibrele negative ale respectivei PRE, determinat conform prevederilor prezentelor Reguli;

prețul de închidere a PZU - prețul la care sunt încheiate tranzacțiile pe PZU într-un anumit interval de tranzacționare;

prețul pentru excedent de energie electrică - prețul unitar pe care o PRE trebuie să îl primească de la OST pentru dezechilibrele pozitive ale respectivei PRE;

producție netă - energia electrică ce este livrată de o unitate de producție în SE;

producție prioritară - energia electrică produsă de centralele electrice de termoficare urbane și de centralele electrice eligibile care produc din surse regenerabile de energie, preluată în rețelele electrice, conform principiului dispecerizării prioritare;

puterea reactivă pentru reglarea tensiunii - măsuri de gestionare a puterii reactive pentru reglarea tensiunii în sistem între anumite limite în diverse noduri ale rețelei electrice, conform prevederilor din Normele tehnice ale rețelelor electrice;

reducere de putere - livrarea energiei electrice de echilibrare în cazul unui excedent de producție în SE prin reducerea producției unei unități de producere sau creșterea consumului comandabil;

reglaj primar - reglarea automată și rapidă (timp < 30sec) a puterii active a grupurilor generatoare sub acțiunea reguletoarelor de viteză proprii, în scopul menținerii echilibrului dintre producție și

consum la o frecvență apropiată de valoarea de consemn, asigurând securitatea rețelei electrice pe principiul solidarității partenerilor de producție;

reglaj secundar - reglaj automat centralizat al frecvenței (puterii de schimb cu corecția de frecvență) pentru aducerea frecvenței/puterii de schimb la valorile de consemn în cel mult 15 minute;

reglaj terțiar lent - reglajul centralizat al puterilor active ale unor grupuri generatoare în scopul refacerii rezervei de reglaj terțiar rapid în condițiile prevăzute de Normele tehnice ale rețelelor electrice;

reglaj terțiar rapid - reglajul centralizat al puterilor active ale unor grupuri generatoare în scopul refacerii rezervei de reglaj secundar în condițiile prevăzute de Normele tehnice ale rețelelor electrice;

responsabilitatea echilibrării - responsabilitatea fiecărui titular de licență, față de OST, pentru menținerea echilibrului între valorile realizate și contractate ale producției, consumului și schimburilor de energie electrică proprii, după caz;

rezervă - disponibilitatea garantată pentru anumite servicii de sistem, incluzând reglajul secundar și terțiar, pe care operatorul sistemului de transport a contractat-o conform prevederilor prezentelor Reguli;

rezervă de capacitate - rezerva de putere suplimentară asigurată la cererea OST de grupuri generatoare care au timp de pornire și preluare a sarcinii mai mic de 72 de ore;

rezervă de reglaj primar - rezerva de putere care, la abaterea frecvenței de la valoarea de consemn, poate fi mobilizată automat în 30 de secunde și poate rămâne în funcțiune pe durată de minim 15 minute;

rezervă de reglaj secundar - rezerva de putere care, la abaterea frecvenței și/sau soldului puterii de schimb de la valoarea de consemn, poate fi mobilizată automat într-un interval de maxim 15 minute;

rezervă terțiară lentă - rezerva de putere asigurată de grupuri generatoare care au timp de pornire și preluare a sarcinii mai mic de 7 ore;

rezervă terțiară rapidă - rezerva de putere asigurată de grupuri generatoare care sunt calificate pentru a realiza sincronizarea și încărcarea sarcinii în maximum 15 minute;

scală de preț - intervalul între zero și cel mai mare preț în care trebuie să se situeze prețul unei oferte transmisă pe PZU, PPZ, sau PEE, după caz;

schimb bloc - tranzacție de energie electrică între titulari de licență care aparțin de două PRE distincte;

schimburi neplanificate de energie electrică - schimburi de energie între SE și sistemele electroenergetice ale altor țărilor interconectate sincron ce apar ca urmare a unui dezechilibru între cerere și ofertă în oricare dintre aceste sisteme;

sistemul pieței de echilibrare - sistem informatic stabilit și menținut de OST în scopul administrării PEE;

sistemul de programare - sistem informatic stabilit și menținut de OST în scopul primirii, verificării și prelucrării notificărilor fizice;

sistemul de tranzacționare - sistem informatic stabilit și menținut de operatorul pieței în scopul administrării PZU și PPZ;

tranzacție - convenție legală ferm încheiată între două părți pentru livrarea de energie electrică și/sau a serviciilor de sistem în concordanță cu prevederile prezentelor Reguli;

unitate de producere - un singur ansamblu destinat să transforme energia primară în energie electrică;

unitate nedispecerizabilă - unitate de producere care nu poate fi obiectul unei dispoziții de dispecer;

valoare măsurată - cantitatea de energie electrică măsurată sau considerată ca fiind măsurată pe parcursul unui interval de dispecerizare;

viteză de variație a sarcinii - viteza de încărcare sau de descărcare a unei unități de producere sau a unui consum comandabil, după caz, înregistrată conform prevederilor Normelor tehnice ale rețelelor electrice ca parte a caracteristicilor tehnice;

anularea unei oferte — ștergerea ofertei din registrul ofertelor active ale unui participant la piață luate în considerare în vederea încheierii tranzacțiilor, oferta rămânând înregistrată în baza de date a platformei pentru prelucrări statistice;

banca cont central — banca comercială la care OPEE are deschis contul central al PZU, a PPZ, prin care acesta își desfășoară rolul de contraparte pentru tranzacțiile pe PZU, respectiv PPZ;

banca de decontare — banca comercială la care participantul la PZU, sau la PPZ și-a deschis contul prin care se desfășoară acțiunile de debitare directă aferente decontării tranzacțiilor pe PZU, respectiv PPZ;

banca garantă — banca comercială care emite la ordinul clientului său, participant la PZU, sau la PPZ, o scrisoare de garanție bancară de plată în favoarea OPEE;

compensare — stingerea obligațiilor de plată, egale, reciproce, între două persoane juridice, până la concurența obligației celei mai mici, prin ordine de compensare;

condiție de corelare a ofertelor — situația în care prețul unei oferte de cumpărare este mai mare sau cel puțin egal cu prețul unei oferte de vânzare, respectiv prețul unei oferte de vânzare este mai mic sau cel mult egal cu prețul unei oferte de cumpărare, pentru instrumentul standard respectiv;

confirmare de tranzacție — raport ce poate fi accesat de către participantul la PPZ prin intermediul sistemului de tranzacționare administrat de OPEE, care confirmă o tranzacție pe PPZ efectuată de acesta;

contraparte — calitatea de vânzător/cumpărător a OPEE pe PZU și PPZ, în limite garanțiilor depuse de participanți;

acord de participare la PPZ - contract standardizat cu caracter public stabilit de OPEE, ce prevede drepturile și obligațiile reciproce dintre OPEE și fiecare participant la PPZ;

contractul de mandat privind plata prin debitare directă — document prin care participantul la PPZ acordă o autorizare permanentă, dar revocabilă OPEE pentru a emite instrucțiuni de debitare directă asupra contului său deschis la banca de decontare, și băncii de decontare pentru a-i debita contul cu suma prevăzută în instrucțiunile de debitare directă;

debitare directă — modalitate de plată a una sume de bani convenite între participantul la PPZ și OPEE, care constă în debitarea preautorizată a contului participantului la PPZ de către banca de decontare în baza prevederilor mandatului de debitare directă, la solicitarea OPEE, respectiv creditarea corespunzătoare a contului OPEE de către banca cont central în baza angajamentului privind debitarea directă. Această modalitate de plată nu necesită autorizarea prealabilă de către participantul la PPZ a fiecărei instrucțiuni de debitare directă trasa asupra contului său;

garanția de validare calculată — valoarea scrisorii de garanție bancară de plată diminuată cu obligațiile de plată neîncasate în contul central al PPZ, față de care se validează ofertele de cumpărare introduse pe PPZ.

instrucțiune de debitare directă — instrucțiune de plată prin debitare directă emisă de OPEE și trasă asupra contului participantului la PPZ deschis la banca de decontare;

instrument standard—contract definit în cadrul sistemului de tranzacționare al PPZ având ca obiect vânzarea/cumpărarea de energie electrică într-un anumit interval orar al unei anumite zile de livrare;

nota de decontare zilnică — raport emis în cadrul sistemului de tranzacționare pentru fiecare participant la PPZ în care sunt specificate, orar și cumulativ la nivel de zi de livrare, cantitățile de energie electrică tranzacționate la vânzare/cumpărare și valorile totale și nete ale drepturilor de încasare/obligațiilor de plată;

ofertă de energie electrică — oferta de cumpărare sau oferta de vânzare a energiei electrice introdusă de un participant pentru un singur interval orar al zilei de livrare, conținând prețul și cantitatea de energie electrică oferite;

oferte active — oferte introduse în sistemul de tranzacționare, validate, luate în considerare în vederea încheierii tranzacțiilor;

perioada de probe — perioadă cuprinsă între data intrării în vigoare a recepției la terminarea lucrărilor pentru un grup/o centrală electrică și maximum 60 de zile de la data încheierii procesului-verbal de recepție a punerii în funcțiune a acestei capacități de producere;

proces de corelare — proces transparent de întâlnire a unei oferte de vânzare cu o ofertă de cumpărare care determină încheierea unei tranzacții;

schimb bloc — schimb de energie electrică între două grupuri de echilibrare, rezultat din agregarea pe vânzare, respectiv pe cumpărare a tuturor tranzacțiilor dintre participanții dintr-un grup de echilibrare și cei din celălalt grup de echilibrare, într-un interval de dispacherizare;

scrisoare de garanție bancară de plată - document prin care banca garanta se angajează în mod irevocabil și necondiționat să plătească, la solicitarea scrisă a OPEE, orice sumă până la limita maximă stabilită de către participantul la piață în calitate de ordonator al garanției;

sesiune de tranzacționare — program de derulare a procesului de tranzacționare în care se pot introduce, modifica, anula sau suspenda oferte pentru un instrument standard și se pot încheia tranzacții, dacă sa îndeplinesc condițiile de corelare;

sistem de tranzacționare al PPZ — sistem informatic implementat de OPEE în scopul realizării tranzacțiilor pe PPZ conform prevederilor prezentelor Reguli;

suspendarea unei oferte — ștergerea unei oferte de către participant al PZU sau PPZ din listă ofertelor sale active în piață. O ofertă suspendată poate fi reactivată de participantul la piață oricând în timpul sesiunii de tranzacționare pentru instrumentul standard pentru care a fost introdusă;

tranzacționare prin corelare continuă — mecanism de tranzacționare în care, pe tot parcursul sesiunii de tranzacționare, se pot încheia tranzacții de îndată ce, prin introducerea unei oferte noi sau modificarea unei oferte existente în sistemul de tranzacționare al PPZ, se creează condițiile de corelare cu o ofertă de sens contrar existentă în sistemul de tranzacționare al PPZ;

zi de livrare — ziua calendaristică pentru care a fost încheiată o tranzacție.

TITLUL II

Regulile pieței contractelor bilaterale

Capitolul I

Prevederi generale

23. Pe piața angro de energie electrică, participanții pieței energiei electrice sunt în drept să se angajeze voluntar în tranzacții de vânzare-cumpărare a energiei electrice, inclusiv în tranzacții de export sau import de energie electrică, încheind contracte bilaterale de vânzare-cumpărare a energiei electrice, inclusiv de export sau import de energie electrică în conformitate cu prevederile Legii nr 107/2016 și prezentele Reguli.

24. Energia electrică produsă de producătorii eligibili și centralele electrice de termoficare urbane este vândută pe piața contractelor bilaterale de către FCEE furnizorilor de energie electrică conform cotelor stabilite în conformitate cu prezentele Reguli, la prețul reglementat aprobat de Agenție.

25. Vânzarea-cumpărarea energiei electrice pe piața contractelor bilaterale se face numai prin încheierea unor contracte bilaterale cu durate determinate.

26. Contractele bilaterale de vânzare-cumpărare a energiei electrice pot fi:

- 1) reglementate, cu respectarea conținutului stabilit de către Agenție prin clauze obligatorii ale contractelor respective;
- 2) negociate, respectând conținutul stabilit prin negociere directă între producătorul de energie electrică și furnizor;
- 3) prin licitații; cadrul organizat pentru tranzacționarea în regim concurențial a energiei electrice prin contracte bilaterale este stabilit în Procedura de procurare a energiei electrice, inclusă în Anexa nr. 1 la prezentele Reguli.

27. Procedura de procurare a energiei electrice din Anexa nr. 1 la prezentele Reguli stabilește termenii, condițiile și modul de achiziție a energiei electrice și este obligatorie pentru furnizorii serviciului universal, furnizorii de ultimă opțiune și operatorii sistemelor de transport și de distribuție a energiei electrice.

28. Informațiile privind prețurile pe piața concurențială se publică de către OPEE în formă agregată, fără nominalizarea participanților pieței.

29. Pentru eficientizarea managementului congestiilor interne prin utilizarea PEE, OST poate încheia direct cu furnizorii calificați de servicii de sistem contracte în vederea managementului congestiilor interne, în condițiile prevăzute în prezentele Reguli.

30. Pentru derularea contractelor de import/export și tranzit de energie electrică părțile contractante trebuie să-și asigure dreptul de utilizare a capacității necesare de interconexiune, în conformitate cu prevederile Regulamentului privind accesul la rețelele electrice de transport pentru schimburile transfrontaliere și gestionarea congestiilor în sistemul electroenergetic, aprobat de Agenție.

Capitolul II

Înregistrarea contractelor bilaterale

31. OPEE elaborează și gestionează o platformă de înregistrare a contractelor bilaterale de vânzare/cumpărare a energiei electrice.

32. Toate contractele bilaterale de vânzare/cumpărare a energiei electrice, precum și orice modificare a acestora trebuie înregistrate de către OPEE. Înregistrarea de către OPEE este realizată în conformitate cu prezentul titlu, prin depunerea de către părțile semnatare a solicitărilor de înregistrare a contractului în termen de 5 zile lucrătoare din momentul semnării.

33. OPEE înregistrează contractele bilaterale în termen de o zi lucrătoare din momentul depunerii solicitării de înregistrare a contractului bilateral de către toate părțile semnatare, prin completarea registrului participanților la piața contractelor bilaterale. Importatorii și exportatorii, care au contracte bilaterale încheiate cu părți terțe din alte țări, de asemenea înregistrează contractele bilaterale la OPEE în modul stabilit.

34. Perioadele de livrare corespunzătoare contractelor bilaterale încheiate de părți trebuie să fie stabilite la nivel orar, pentru fiecare interval de tranzacționare și zi de tranzacționare, începând cu ora 00-00 a fiecărei zile.

35. OPEE nu este în drept să solicite de la părțile semnatare a unui contract bilateral garanții financiare pentru înregistrarea contractului în registrul de evidență a contractelor bilaterale.

36. Pentru fiecare contract bilateral, fiecare parte semnatară transmite OPEE cantitățile de energie electrică ce urmează a fi livrate în ziua de tranzacționare, specificate pentru fiecare interval de tranzacționare. Informația transmisă trebuie să conțină cel puțin următoarele:

- 1) Datele de identificare a părților;
- 2) Perioadele de tranzacționare (zi, oră);
- 3) Cantitatea de energie electrică tranzacționată (livrată/consumată).

37. Datele de identificare a părților vor coincide în cazul contractelor importatorilor și exportatorilor.

38. Atât partea care vinde energie electrică cât și partea care procură energie electrică este obligată să transmită OPEE o notificare privind cantitățile de energie electrică ce urmează a fi produse/consumate în ziua de tranzacționare D. Participanții au posibilitatea de a transmite, modifica, anula o notificare până la închiderea perioadei de tranzacționare a PZU corespunzătoare zilei de tranzacționare D.

39. În cazul în care cantitățile de energie electrică din notificările transmise de părțile semnatare a unui contract bilateral nu corespund, OPEE validează cantitatea minimă regăsită în ambele notificări.

40. OPEE informează părțile privind notificările acceptate în termen de o oră de la închiderea perioadei de tranzacționare a PZU.

41. În cazul în care notificările nu corespund, părțile semnatare au dreptul să transmită OPEE notificări corectate în termen de două ore de la închiderea perioadei de tranzacționare a PZU. Dacă și după această perioadă cantitățile tranzacționate nu corespund, OPEE validează cantitatea minimă regăsită în ultimele notificări înregistrate și informează părțile privind cantitățile de energie electrică validate a fi tranzacționate conform contractelor bilaterale, pentru ca participanții la piață să poată transmite notificările fizice OTS.

Capitolul III

Determinarea poziției nete a participantului la piața de energie electrică

42. Odată cu transmiterea informației privind notificările acceptate OPEE transmite participanților la piața energiei electrice poziția netă a fiecărui participant.

43. În baza notificărilor validate OPEE calculează poziția netă a fiecărui participant la piața energiei electrice pentru fiecare interval de tranzacționare a zilei de tranzacționare ca diferența dintre toate tranzacțiile de vânzare a energiei electrice și toate tranzacțiile de cumpărare a energie electrică încheiate de participantul respectiv.

44. Poziția netă a unui importator de energie electrică care nu deține locuri de consum la care să vândă energia electrică, pentru fiecare interval de tranzacționare trebuie să fie egală cu zero.

45. În cazul în care poziția netă a unui importator de energie într-un anumit interval de tranzacționare nu este egală cu zero, participantul respectiv al pieței energiei electrice va tranzacționa diferența pe PPZ în scopul ajustării poziției sale nete. Dacă în urma închiderii PPZ poziția netă a participantului pieței energiei electrice rămâne pozitivă acesta nu va primi careva

plată pentru energia electrică pe care nu a reușit să o tranzacționeze. Dacă în urma închiderii PPZ poziția netă a participantului pieței energiei electrice rămâne negativă participantul respectiv va primi plata pentru dezechilibrul respectiv.

TITLUL III
Regulile pieței pentru ziua următoare
Capitolul I
Prevederi generale privind piața pentru ziua următoare

46. Regulile PZU creează un cadru centralizat de piață pentru vânzarea și cumpărarea energiei electrice de către participanții la piața angro de energie electrică, necesar pentru stabilirea prețurilor de referință pentru alte tranzacții pe piața angro, în condiții de concurență, transparență și nediscriminare.

47. PZU este o piață centralizată voluntară pe care se încheie, în fiecare zi de tranzacționare, tranzacții ferme cu energie electrică activă pentru fiecare interval de tranzacționare al zilei de livrare corespunzătoare, pe baza ofertelor transmise de participanții la PZU.

48. Ofertele și tranzacțiile pe PZU se fac la nivel agregat pe portofoliul de vânzare/cumpărare al fiecărui participant la PZU.

49. PZU este administrată de către OPEE, acesta fiind contraparte pentru fiecare participant la PZU, în tranzacțiile încheiate pe PZU.

50. Participarea la PZU este permisă titularilor de licență care au fost înregistrați ca participanți la PZU și au contract de echilibrare și contract de prestare a serviciului de transport încheiate cu OST.

51. PZU cuprinde tranzacții independente pentru fiecare interval de tranzacționare al zilei de tranzacționare. Fiecare tranzacție corespunde unei livrări de energie electrică la o putere constantă de-a lungul intervalului de tranzacționare respectiv.

52. Tranzacțiile încheiate pe PZU determină o obligație a respectivului participant la PZU de a livra energia electrică, în cazul în care tranzacțiile s-au bazat pe oferte de vânzare sau o obligație de a achiziționa energia electrică, în cazul în care tranzacțiile s-au bazat pe oferte de cumpărare.

53. Fiecare tranzacție corespunde unei zile de livrare, unui interval de tranzacționare și unei zone de tranzacționare (națională sau de frontieră).

54. Tranzacțiile sunt finalizate prin livrarea fizică, în ziua de livrare și în intervalul de tranzacționare, a energiei electrice în SE.

55. Livrarea energiei electrice se consideră că a fost realizată de fiecare parte care transmite notificări fizice în conformitate cu prevederile din Titlul V, pentru tranzacțiile încheiate pe PZU.

56. Fiecare zi de livrare are douăzeci și patru (24) de intervale de tranzacționare consecutive cu o durată de o (1) oră fiecare, cu primul interval de tranzacționare începând la ora 00:00 în ziua de livrare.

57. În ziua în care se efectuează trecerea de la ora de vară la ora de iarnă, pentru intervalul de tranzacționare suplimentar rezultat (al 25-lea) se va lua în considerare aceeași pereche preț-cantitate cu cea corespunzătoare intervalului de tranzacționare dintre ora 03:00 și ora 04:00. În ziua în care se efectuează trecerea de la ora de iarnă la ora de vară pentru intervalul de tranzacționare dintre ora 03:00 și ora 04:00 nu se vor stabili tranzacții, iar acest interval nu va fi luat în considerare la stabilirea prețului de închidere a PZU.

Capitolul II
Participare la PZU
Secțiunea 1
Participanții la PZU

58. Numai participanții înregistrați de OPEE la PZU au dreptul să tranzacționeze pe PZU și să transmită oferte către operatorul pieței.

59. O condiție prealabilă pentru efectuarea tranzacțiilor în cadrul PZU este ca participanții să dețină contracte de echilibrare și de decontare a dezechilibrelor semnate cu OST, în conformitate cu prevederile prezentelor Regulii.

60. Titularii de licență care pot deveni participanți la PZU sunt:

- 1) producători de energie electrică;
- 2) furnizori;
- 3) operatori de sistem, în condițiile prevăzute la pct. 61.

61. Un operator de sistem nu are dreptul să tranzacționeze pe PZU în scopul obținerii unui profit. Un operator de sistem are dreptul să vândă și/sau să achiziționeze energie electrică pe PZU numai pentru următoarele scopuri:

- 1) OST pentru compensarea schimburilor neplanificate cu OST din țările vecine;
- 2) oricare operator de sistem pentru acoperirea necesarului prognozat de energie electrică pentru consumul tehnologic în rețelele electrice în situația în care, prin aplicarea mecanismului de achiziție publică nu s-a procurat necesarul total de energie electrică sau în cazul în care există o cantitate suplimentară contractată anterior zilei de transmitere a ofertelor pe PZU.

62. Un participant la PZU care dorește să cumpere energie electrică de pe PZU are obligația să facă dovada constituirii garanțiilor necesare participării la PZU în conformitate cu o procedura specifică elaborată și consultată public de OPEE, și aprobată de către Agenție.

Secțiunea 2

Înregistrarea participanților la PZU

63. Solicitarea unui titular de licență de a deveni participant la PZU se face în scris la OPEE, conform prevederilor procedurii de înregistrare a participanților la PZU. Procedura este elaborată și consultată public de OPEE și transmisă spre aprobare Agenției.

64. OPEE elaborează Contractul cadru de participare la PZU, care trebuie să cuprindă drepturile și obligațiile reciproce ale OPEE și ale fiecărui participant la PZU. Contractul cadru elaborat și consultat public de OPEE este transmis spre aprobare Agenției.

65. Înregistrarea ca participant la PZU devine efectivă începând cu data intrării în vigoare a Contractului de participare la PZU.

Secțiunea 3

Retragerea, suspendarea și revocarea

66. Un participant la PZU se poate retrage din proprie inițiativă de la PZU în baza unei înștiințări în scris, semnată de un reprezentant autorizat al participantului la PZU. Această înștiințare trebuie transmisă cu cel puțin o (1) lună înaintea datei la care înregistrarea participantului la PZU trebuie să fie anulată. După primirea unei astfel de înștiințări, OPEE informează imediat OST, responsabilul grupului de echilibrare care și-a asumat responsabilitatea echilibrării pentru respectivul titular de licență și pe ceilalți participanți la PZU.

67. OPEE poate revoca sau suspenda înregistrarea unui participant la PZU în oricare din următoarele cazuri:

- 1) dacă participantul la PZU nu mai îndeplinește una din condițiile necesare pentru înregistrarea ca participant la PZU;
- 2) dacă participantul la PZU nu mai îndeplinește cerințele privind garanția necesară sau nu efectuează plățile în conformitate cu prevederile Capitolului IV din Titlul XII;
- 3) dacă participantul la PZU nu respectă prevederile Contractului de participare la PZU și regulile funcționării PZU;
- 4) dacă participantul la PZU este găsit în mod repetat vinovat de nerespectarea regulilor aplicabile pentru PZU sau decontării.

68. OPEE poate dispune suspendarea ca participant la PZU la îndeplinirea oricăreia dintre condițiile stipulate la pct. 67, pentru o perioadă care să nu depășească șase (6) luni, transmițând o

notificare, cu specificarea motivelor suspendării și a datei intrării în efectivitate a acesteia, participantului la PZU în cauză, OST și Agenției.

69. OPEE poate revoca înregistrarea ca participant la PZU a titularului de licență în cauză, transmițând o notificare corespunzătoare cu cel puțin două (2) săptămâni înainte de momentul intrării în efectivitate dacă un participant la PZU nu poate dovedi că a înlăturat cauzele care au condus la suspendarea sa în decursul perioadei specificate de OPEE conform prevederilor pct. 68.

70. Înregistrarea ca participant la PZU este revocată automat, cu efect imediat în cazul în care licența participantului la PZU în cauză a fost retrasă de către Agenție. Agenția informează OPEE imediat despre retragerea licenței unui participant la PZU.

71. Dacă un participant la PZU renunță la participarea pe PZU conform pct. 66 sau dacă înregistrarea unui participant la PZU este suspendată sau revocată de OPEE conform prevederilor prezentei secțiuni:

- 1) participantul la PZU nu mai are dreptul să transmită noi oferte pe PZU și toate ofertele validate ale acestuia se consideră anulate;
- 2) participantul la PZU trebuie să efectueze toate plățile datorate în conformitate cu prevederile Titlului XII;
- 3) după efectuarea tuturor plăților datorate de participantul la PZU, OPEE anulează înregistrarea acestuia în Registrul de tranzacționare, informând participantul la PZU, OST, responsabilul grupului de echilibrare care și-a asumat responsabilitatea echilibrării pentru respectivul titular de licență și toți ceilalți participanți la PZU în legătură cu această anulare.

72. OPEE întocmește procedura de retragere, revocare și suspendare temporară de pe PZU a participantului la PZU și transmite spre aprobare Agenției după consultarea publică cu părțile interesate. După aprobarea procedurii de către Agenție OPEE publică procedura pe pagina web oficială.

Secțiunea 4 **Registrul de tranzacționare**

73. OPEE întocmește și actualizează un registru de tranzacționare.

74. OPEE înregistrează participanții la PZU în registrul de tranzacționare. Acesta trebuie să conțină pentru fiecare participant la PZU, cel puțin următoarele date:

- 1) numele, adresa juridică și date de contact;
- 2) data și numărul Contractului de participare la PZU;
- 3) codul de identificare pe PZU;
- 4) numele și date de contact ale persoanelor delegate să acționeze în numele titularului de licență;
- 5) numele, date de contact și codul de identificare al responsabilului grupului de echilibrare care și-a asumat responsabilitatea echilibrării pentru respectivul participant la PZU, după caz.

75. Fiecare participant la PZU are dreptul să consulte informațiile din registrul de tranzacționare care îl privesc și să solicite corectarea oricărei inexactități.

Capitolul III **Transmiterea ofertelor pe PZU** **Secțiunea 1** **Tipuri de oferte**

76. Participanții la PZU pot transmite oferte de cumpărare și/sau oferte de vânzare a energiei electrice pe PZU.

77. Fiecare ofertă poate conține până la douăzeci și cinci (25) perechi preț-cantitate.

78. Fiecare pereche preț-cantitate a unei oferte de cumpărare definește prețul unitar maxim la care participantul la PZU este dispus să cumpere o cantitate de energie electrică ce nu depășește cantitatea menționată în perechea preț-cantitate.

79. Fiecare pereche preț-cantitate a unei oferte de vânzare definește prețul unitar minim la care participantul la PZU este dispus să vândă o cantitate de energie electrică ce nu depășește cantitatea menționată în perechea preț-cantitate.

80. Un participant la PZU poate transmite o singură ofertă de cumpărare și o singură ofertă de vânzare pentru fiecare interval de tranzacționare.

81. Ofertele de cumpărare și ofertele de vânzare nu pot fi combinate într-o singură ofertă.

82. Ofertele transmise de participanții la PZU reprezintă angajamente ferme ale respectivilor participanți la PZU de a vinde/cumpăra cantitatea de energie electrică specificată în ofertă.

Secțiunea 2

Transmiterea, modificarea și anularea ofertelor de către participantul la PZU

83. Ofertele de vânzare a energiei electrice sunt transmise de producători, FCEE și de furnizorii care importă energie electrică dintr-o zonă de tranzacționare de frontieră.

84. Producătorii sunt obligați să transmită oferte de vânzare a energiei electrice pentru fiecare interval de tranzacționare a zile de livrare, pentru toată capacitatea disponibilă, fără:

- 1) Cantitățile de energie electrică tranzacționate conform contractelor bilaterale;
- 2) Cantitățile de energie electrică corespunzătoare capacităților contractate ca rezerve conform prezentelor Reguli.

85. Un participant la PZU poate transmite oferte pentru ziua de livrare la OPEE înainte de ora de închidere a PZU, respectiv până la ora **11:00** în ziua de tranzacționare anterioară zilei de livrare. Transmiterea ofertelor este posibilă cu maxim o (1) săptămână înainte de ziua de livrare corespunzătoare și numai în timpul orelor de tranzacționare.

86. Ofertele se transmit în format electronic, prin căile de comunicație stabilite de către OPEE.

87. O ofertă este considerată transmisă la momentul intrării în sistemul de tranzacționare. Ora transmiterii este exprimată prin marca de timp.

88. Orice ofertă va fi validată conform prevederilor secțiunii 4 din prezentul capitol în mod automat după ce a intrat în sistemul de tranzacționare.

89. Ofertele pot fi oricând modificate sau anulate de către participantul la PZU care le-a transmis înainte de ora de închidere a PZU. Modificările sunt marcate temporal și înregistrate în sistemul de tranzacționare. Dacă oferta modificată îndeplinește prevederile secțiunii 4 din prezentul capitol, aceasta devine oferta validată.

Secțiunea 3

Conținutul și formatul ofertelor

90. OPEE elaborează procedura care stabilește formatul și conținutul cadru pentru oferte, precum și scala de preț pentru PZU, o supune consultării publice și o transmite spre aprobare Agenției. După aprobarea procedurii de către Agenție, OPEE publică procedura pe pagina web oficială.

91. Oferta trebuie să conțină cel puțin următoarele date:

- 1) codul de identificare pe PZU al participantului la PZU;
- 2) ziua de livrare;
- 3) intervalul de tranzacționare pentru care este valabilă ;
- 4) tipul ofertei: ofertă de cumpărare sau ofertă de vânzare;
- 5) cel puțin una dar nu mai mult de douăzeci și cinci (25) perechi preț-cantitate consecutive.

92. Prețurile din ofertă sunt exprimate în valută națională și trebuie să se încadreze în scala de preț pentru PZU stabilită de OPEE. În cazul ofertelor de cumpărare, prețurile menționate în perechile preț-cantitate consecutive vor fi constant descrescătoare. În cazul ofertelor de vânzare, prețurile menționate în perechile preț-cantitate consecutive vor fi constant crescătoare.

93. Ofertele de vânzare transmise de FCEE pentru vânzarea energiei electrice neacoperite de contracte bilaterale (excedent) sunt acceptate în sistemul de tranzacționare cu prețul egal cu zero.

Secțiunea 4

Validarea ofertelor

94. OPEE elaborează procedura de validare a ofertelor, ținând cont de prevederile prezentei secțiuni, și o transmite spre aprobare Agenției după consultarea publică a acestora cu părțile interesate. După aprobarea procedurii de către Agenție, OPEE publică procedura de validare a ofertelor pe pagina web oficială.

95. O condiție privind validarea unei oferte de cumpărare este îndeplinirea cerinței privind garanțiile stabilite pentru respectivul participant la PZU în conformitate cu prevederile Capitolului III din Titlul XII.

96. Fiecare participant la PZU poate solicita invalidarea ofertelor care conțin o cantitate totală de energie electrică mai mare decât o anumită valoare specificată de respectivul participant la PZU. Participanții la PZU pot specifica limite de cantitate diferite pentru ofertele de cumpărare și ofertele de vânzare. În absența unor asemenea solicitări ale participanților la PZU, OPEE stabilește o limită de cantitate orară de energie electrică de 999 MWh.

97. Cantitatea totală de energie electrică a unei oferte, calculată ca sumă a cantităților de energie electrică prevăzute în toate perechile preț-cantitate din ofertă, nu trebuie să depășească cantitatea limită stabilit conform pct. 96.

98. Participantul la PZU primește prin intermediul sistemului de tranzacționare o notificare despre validarea sau despre invalidarea motivată a unei oferte în momentul în care aceasta intră în sistemul de tranzacționare. Această notificare trebuie să includă numărul de înregistrare, tipul ofertei și marca de timp la care oferta a intrat în sistemul de tranzacționare.

Capitolul IV

Stabilirea cantităților de energie electrică tranzacționate pe PZU și a prețului de închidere a PZU

Secțiunea 1

Reguli de calcul

99. OPEE înregistrează oferte în timpul orelor de tranzacționare până la ora de închidere a PZU, în fiecare zi de tranzacționare. Imediat după ce toate ofertele transmise înainte de ora de închidere a PZU au fost validate conform prevederilor din secțiunea 4 a Capitolului III, OPEE calculează prețul de închidere a pieței (în continuare – PIP) și cantitățile de energie electrică tranzacționate, pentru ziua (zilele) de livrare, după caz. Calculul prețurilor și cantităților se face separat pentru fiecare interval de tranzacționare și zi de livrare, luând în considerare numai ofertele validate corespunzătoare acestora.

100. OPEE determină PIP pentru PZU pe baza ofertelor primite, utilizând curbele ofertei și cererii pentru PZU stabilite conform prevederilor secțiunii 2 și în conformitate cu prevederile secțiunii 3 din prezentul Capitol.

101. Dacă PIP pentru unul sau mai multe intervale de tranzacționare din aceeași zi de tranzacționare este nedefinit, OPEE aplică măsurile menționate în secțiunea 6 a prezentului Capitol.

102. După determinarea PIP OPEE acceptă pentru tranzacționare cantități de energie electrică din oferte în conformitate cu prevederile secțiunii 5 din prezentul Capitol. Acest punct nu se aplică intervalului de tranzacționare pentru care PIP nu este definit.

103. Perechile preț-cantitate care au fost acceptate în final de OPEE pentru tranzacționare stabilesc o tranzacție fermă între OPEE, pe de o parte, și participantul la PZU, pe de altă parte, pentru livrarea energiei electrice în cantitatea finală acceptată de OPEE și la un preț egal cu PIP, stabilite pentru un interval de tranzacționare corespunzător unei zile de livrare specificat în ofertă. Tranzacțiile corespunzătoare vânzării pe de-o parte sau cumpărării pe de altă parte ale aceluiași participant la PZU pentru același interval de tranzacționare corespunzător unei zile de livrare vor fi agregate într-o singură tranzacție.

Secțiunea 2

Determinarea curbei ofertei și curbei cererii de energie electrică

104. OPEE determină curba ofertei de energie electrică pe baza ofertei care include toate perechile preț-cantitate din ofertele de vânzare, sortate în ordine crescătoare a prețurilor, începând cu perechea preț-cantitate cu prețul cel mai mic până la cea cu prețul cel mai mare. Dacă cel mai mare preț pentru energie electrică din oferte este mai mic decât prețul maxim al scalei de preț pentru PZU, atunci curba ofertei va fi extinsă prin adăugarea unei perechi fictive cu o cantitate de energie electrică egală cu zero și un preț pentru energia electrică egal cu prețul maxim al scalei.

105. Curba ofertei de energie electrică va conține o singură pereche preț-cantitate cu o cantitate egală cu zero și un preț egal cu prețul maxim al scalei de preț în situația în care cantitatea agregată din toate ofertele de vânzare validate este zero.

106. OPEE determină curba cererii de energie electrică pe baza ofertei care include toate perechile preț-cantitate din ofertele de cumpărare, sortate în ordinea descrescătoare a prețurilor, începând cu perechea preț-cantitate cu prețul cel mai mare, până la cea cu prețul cel mai mic. Dacă prețul cel mai mic din oferte este mai mare ca zero, atunci curba cererii va fi extinsă prin adăugarea unei perechi fictive cu o cantitate egală cu zero și un preț egal cu zero.

107. Curba cererii de energie electrică va conține o singură pereche preț-cantitate cu o cantitate de energie electrică egală cu zero și un preț la energia electrică egal cu zero în situația în care cantitatea agregată de energie electrică din toate ofertele de cumpărare validate este zero.

108. La determinarea curbei cererii și curbei ofertei de energie electrică, se vor lua în considerare numai ofertele validate.

Secțiunea 3

Determinarea prețului de închidere a PZU

109. Pentru stabilirea PIP, OPEE determină punctul (punctele) de intersecție dintre curba cererii de energie electrică și curba ofertei de energie electrică (Figura 1).

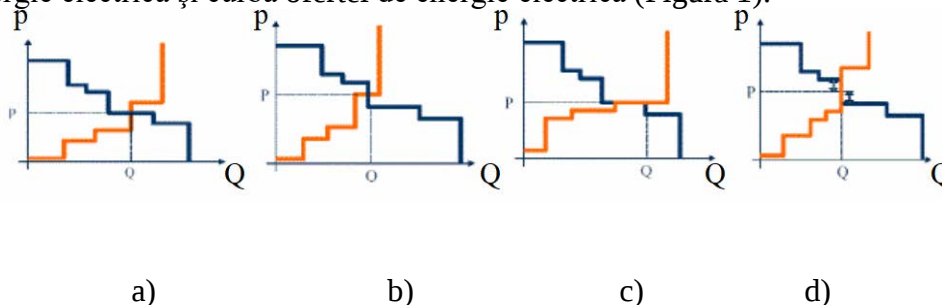

Figura 1. Stabilirea PIP

110. Punctul (punctele) de intersecție dintre curba cererii și curba ofertei de energie electrică reprezintă punctul de echilibru între ofertele agregate de vânzare și ofertele agregate de cumpărare a energiei electrice.

111. Dacă există un singur punct de intersecție (Figura 1, a, b), sau dacă toate punctele de intersecție au același preț (Figura 1, c), prețul corespunzător punctului de intersecție va deveni PIP.

112. Dacă există mai multe puncte de intersecție și diferitele puncte de intersecție au prețuri diferite la energia electrică (Figura 1, d), PIP se determină astfel :

$$PIP = \frac{p_{\max} + p_{\min}}{2},$$

unde:

- $p_{\max}$ semnifică cel mai mare preț corespunzător punctelor de intersecție dintre curba cererii și curba ofertei de energie electrică;

- $p_{\min}$ - cel mai mic preț corespunzător punctelor de intersecție dintre curba cererii și curba ofertei de energie electrică.

113. PIP este nedefinit în cazul în care curba cererii și curba ofertei nu se intersectează sau când, curba cererii și/sau curba ofertei de energie electrică au cantități agregate egale cu zero.

Secțiunea 4

Determinarea cantităților ofertei și cererii de energie electrică

114. Cantitatea ofertei de energie electrică (W_S) se calculează astfel :

$$W_S = \sum q_{s,c},$$

unde $q_{s,c}$ reprezintă cantitățile de energie electrică corespunzătoare perechilor preț-cantitate din ofertele de vânzare care conțin un preț la energia electrică mai mic sau egal cu PIP.

115. Cantitatea cererii de energie electrică (W_D) se calculează astfel :

$$W_D = \sum q_{d,c},$$

unde $q_{d,c}$ reprezintă cantitățile de energie electrică corespunzătoare perechilor preț-cantitate din ofertele de cumpărare a energiei electrice care conțin un preț la energia electrică mai mare sau egal cu PIP.

Secțiunea 5

Acceptarea cantităților din oferte pentru tranzacționare

116. Pentru cazul în care PIP este nedefinit, nu vor fi acceptate pentru tranzacționare cantități din oferte. Pentru cazul în care PIP este definit:

- 1) OPEE acceptă, pentru toate ofertele de cumpărare a energiei electrice, toate perechile preț-cantitate, al căror preț la energia electrică este mai mare sau egal cu PIP;
- 2) OPEE acceptă, pentru toate ofertele de vânzare a energiei electrice, toate perechile preț-cantitate, al căror preț la energia electrică este mai mic sau egal cu PIP.

Secțiunea 6

Măsuri speciale pentru cazul în care PIP este nedefinit

117. OPEE va executa a doua rundă de ofertare pe PZU pentru ziua de livrare în care închiderea PZU a condus la un PIP nedefinit pe mai multe intervale de tranzacționare corespunzătoare aceleiași zile de livrare.

118. OPEE informează participanții la PZU despre situația prevăzută la pct. 117, furnizând motivația acesteia fără să încalce confidențialitatea ofertelor individuale primite anterior.

119. OPEE va anunța fără întârziere decalarea orei de închidere a PZU și va da dreptul participanților la PZU să transmită noi oferte pentru ziua de livrare în cauză, până la noua oră de închidere a PZU. Ofertele transmise până la ora de închidere a PZU inițială vor fi considerate în continuare validate cu excepția cazului în care acestea au fost înlocuite cu alte oferte validate.

120. Ora de închidere a PZU decalată va fi stabilită după cel puțin 30 de minute din momentul când OPEE anunță această decalare, dar cu cel puțin două (2) ore înainte de ora de transmitere a programului.

121. Imediat după verificarea ofertelor care au fost transmise până la noua oră de închidere a PZU, OPEE recalculează prețurile și cantitățile de energie electrică pentru ziua de livrare în cauză, în conformitate cu prevederile din prezentul Capitol.

122. În cazul în care OPEE nu a acceptat toate perechile preț-cantitate din ofertele de cumpărare a energiei electrice, la un preț egal cu prețul maxim al scalei de preț, OPEE va informa participanții la PZU, OST și Agenția că nu există suficiente oferte pentru a satisface cererea de pe piață.

Capitolul V

Confirmarea și acceptarea tranzacțiilor pe PZU

Secțiunea 1

Confirmarea tranzacțiilor

123. OPEE informează fiecare participant la PZU asupra tranzacțiilor încheiate conform prevederilor Capitolului IV cel târziu în termen de o oră după ora de închidere a PZU. Pentru fiecare zi de livrare OPEE transmite confirmări de tranzacție separate.

124. Fiecare confirmare de tranzacție cuprinde cel puțin următoarele date:

- 1) numele și codul de identificare pe PZU ale participantului la PZU;
- 2) ziua de livrare și intervalul de tranzacționare;
- 3) zona de tranzacționare;
- 4) cantitatea vândută, respectiv cumpărată de participantul la PZU;
- 5) prețul la care s-a încheiat tranzacția.

125. În cazul în care OPEE identifică o eroare în procesul de închidere a pieței sau în cazul în care decide să anuleze o ofertă sau tranzacție în conformitate cu prevederile secțiunii 2 din Capitolul VI, OPEE poate relua procesul de închidere a pieței conform prevederilor Capitolului IV și poate transmite confirmări de tranzacție corectate, dar nu mai târziu de termenul precizat la pct. 123.

Secțiunea 2

Contestații la confirmările de tranzacție

126. Sunt acceptate contestații la conținutul confirmărilor de tranzacție numai în cazul unor erori rezultate din acțiunile OPEE.

127. Orice contestație la conținutul confirmărilor de tranzacție trebuie să fie transmisă la OPEE în cel mult 30 de minute după limita de timp prevăzută la pct. 123.

128. Confirmările de tranzacție primite de participantul la PZU se consideră ca fiind acceptate dacă acesta nu transmite nici o contestație în intervalul de timp specificat la pct. 127.

129. OPEE verifică imediat orice contestație la confirmările de tranzacție primite conform prevederilor pct. 128 și informează participantul la PZU despre rezolvarea acesteia. Dacă este necesar, OPEE transmite participantului la PZU o nouă confirmare de tranzacție, dar nu mai târziu de 20 minute după limita de timp prevăzută la pct. 127.

130. Orice contestație transmisă nu exonerează participanții la PZU în cauză de îndeplinirea obligațiilor rezultate din tranzacțiile contestate.

131. OPEE va fi responsabil pentru orice cost direct indus ca urmare a faptului că participantul la PZU și-a îndeplinit obligațiile rezultate din tranzacțiile contestate.

132. Cel târziu cu o oră înainte de ora de transmitere a programului, OPEE va stabili notificări fizice pe care le va înainta pentru verificare către fiecare participant la PZU. În cazul în care apar divergențe care nu pot fi rezolvate până la ora de transmitere a programului, notificarea fizică a OPEE devine obligatorie.

Capitolul VI Prevederi speciale

Secțiunea 1 Monitorizarea activității participanților pe PZU

133. OPEE monitorizează activitatea zilnică a participanților la PZU cel puțin prin analiza următorilor indicatori de piață:

- 1) Cantitatea de energie electrică tranzacționată în cadrul PZU;
- 2) Cantitățile de energie electrică tranzacționate pe piața contractelor bilaterale, specificat pe contracte încheiate de FCEE și contracte bilaterale încheiate de ceilalți participanți ai pieței angro de energie electrică;
- 3) Cantitatea de energie electrică tranzacționată pe PPZ;
- 4) Cotele piețelor organizate de energie electrică din totalul energiei electrice tranzacționate;
- 5) Numărul participanților la piața contractelor bilaterale, PZU și PPZ;
- 6) Cotele energiei electrice tranzacționate de fiecare participant la piața angro de energie electrică în cadrul fiecărei pieți organizate (piața contractelor bilaterale, PZU, PPZ);
- 7) De câte ori energia electrică a fost tranzacționată înainte de livrare;
- 8) Statistica tranzacțiilor și cantităților de energie electrică tranzacționate pe fiecare interval de tranzacționare;
- 9) Diferența dintre prețul de vânzare oferat pe PZU și prețul de cumpărare oferat pe PZU;
- 10) Alți indicatori de monitorizare aprobați de Agenție în scopul identificării poziției dominante a unui participant.

134. În cazul în care consideră necesar, OPEE poate utiliza și alți indicatori de monitorizare ai pieței angro de energie electrică, pe care îi va include în raporturile transmise Agenției.

135. În termen de 10 zile lucrătoare după încheierea fiecărui trimestru OPEE transmite Agenției un raport trimestrial privind activitatea participanților la piața de energie electrică pe parcursul trimestrului care s-a încheiat.

136. Raportul trimestrial include valorile numerice ale indicatorilor de piață specificați în prezenta secțiune, precum și evaluările, analizele și recomandările operatorului pieței.

137. Un rezumat al raportului trimestrial este publicat pe pagina web oficială a OPEE.

138. Agenția utilizează informațiile prezentate de OPEE și OST în scopul realizării activităților de monitorizare și control, precum și a elaborării studiilor de piață în conformitate cu cerințele Legii nr 107/2016.

139. În scopul creșterii nivelului de lichiditate a PZU, Agenția poate impune cote minime de energie electrică ce urmează a fi tranzacționate de participanții la piața energiei electrice pe PZU. Cotele respective sunt aprobate în urma unui proces de consultare publică cu părțile interesate.

Secțiunea 2

Corelarea activităților participanților pieței energiei electrice pe PZU cu activitățile pe celelalte piețe organizate de energie electrică

140. În scopul asigurării funcționării piețelor de energie electrică și a securității aprovizionării cu energie electrică a consumatorilor finali este necesară corelarea informațiilor ce țin de tranzacțiile realizate de participanții pieței energiei electrice în cadrul fiecărei pieți organizate de energie electrică.

141. OST este obligat să transmită OPEE informațiile privind rezervele contractate conform titlului VII, specificate pentru fiecare unitate de producere contractată și perioadă de timp.

142. OST este obligat să transmită OPEE informațiile privind participanții la piața care dețin drepturi de transmisie a energiei electrice dobândite în urma procedurii de alocare a capacității interconexiunilor, specificate pe perioadă, perioadă de produs, capacitate și direcție de livrare.

143. OST transmite informațiile specificate la pct. 141 și 142 aferente zilei de livrare D până la orele 10-00 a zilei D-1.

144. OPEE utilizează informațiile prezentate de OST conform prezentei secțiuni și notificările participanților pieței energiei electrice transmise conform Titlului II pentru identificarea prețurilor de tranzacționare a energiei electrice pe piața angro de energie electrică și completarea raporturilor, precum și pentru alocarea explicită a capacității interconexiunilor transfrontaliere.

Secțiunea 3

Proceduri de urgență

145. Procedurile de urgență pentru PZU vor fi elaborate de OPEE și supuse consultării publice. După consultarea publică OPEE propune procedurile de urgență spre aprobare Agenție. OPEE va publica procedurile de urgență pe pagina web oficială după aprobarea de către Agenție.

146. Procedurile de urgență pentru PZU vor fi utilizate de OPEE și de participanții la PZU în cazul apariției unei situații de urgență, ca de exemplu:

- 1) incapacitatea totală sau parțială de funcționare a sistemului de tranzacționare utilizat de OPEE pentru procesul de închidere a PZU; sau
- 2) întreruperea căilor de comunicație ale OPEE.

147. Procedurile de urgență pentru PZU pot prevedea utilizarea unor mijloace alternative de comunicație precum și extinderea sau decalarea orelor de tranzacționare sau a oricărui termen limită care trebuie respectat de OPEE și participanții la PZU, inclusiv ora de închidere a PZU. În toate cazurile, OPEE va respecta termenul limită de transmitere a notificărilor fizice în concordanță cu pct. 132.

Secțiunea 4

Anularea ofertelor sau tranzacțiilor

148. OPEE poate anula o ofertă și/sau o tranzacție pentru a asigura funcționarea PZU în condiții de eficiență, concurență și transparență în următoarele cazuri:

- 1) la apariția unei erori tehnice în sistemul de tranzacționare;
- 2) la constatarea unei erori evidente și grave a unui participant la PZU la introducerea prețului unei oferte în sistemul de tranzacționare (eroare de introducere).

Secțiunea 5
Prevederi speciale privind lansarea pieței zilei următoare

149. La etapa de lansare a PZU Agenția poate aproba prețuri plafon la energia electrică pentru tranzacțiile încheiate pe PZU.

150. Prețurile plafon pentru tranzacțiile încheiate pe PZU vor fi determinate în baza concluziilor studiilor de piață realizate de Agenție în conformitate cu prevederile Legii nr. 107/2016, ținând cont de evoluțiile prețurilor la energia electrică la nivel regional.

151. Înainte de aprobare Agenția va consulta public proiectul hotărârii de aprobare a prețurilor plafon pentru tranzacțiile încheiate pe PZU în conformitate cu prevederile Legii nr. 174/2017 cu privire la energetică.

TITLUL IV

ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA PIETEI DE ENERGIE ELECTRICĂ PE PARCURSUL ZILEI

Capitolul I

Scop

152. Prezentul titlu stabilește cadrul pentru organizarea și funcționarea PPZ, și anume:

- 1) modul de organizare a sesiunilor de tranzacționare și de stabilire a tranzacțiilor;
- 2) principiile decontării tranzacțiilor;
- 3) reguli privind monitorizarea și supravegherea PPZ.

153. Prin organizarea PPZ se creează un cadru suplimentar de vânzare și cumpărare a energiei electrice pentru participanții la piața angro de energie electrică, necesar pentru facilitarea echilibrării portofoliului de tranzacții de vânzare și cumpărare a energiei electrice cu posibilitățile de producție, necesarul de consum și tranzacțiile transfrontaliere, precum și pentru reducerea dezechilibrelor, asigurând caracterul centralizat, public, transparent și nediscriminatoriu al tranzacțiilor de pe piața concurențială de energie electrică.

154. Prezentul titlu se aplică titularilor de licență de producere/furnizare/transport/distribuție din sectorul energiei electrice și OPEE.

Capitolul II

Prevederi generale

155. OPEE organizează și dezvoltă piața centralizată de energie electrică pe parcursul zilei pe baza principiilor de nediscriminare, transparență, caracter public și centralizat, stabilite de lege, și a prevederilor din prezentele Reguli.

156. Organizarea PPZ se realizează de către OPEE în conformitate cu prezentele Reguli și unei proceduri elaborate și consultate public de OPEE și aprobate de Agenție.

157. Înregistrarea participanților la PPZ se face la solicitarea acestora adresată OPEE, realizată în condițiile prevăzute în procedură aprobată conform pct. 156 și prin semnarea acordului de participare la PPZ. Un participant la PPZ se poate retrage din proprie inițiativă de pe PPZ, în condițiile specificate în aceeași procedură.

158. OPEE poate suspenda sau revoca înregistrarea unui participant la PPZ în oricare dintre următoarele cazuri, detaliate în procedura stabilită în pct. 156:

- 1) dacă participantul la PPZ nu mai îndeplinește una sau mai multe dintre condițiile necesare pentru înregistrarea ca participant la PPZ;
- 2) dacă participantul la PPZ nu respectă acordul de participare la PPZ și prevederile procedurii stabilite în pct. 156.

159. OPEE stabilește conținutul-cadru al acordului de participare la PPZ, care cuprinde drepturile și responsabilitățile reciproce ale OPEE și ale fiecărui participant la PPZ. După consultare publică a proiectului acordului de participare la PPZ se transmite spre aprobare Agenției. După aprobare de către Agenție OPEE publică acordul de participare la PPZ pe pagina web oficială.

160. După semnarea de către reprezentantul autorizat al solicitantului a acordului de participare la PPZ, înregistrarea ca participant la PPZ devine efectivă începând cu data intrării în vigoare a acestuia.

161. PPZ cuprinde piețe independente pentru fiecare interval orar al zilei de livrare.

162. Tranzacțiile efectuate pe PPZ determină obligații ferme ale respectivului participant pe PPZ de a livra energia electrică, respectiv de a achiziționa energia electrică în intervalul orar respectiv, în conformitate cu specificațiile tranzacțiilor confirmate.

163. Livrarea energiei electrice se consideră că a fost realizată de către fiecare parte prin transmiterea de NF pentru tranzacțiile încheiate pe PPZ.

164. OPEE este contraparte pentru fiecare participant la PPZ, în tranzacțiile încheiate de participant în cadrul PPZ.

165. Ofertarea și tranzacționarea între participanți se desfășoară anonim.

166. Participanții la PPZ au obligația să depună o garanție financiară în favoarea OPEE, în condițiile specificate în procedura stabilită în pct. 156, care să acopere contravaloarea ofertelor de cumpărare a energiei electrice introduse pe PPZ.

Capitolul III

Tranzacționarea

167. Pentru fiecare interval orar al zilei de livrare, OPEE definește, în cadrul sistemului de tranzacționare, un instrument standard, ce constituie obiectul unor tranzacții independente.

168. O ofertă este definită pentru un singur instrument standard.

169. Ofertele sunt formate dintr-o pereche preț/cantitate.

170. Participantul la PPZ poate introduce mai multe oferte de vânzare și/sau mai multe oferte de cumpărare a energiei electrice pentru fiecare instrument standard.

171. Ofertele pot fi introduse doar în timpul sesiunii de tranzacționare corespunzătoare instrumentului standard respectiv.

172. O ofertă introdusă de către un participant la PPZ poate fi anulată/modificată/suspendată de acesta în orice moment din sesiunea de tranzacționare, pentru partea din oferta respectivă care nu a fost corelată până la acel moment.

173. Sistemul de tranzacționare va acorda marca de timp și va lua în considerare ultima modificare a ofertei.

174. OPEE organizează câte o sesiune de tranzacționare pentru fiecare instrument standard.

175. Fiecare sesiune de tranzacționare aferentă unui instrument standard începe după intervalul de transmitere a ofertelor zilnice pe PEE (ora de închidere a PEE) pentru ziua respectivă de livrare, la ora stabilită în procedura aprobată conform pct. 156, și se încheie cu o oră înainte de începutul intervalului orar respectiv al zilei de livrare.

176. Prin derogare de la prevederile pct. 175, la sfârșitul fiecărei zile se alocă un interval de timp pentru desfășurarea procesului de mentenanță a sistemului de tranzacționare și pentru actualizarea garanțiilor de validare în sistemul de tranzacționare. În acest interval de timp nu se pot introduce oferte și nu se pot încheia tranzacții, iar sesiunile de tranzacționare al căror termen final se găsesc în acest interval se încheie la începutul acestuia. Durata intervalului de mentenanță și duratele sesiunilor de tranzacționare pentru instrumentele standard afectate sunt stabilite în procedura stabilită la pct. 156.

177. În timpul sesiunii de tranzacționare, participanții la PPZ pot introduce oricând oferte, corelarea realizându-se automat la introducerea acestora, dacă se îndeplinesc condițiile de corelare.

178. Procesul de corelare asigură tranzacționarea tuturor ofertelor compatibile respectând următoarele principii:

- 1) sistemul de tranzacționare al PPZ ordonează ofertele în funcție de preț, iar la prețuri egale, după marca de timp;
- 2) ofertele de cumpărare se corelează în ordinea descrescătoare a prețului ofertat, respectiv prima ofertă de cumpărare tranzacționată este oferta de cumpărare cu prețul cel mai mare;
- 3) ofertele de vânzare se corelează în ordinea crescătoare a prețului ofertei, respectiv prima ofertă de vânzare tranzacționată este oferta de vânzare cu prețul cel mai mic;
- 4) corelarea a două oferte se realizează la cantitatea minimă a celor două oferte. Oferta rămasă după corelarea parțială rămâne în sistemul de tranzacționare pentru eventualele corelări ulterioare;

- 5) prețul la care se încheie tranzacția conform regulilor de corelare aplicate automat de către sistemul de tranzacționare al PPZ, este prețul ofertei de răspuns la oferta de sens contrar existentă în sistemul de tranzacționare care îndeplinește condiția de corelare;
- 6) procesul de corelare se încheie în momentul în care nu mai există oferte care îndeplinesc condiția de corelare sau la expirarea sesiunii de tranzacționare.

179. După încheierea fiecărei tranzacții, participanții la PPZ au acces, prin intermediul sistemului de tranzacționare al PPZ, la confirmările de tranzacții proprii.

Capitolul IV Decontare și garanții

180. În vederea participării la sesiunile de tranzacționare organizate pe PPZ cu oferte de cumpărare, participantul la PPZ trebuie:

- 1) să depună contractul de mandat de debitare directă la OPEE, înainte de ziua de tranzacționare în care dorește să introducă oferte de cumpărare;
- 2) să întreprindă măsurile necesare pentru a fi transmisă de către banca cont central la OPEE scrisoarea de garanție bancară de plată în favoarea OPEE înainte de ziua de tranzacționare în care dorește să introducă oferte de cumpărare.

181. Participanții la PPZ pot utiliza o scrisoare de garanție bancară de plată, unică pentru PZU și PPZ. În acest caz, scrisoarea de garanție bancară unică pentru PZU și PPZ va avea specificat în conținutul ei că se utilizează pentru cele două piețe de energie electrică, iar repartiția valorii între cele două piețe este comunicată OPEE de către participantul la PPZ și poate fi actualizată lunar.

182. Scrisoarea de garanție bancară de plată emisă în favoarea OPEE în calitate de beneficiar este utilizată pentru acoperirea integrală a obligațiilor de plată ale participantului la PPZ neîncasate încă în contul central, precum și pentru validarea ofertelor de cumpărare.

183. La introducerea în sistemul de tranzacționare al PPZ, ofertele de cumpărare a căror valoare este mai mare decât garanția de validare calculată diminuată cu valoarea tranzacțiilor de cumpărare realizate, respectiv cu valoarea ofertelor de cumpărare active, sunt invalidate de către sistemul de tranzacționare al PPZ, iar participantul respectiv este informat prin mesaj transmis automat prin intermediul sistemului de tranzacționare al PPZ.

184. După încheierea sesiunilor de tranzacționare aferente unei zile, OPEE elaborează nota de decontare zilnică, pe care o pune la dispoziția participantului la PPZ, în care sunt înregistrate, orar și cumulativ, la nivelul zilei de livrare, cantitățile de energie electrică aferente tranzacțiilor de vânzare/cumpărare și valorile totale și nete ale obligațiilor de plată/drepturilor de încasare.

185. Încasările/plățile aferente valorilor nete ale drepturilor de încasare/obligațiilor de plată pentru tranzacțiile încheiate zilnic pe PPZ se realizează prin intermediul contului central al PPZ, deschis la banca cont central de către OPEE în calitate de contraparte, prin mecanismele de debitare directă/ordine de plată, conform prevederilor procedurii stabilite la pct. 156.

186. În cazul în care banca de decontare a participantului la PPZ a comunicat refuzul la plată a instrucțiunii de debitare directă, OPEE solicită executarea scrisorii de garanție bancară de plată a acestuia.

187. În situația în care în luna de livrare participantul la PPZ înregistrează la nivel de zi de livrare atât tranzacții de vânzare pe PPZ, cât și tranzacții de cumpărare pe PPZ drepturile sale de încasare, respectiv obligațiile sale de plată față de OPEE, comunicate prin facturi reciproce, sunt supuse mecanismului de compensare a acestora, conform prevederilor legale aplicabile.

Capitolul V Comunicare

188. După încheierea fiecărei tranzacții, responsabilul grupului de echilibrare care și-a asumat responsabilitatea echilibrării pentru participantul la PPZ poate realiza prin intermediul

sistemului de tranzacționare al PPZ, schimburile bloc pe fiecare interval de dispecerizare, aferente tranzacțiilor pe PPZ, din cadrul NF proprii.

189. NF ale grupului de echilibrare sunt actualizate și retransmise de OPEE și de către responsabilul grupului de echilibrare către OST până la sfârșitul fiecărei ore ulterioare celei în care s-au încheiat tranzacțiile.

Capitolul VI Transparență

190. Sistemul de tranzacționare al PPZ asigură anonimatul ofertanților pe întreg parcursul sesiunii de ofertare.

191. Tabelele sistemului de tranzacționare sunt accesibile în timp real publicului, într-un directoriu special pe pagina web oficială a OPEE.

192. OPEE publică în timp real cele mai bune 10 oferte de cumpărare și cele mai bune 10 oferte de vânzare. Tranzacțiile încheiate pe PPZ, caracterizate prin preț, cantitate, numele participantului la PPZ și calitatea acestuia (vânzător sau cumpărător), sunt publicate pe pagina web a OPEE în maximum 24 de ore de la încheierea lor.

Capitolul VII Situații de avarie

193. Prevederile referitoare la situațiile de avarie se aplică, fără a se limita, atunci când:

- 1) din cauza unor probleme tehnice localizate la nivelul căilor de comunicație proprii, OPEE nu poate pune la dispoziția participanților la PPZ confirmările de tranzacții, respectiv NF la dispoziția PRE și/sau nu poate transmite NF ale PRE către OST;
- 2) are loc o întrerupere accidentală a sistemului de tranzacționare al PPZ, respectiv când un eveniment sau un complex de evenimente împiedică funcționarea sistemului de tranzacționare al PPZ.

194. Situațiile de avarie care au dus la întreruperea unor sesiuni de tranzacționare, precum și motivarea acestora se publică de către OPEE pe pagina web oficială.

195. În cazul întreruperii sesiunilor de tranzacționare conform pct. 193, OPEE nu poate fi reclamat drept responsabil pentru eventuale daune materiale invocate de participanții la PPZ.

196. În cazul situațiilor de avarie privind funcționarea defectuoasă a sistemului de tranzacționare și a căilor de comunicație ale OPEE se va întrerupe tranzacționarea până la restabilirea sistemului, iar comunicările absolut necesare se vor desfășura prin sisteme alternative, în conformitate cu prevederile proceduri aprobate conform pct. 156.

197. Din momentul reluării funcționării sistemului de tranzacționare al PPZ desfășurarea sesiunilor de tranzacționare are loc conform orarului obișnuit.

Capitolul VIII Monitorizare

198. OPEE supraveghează funcționarea PPZ în conformitate cu prevederile prezentelor Reguli și publică rapoarte periodice privind rezultatele acestei piețe.

199. OPEE transmite Agenției rapoarte periodice privind performanța PPZ și indicatorilor specifici. OPEE informează Agenția cu privire la orice aspect care poate duce la o funcționare inadecvată a PPZ, precum și la orice comportament potențial anticoncurențial sau inadecvat al participanților la PPZ, prezentând soluții posibile pentru remedierea situației constatate.

200. OPEE transmite zilnic, într-un format electronic, coordonat de Agenție, ofertele orare ale participanților la PPZ, tranzacțiile orare încheiate de către participanți și prețurile aferente acestora.

201. La solicitarea Agenției, OPEE transmite acesteia date istorice din baza de date deținută, precum și analize specifice cu privire la funcționarea PPZ.

Titlul V
Regulile notificărilor fizice
Capitolul I
Prevederi generale

202. Obiectivul regulilor pentru notificări fizice este crearea cadrului pentru furnizarea informațiilor despre capacitățile de producție disponibile în SE, pregătirea programului de producție și consum și determinarea disponibilității serviciilor de sistem, necesare pentru a permite OST să asigure:

- 1) integritatea SE ;
- 2) siguranța și calitatea alimentării cu energie electrică;
- 3) capacitate disponibilă suficientă pentru a asigura în orice moment cererea de consum din SE și o rezervă rezonabilă;
- 4) gestionarea congestiilor interne;
- 5) determinarea dezechilibrelor după ziua de livrare.

203. Realizarea fizică a obligațiilor contractuale necesită transmiterea notificărilor fizice la OST, privind toate schimburile fizice nete între participanții la piața de energie electrică.

204. Fiecare participant la piața energiei electrice are obligația să transmită la OST notificările fizice pentru fiecare zi de livrare. OPEE transmite de asemenea la OST o notificare fizică privind pozițiile nete ale participanților la PZU.

205. Notificarea fizică conține cel puțin următoarele informații:

- 1) cantitatea de energie electrică planificată pentru a fi livrată în rețele, separat pentru fiecare unitate nedispecerizabilă a respectivului producător de energie electrică;
- 2) cantitatea de energie electrică planificată pentru a fi livrată în rețele, separat pentru fiecare unitate de producere a respectivului producător de energie electrică;
- 3) prognoza de consum total pentru consumatorii de energie electrică pentru care respectiva furnizorul și-a asumat responsabilitatea echilibrării;
- 4) consumul planificat pentru fiecare loc de consum comandabil pentru care respectivul furnizor și-a asumat responsabilitatea echilibrării;
- 5) schimburile bloc cu fiecare parte responsabilă de echilibrare în zona națională de tranzacționare;
- 6) schimburile bloc dintre OPEE și o altă parte responsabilă de echilibrare în zonele de tranzacționare de frontieră, separat pentru fiecare zonă de tranzacționare de frontieră;
- 7) schimbul de energie electrică între zona națională de tranzacționare și o zonă de tranzacționare de frontieră în cazul OPEE;
- 8) exporturile și importurile declarate stabilite cu parteneri externi, detaliate pe partener extern și separat pentru fiecare zonă de tranzacționare de frontieră, corespunzătoare alocării prin licitații a dreptului de utilizare a capacității de interconexiune;
- 9) tranzitele de energie electrică, corespunzătoare alocării prin licitații a dreptului de utilizare a capacității de interconexiune.

206. Notificarea fizică pentru o zi de livrare trebuie să acopere toate intervalele de dispecerizare ale respectivei zile de livrare.

207. Fiecare zi de livrare va avea douăzeci și patru (24) de intervale de dispecerizare consecutive cu o durată de o (1) oră fiecare, primul interval de dispecerizare începând la ora 00:00 în ziua de livrare.

208. În ziua trecerii de la ora de vară la ora de iarnă, ziua de livrare va avea douăzeci și cinci (25) de intervale de dispecerizare consecutive. În ziua trecerii de la ora de iarnă la ora de vară, ziua de livrare va avea douăzeci și trei (23) de intervale de dispecerizare consecutive.

209. Fiecare PRE poate să realizeze schimburi de energie electrică cu altă PRE, denumite schimburi bloc, numai în cadrul zonei naționale de tranzacționare.

210. În cazul participării la licitații implicite, PRE notifică schimburi bloc numai cu OPEE într-o zonă de tranzacționare de frontieră, corespunzător energiei electrice achiziționate sau vândute în acea zonă de tranzacționare de frontieră prin licitații implicite.

211. Numai OPEE poate transmite notificările fizice pentru schimburile de energie electrică între zona națională de tranzacționare și o zonă de tranzacționare de frontieră, ca urmare a alocării prin licitații implicite a capacităților de interconexiune. Cantitățile declarate în respectiva notificare fizică nu vor depăși cantitatea totală de energie electrică achiziționată sau vândută în acea zonă de tranzacționare de frontieră prin licitații implicite.

212. Nu sunt permise notificări fizice pentru schimburile de energie electrică între diferite zone de tranzacționare de frontieră ca urmare a participării la PZU.

213. Procedurile pentru programare a schimburilor de energie electrică între OST și operatorii de transport și de sistem din țările vecine vor fi convenite între OST și fiecare dintre acești operatori de transport și de sistem, conform prevederilor Acordurilor de cooperare semnat de OST și OST din țările vecine și aprobat de Agenție în condițiile Legii cu privire la energia electrică.

214. Structura și modul de transmitere a declarațiilor de disponibilitate și a notificărilor fizice fac obiectul prevederilor Normelor tehnice ale rețelelor electrice elaborate de OST și aprobate de Agenție.

Capitolul II

Grupuri de echilibrare

215. Participanții la PEE, pot solicita OST acordul privind combinarea într-un grup de echilibrare a unităților de producere și/sau a locurilor de consum, după caz:

216. Aprobarea de către OST a constituirii unui grup de echilibrare, implică următoarele:

- 1) participanții la PEE notifică producția, respectiv consumul planificate ale fiecărei unități de producere, respectiv loc de consum care fac parte din grupul de echilibrare;
- 2) participanții la PEE au dreptul să transfere producția sau consumul între diferitele unități de producere sau locuri de consum care fac parte din același grup de echilibrare, chiar și în timp real cu aprobarea OST;
- 3) deconectarea de la SE a unei unități de producere sau a unui loc de consum, după caz, dintr-un grup de echilibrare este tratată în aceleași condiții cu cele corespunzătoare unei unități de producere sau loc de consum individual;
- 4) participanții la PEE transmit pe piața de echilibrare oferte zilnice pentru fiecare unitate de producere sau loc de consum care face parte din grupul de echilibrare;
- 5) ofertele fixe corespunzătoare unităților de producere sau locurilor de consum care fac parte din grupul de echilibrare se transmit de către participantul la PEE pentru fiecare unitate de producere sau loc de consum care face parte din grupul de echilibrare respectiv;
- 6) calculul energiei electrice de echilibrare efectiv livrate și determinarea costurilor corespunzătoare dezechilibrelor de la notificare sunt efectuate individual și sumar pentru întregul grup de echilibrare.

217. În cazul PRE care fac parte dintr-un grup de echilibrare OST comunică dezechilibrele de la notificare determinate individual pentru fiecare PRE atât fiecărei din părți, cât și responsabilului grupului de echilibrare.

218. Responsabilul grupului de echilibrare suportă costurile corespunzătoare dezechilibrelor de la notificare a tuturor membrilor grupului de echilibrare. Distribuirea costurilor dezechilibrelor corespunzătoare dezechilibrelor de la notificare în cadrul grupului de echilibrare este realizată de responsabilul grupului de echilibrare conform acordurilor încheiate de PRE care constituie grupul specific de echilibrare.

219. Prin derogare de la prevederile pct. 218 FCEE redistribuie costurile sumare corespunzătoare dezechilibrelor de la notificare provocate de centralele electrice eligibile și

centralele electrice de termoficare urbane proporțional dezechilibrelor de la notificare individuale a fiecărui membru al grupului de echilibrare.

220. OST elaborează procedura care cuprinde prevederi referitoare la condițiile care trebuie îndeplinite pentru aprobarea de către OST în vederea combinării într-un grup de echilibrare și o va supune consultării publice. Procedura se va definitiva după analiza de către OST a propunerilor înaintate de participanții pieței energiei electrice și se va transmite spre aprobare Agenției.

221. OST are dreptul să refuze și/sau să retragă permisiunea pentru constituirea unui grup de echilibrare dacă acest lucru poate pune în pericol siguranța funcționării SE. Fiecare refuz este transmis solicitanților împreună cu justificarea acestuia, totodată despre refuzul de constituire a unui grup de echilibrare fiind înștiințată Agenția.

Titlul VI
Regulile pieței energiei electrice de echilibrare
Capitolul I
Prevederi generale

222. PEE este o piață centralizată obligatorie în cadrul căreia OST cumpără și/sau vinde energie electrică activă de la/către participanții la PE care exploatează unități de producere și/sau consumuri comandabile, în scopul compensării abaterilor de la valorile programate ale producției și/sau consumului de energie electrică din SE precum și pentru rezolvarea congestiilor interne.

223. PEE creează cadrul legal pentru vânzarea și cumpărarea de către OST a energiei de echilibrare în vederea:

- 1) asigurării, prin conducerea operativă, a siguranței funcționării SE, stabilității frecvenței și tensiunii, continuității în alimentarea consumatorilor și coordonării schimburilor de energie electrică cu alte sisteme electroenergetice;
- 2) soluționarea congestiilor interne din SE prin utilizarea mecanismelor de piață.

224. Ofertele și tranzacțiile pe PEE se fac la nivel de unitate de producere/consum comandabil.

225. Fiecare participant la PEE care exploatează unități de producere /consumuri comandabile este obligat să transmită OST declarația de disponibilitate corespunzătoare fiecărei unități de producere /consum comandabil, în conformitate cu prevederile Normelor tehnice ale rețelelor electrice.

226. Responsabilitatea echilibrării revine fiecărui titular de licență pentru:

- 1) asigurarea echilibrului între producția măsurată, achizițiile programate și importurile de energie electrică, pe de o parte și consumul măsurat, vânzările programate și exporturile de energie electrică, pe de altă parte, pentru unul sau mai multe puncte de racordare și/sau pentru una sau mai multe tranzacții;
- 2) asumarea responsabilității financiare față de OST pentru toate dezechilibrele fizice care apar ca urmare a diferențelor între producția măsurată, achizițiile programate și importurile de energie electrică, pe de o parte, și consumul măsurat, vânzările programate și exporturile de energie electrică, pe de altă parte, pentru unul sau mai multe puncte de racordare și/sau pentru una sau mai multe tranzacții.

227. Pentru fiecare participant la PEE care exploatează unități de producere este obligatorie ofertarea pe PEE a energiei de echilibrare corespunzătoare puterilor disponibile ale unităților de producere calificate a furniza servicii de sistem, în conformitate cu prevederile din Normele tehnice ale rețelelor electrice, indiferent dacă acestea au fost declarate ca fiind disponibile sau nu.

228. Consumatorii comandabili au obligația să oferteze pe PEE puterea maximă care poate fi redusă a consumului comandabil pe care îl exploatează, indiferent dacă acesta au fost declarate ca fiind disponibile sau nu.

229. Pe PEE se tranzacționează energia de echilibrare corespunzătoare:

- 1) reglajului secundar;
- 2) reglajului terțiar rapid;
- 3) reglajului terțiar lent.

230. În cazul în care pe PEE nu este disponibilă energie de echilibrare corespunzătoare rezervelor necesare OST întreprinde acțiuni specifice în conformitate cu prevederile Normelor tehnice ale rețelelor electrice.

231. PEE începe să funcționeze după aprobarea notificărilor fizice pentru ziua de livrare și se termină la sfârșitul zilei de livrare.

232. Tranzacțiile pe PEE sunt încheiate prin acceptarea parțială sau totală a ofertelor pe PEE de către OST.

233. Tranzacțiile încheiate pe PEE stabilesc obligația respectivului participant la PEE de a furniza energia de echilibrare și serviciile corespunzătoare către OST, în conformitate cu specificațiile din ofertă și dispozițiile de dispecer emise de către OST. Tranzacțiile vor fi încheiate pe fiecare interval de dispecerizare.

234. Stabilirea obligațiilor de plată pe PEE se face pe baza tranzacțiilor încheiate pe PEE.

235. OST este partea contractantă pentru fiecare participant la PEE pentru tranzacțiile încheiate pe PEE.

236. Energia electrică de echilibrare se asigură prin :

- 1) creștere de putere, respectiv prin creșterea producției unei unități de producere sau prin reducerea consumului unui consumator comandabil;
- 2) reducere de putere, respectiv prin reducerea producției unei unități de producere sau creșterea consumului unui consumator comandabil.

237. Energia electrică de echilibrare tranzacționată pe PEE se livrează fizic în intervalul de dispecerizare a zilei de livrare:

- 1) în punctul de racordare unde o unitate de producere sau un loc de consum comandabil, după caz, este racordat la SE;
- 2) în momentele pentru care au fost emise dispozițiile de dispecer de către OST, care trebuie să fie situate în intervalul de dispecerizare specificat în oferta acceptată.

238. OST poate, în colaborare cu operatorii sistemelor de transport din alte țări, să elaboreze proceduri pentru a permite folosirea reciprocă a energiei de echilibrare tranzacționate pe PEE sau prin intermediul unor mecanisme asemănătoare existente în respectivele țări. Aceste proceduri se aprobă de către Agenție.

239. Participanții la PEE au obligația să utilizeze piața contractelor bilaterale și PZU pentru realizarea echilibrului între obligațiile contractuale și posibilitățile tehnice de producere a energiei electrice astfel încât notificările fizice agregate pe unitățile de producere să fie în strictă concordanță cu obligațiile contractuale.

240. Dacă după aprobarea notificărilor fizice corespunzătoare zilei de livrare D, OST constată probabilitatea apariției unor dezechilibre între producția și consumul de energie electrică din ziua de livrare D, datorită aprobării, prin încadrarea în excepțiile specificate în Normele tehnice ale rețelelor electrice, a unor notificări fizice în dezechilibru, după validarea ofertelor zilnice și a ofertelor fixe pe PEE, OST utilizează ofertele de pe PEE pentru compensarea acestor dezechilibre.

241. OST va rezolva orice dezechilibru major între producția și consumul de energie electrică corespunzător zilei de livrare D, în primul rând prin selectarea, în ziua precedentă zilei de livrare D, a energiei de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar lent. În cazul în care acest lucru nu este posibil, OST va rezolva, pe cât posibil, asemenea dezechilibre prin selectarea, în ziua de livrare, a energiei de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar rapid și/sau lent.

242. Pentru rezolvarea situațiilor de notificare excedentară OST va utiliza procedura de stabilire a ordinii de merit la oprirea unităților de producere și va opri unități de producere conform acestei proceduri. Procedura prevede stabilirea unei ordini de merit la oprire bazată pe prețul MWh la reducere de putere.

Capitolul II

Participare

Secțiunea 1

Participanții la piața energiei electrice de echilibrare

243. Toți titularii de licențe care exploatează unități de producere calificate pentru a furniza servicii de sistem, în conformitate cu prevederile din Normelor tehnice ale rețelelor electrice

și consumatorii care dispun de locuri de consum comandabile au obligația să se înscrie ca participanți la PEE, semnând în acest sens cu OST contracte pentru participarea la piața de echilibrare.

244. Titularul de licență care exploatează unități de producere sau un consumator comandabil a cărui înregistrare ca participant la PEE este revocată conform prevederilor secțiunii 3 este în continuare obligat să își asume obligațiile de participant la PEE, fără a avea dreptul să primească niciun fel de plată pe PEE, conform prevederilor din Contractul de participare la PEE.

Secțiunea 2 Înregistrarea

245. Titularul de licență, precum și consumatorul dispecerizabil care trebuie să se înscrie ca participanți la PEE conform pct. 243 depun o cerere scrisă către OST. Cererea va fi însoțită de un formular, de documentația suport relevantă și trebuie să fie semnată de un reprezentant autorizat al titularului de licență sau consumatorului comandabil.

246. OST elaborează procedura de înregistrare care va cuprinde conținutul și formatul formularului prevăzut pct. 245, precum și modul de transmitere, verificare, acceptare sau respingere a cererii prevăzute la pct. 245, o va supune consultării publice și după o va transmite Agenției spre aprobare. După aprobarea acesteia de către Agenție, OST pune procedura la dispoziția părților participanților pieței energiei electrice și altor părți interesate prin publicarea acesteia pe pagina web oficială.

247. OST elaborează Contractul cadru de participare la PEE care trebuie să cuprindă drepturile și obligațiile reciproce ale OST și ale fiecărui participant la PEE și îl va transmite Agenției spre aprobare după consultarea publică a acestuia cu toate părțile implicate. După aprobarea de către Agenție, OST pune la dispoziția participanților pieței energiei electrice și altor părți interesate Contractul cadru de participare la PEE prin publicarea acestuia pe pagina web oficială.

248. Înregistrarea unui participant la PEE devine efectivă începând cu data intrării în vigoare a Contractului de participare la PEE.

Secțiunea 3 Retragerea și revocarea

249. Un participant la PEE se poate retrage din proprie inițiativă de la PEE, în baza unei înștiințări scrise, semnată de un reprezentant autorizat al participantului la PEE. Această înștiințare scrisă trebuie transmisă OST, precum și Agenției, cu cel puțin o (1) lună înaintea datei la care înregistrarea participantului la PEE trebuie să fie anulată.

250. OST poate revoca înregistrarea unui participant la PEE în oricare din următoarele cazuri:

- 1) dacă participantul la PEE nu respectă prevederile Contractului de participare la PEE;
- 2) dacă participantul la PEE este găsit în mod repetat vinovat de nerespectarea regulilor aplicabile pentru PEE sau decontare;
- 3) dacă participantul nu mai îndeplinește condițiile privind garanțiile financiare.

251. Înregistrarea unui participant la PEE se revocă din oficiu cu efect imediat, dacă licența respectivului participant la PEE a fost retrasă de către Agenție, caz în care Agenție anunță imediat OST, precum și participantul la PEE în cauză.

252. Dacă un participant la PEE se retrage de pe PEE conform pct. 249 sau dacă înregistrarea unui participant la PEE este revocată de către OST conform pct. 250 sau 251:

- 1) participantul la PEE trebuie să efectueze toate plățile datorate în conformitate cu prevederile Titlului XII;

- 2) OST informează Agenție în legătură cu retragerea, respectiv revocarea unui participant la PEE.

Secțiunea 4

Registrul pieței energiei electrice de echilibrare

253. OST întocmește și actualizează registrul PEE.

254. Participanții la PEE care au fost acceptați de OST în conformitate cu prevederile secțiunii 2 vor fi înregistrați în registrul PEE. Registrul PEE trebuie să conțină, pentru fiecare participant la PEE, cel puțin următoarele date:

- 1) numele, sediul social și date de contact;
- 2) data și numărul Contractului de participare la PEE;
- 3) codul de identificare pe PEE al participantului la PEE (cod EIC);
- 4) numele și date de contact ale persoanelor delegate să acționeze în numele participantului la PEE;
- 5) numele, codul de identificare al PRE și detalii de contact pentru PRE care și-a asumat responsabilitatea echilibrării pentru respectivul participant la PEE;
- 6) lista cu toate unitățile de producere și/sau locurile de consum comandabile care sunt exploatate de respectivul participant la PEE.

255. Fiecare participant la PEE are dreptul să consulte informațiile din registrul PEE care îl privesc și să solicite corectarea oricărei inexactități constatate.

Capitolul III

Transmiterea ofertelor zilnice

Secțiunea 1

Obligația de ofertare

256. Participanții la PEE sunt obligați să transmită oferte zilnice pentru fiecare interval de dispecerizare al fiecărei zile de livrare și pentru:

- 1) fiecare unitate de producere pe care o exploatează;
- 2) fiecare loc de consum comandabil pe care îl exploatează.

257. Pentru fiecare participant la PEE este obligatorie ofertarea pe PEE a energiei de echilibrare corespunzătoare puterilor disponibile ale unităților de producere, respectiv a întregii capacități de consum a locurilor de consum comandabile pe care le deține, indiferent dacă acestea au fost declarate ca fiind disponibile sau nu, cu excepția prevăzută la pct. 258.

258. Pentru locurile de consum comandabile ofertele zilnice pot fi transmise cu o cantitate totală egală cu zero.

Secțiunea 2

Tipuri de oferte zilnice

259. Participanții la PEE trebuie să transmită oferte zilnice pentru cantitatea de energie electrică de echilibrare pe care o pot face disponibilă în fiecare interval de dispecerizare pentru:

- 1) creștere de putere;
- 2) reducere de putere.

260. Fiecare ofertă zilnică poate conține cel mult zece (10) perechi preț-cantitate. Pentru fiecare unitate de producere. Prima valoare cuprinsă în oferta zilnică reprezintă puterea minimă la care poate funcționa respectiva unitate de producere, cu asigurarea reglajului primar.

261. În cazul unei unități de producere:

- 1) toate cantitățile din perechile preț-cantitate din oferta zilnică ce însumează o cantitate totală egală cu producția programată a unității de producere, în concordanță cu notificarea fizică

aprobată și având cele mai mici prețuri, vor fi considerate perechi preț-cantitate pentru reducere de putere;

- 2) toate celelalte perechi preț-cantitate din oferta zilnică vor fi considerate perechi preț-cantitate pentru creștere de putere.

262. În cazul unui consumator comandabil:

- 1) pentru locurile de consum comandabile prima valoare cuprinsă în oferta zilnică reprezintă consumul minim pe care participantul la PEE dorește să-l mențină și pe care nu vrea să-l facă disponibil ca energie electrică de echilibrare;
- 2) dintre toate perechile preț-cantitate din oferta zilnică, cele cu prețurile cele mai mici și care însumează o cantitate totală egală cu diferența dintre consumul programat al consumatorului comandabil în concordanță cu notificarea fizică aprobată și consumul minim pe care participantul la PEE dorește să-l mențină și pe care nu vrea să-l facă disponibil ca energie electrică de echilibrare, vor fi considerate perechi preț-cantitate pentru creștere de putere;
- 3) toate celelalte perechi preț-cantitate din oferta zilnică vor fi considerate perechi preț-cantitate pentru reducere de putere.

263. Fiecare pereche preț-cantitate pentru creștere de putere definește prețul unitar pentru energia de echilibrare, la care participantul la PEE dorește să furnizeze creștere de putere, pentru o cantitate care nu depășește cantitatea prevăzută în perechea preț-cantitate respectivă.

264. Fiecare pereche preț-cantitate pentru reducere de putere definește prețul unitar pentru energia de echilibrare, pe care participantul la PEE este dispus să îl plătească atunci când furnizează reducere de putere, pentru o cantitate care nu depășește cantitatea prevăzută în perechea preț-cantitate respectivă.

265. Oferte zilnice vor fi transmise pentru fiecare interval de dispecerizare și pentru fiecare unitate de producere sau consum comandabil, după caz.

Secțiunea 3

Determinarea energiei disponibile pentru echilibrare

266. După aprobarea notificărilor fizice conform prevederilor Titlului V, OST calculează energia electrică disponibilă pentru echilibrare, care reprezintă cantitatea totală de energie electrică de echilibrare ce poate fi pusă la dispoziție de o unitate de producere sau un consum comandabil pentru următoarea zi de livrare, separat pentru:

- 1) fiecare unitate de producere sau consum comandabil, după caz;
- 2) fiecare interval de dispecerizare al zilei de livrare respective;
- 3) fiecare tip de energie electrică de echilibrare corespunzătoare unui tip de reglaj;
- 4) creștere de putere și reducere de putere electrică.

267. OST elaborează procedura de determinare a energiei electrice disponibile pentru echilibrare în conformitate cu prevederile prezentei secțiuni, o supune consultării publice și o transmite spre aprobare Agenției. După aprobarea de către Agenție, OST pune procedura la dispoziția participanților pieței energiei electrice și altor părți interesate prin publicarea acestora pe pagina web oficială.

268. Atunci când determină energia electrică disponibilă pentru echilibrare, OST ține cont:

- 1) în cazul unei unități de producere, de declarația de disponibilitate comunicată conform prevederilor Normelor tehnice ale rețelelor electrice, cu luarea în considerare a tuturor reducerilor de capacitate, în concordanță cu prevederile Titlului VII și a rezervei de reglaj primar;
- 2) de notificarea fizică aprobată pentru respectiva unitate de producere sau consum comandabil, după caz;

- 3) de caracteristicile tehnice ale respectivei unități de producere sau consum comandabil, după caz;
- 4) în cazul reglajului terțiar rapid, de energia care a fost deja considerată ca parte a energiei disponibile pentru echilibrare corespunzătoare reglajului secundar;
- 5) în cazul reglajului terțiar lent, de energia care a fost deja considerată ca parte a energiei disponibile pentru echilibrare corespunzătoare reglajului secundar și reglajului terțiar rapid.

269. Atunci când determină energia electrică disponibilă pentru echilibrare, OST trebuie să calculeze valoarea maximă a energiei electrice disponibile pentru echilibrare corespunzătoare reglajului secundar. Pentru energia electrică rămasă, OST trebuie să calculeze valoarea maximă a energiei electrice disponibile pentru echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar rapid.

Secțiunea 4

Transmiterea, modificarea și anularea ofertelor zilnice

270. Fiecare participant la PEE transmite oferte zilnice pentru ziua de livrare la OST înainte de ora de închidere a PEE, respectiv până la ora 17:00 a zilei de tranzacționare care precede ziua de livrare. Transmiterea ofertelor zilnice este permisă cu maxim o (1) săptămână înainte de ziua de livrare respectivă.

271. Ofertele zilnice se transmit în format electronic, prin căile de comunicație stabilite de către OST.

272. Oferta zilnică este considerată transmisă la momentul intrării în sistemul PEE. Ora transmiterii este exprimată prin marca de timp.

273. Orice ofertă zilnică va fi validată sau invalidată, conform prevederilor secțiunii 6, în mod automat după ce a intrat în sistemul PEE.

274. Ofertele zilnice pot fi modificate sau anulate de către participantul la PEE care le-a transmis înainte de ora de închidere a PEE. Modificările sunt marcate temporal și înregistrate în sistemul PEE. Dacă oferta modificată îndeplinește prevederile secțiunii 6, aceasta devine ofertă validată.

Secțiunea 5

Conținutul și formatul ofertelor zilnice

275. OST elaborează procedura care stabilește formatul și conținutul-cadru pentru ofertele zilnice, precum și scala de preț pentru ofertele zilnice, o supune consultării publice și transmite spre aprobare Agenției. După aprobarea acesteia de către Agenție, OST pune procedura la dispoziția participanților pieței energiei electrice și altor părți interesate prin publicarea pe pagina web oficială.

276. Ofertele zilnice trebuie să conțină cel puțin următoarele date:

- 1) codul de identificare pe PEE al participantului la PEE;
- 2) codul de identificare pe PEE al unității de producere sau al consumului dispecerizabil pentru care se face oferta zilnică;
- 3) ziua de livrare, pentru care este valabilă oferta zilnică;
- 4) intervalul de dispecerizare pentru care este valabilă oferta zilnică;
- 5) cel puțin una, dar nu mai mult de zece (10) perechi preț-cantitate consecutive, cu respectarea prevederilor pct. 260 privind cantitățile ofertate.

277. Prețurile din ofertele zilnice sunt exprimate în valută națională și trebuie să se încadreze în scala de preț pentru oferte zilnice stabilită de OST. Prețurile menționate în perechile preț-cantitate consecutive vor fi constant crescătoare.

Secțiunea 6

Validarea ofertelor zilnice și verificarea finală

278. OST elaborează procedura de validare a ofertelor zilnice, în conformitate cu prevederile prezentei secțiuni, o supune consultărilor publice și o transmite spre aprobare Agenției. După aprobarea de către Agenție, OST pune procedura la dispoziția participanților pieței energiei electrice și altor părți interesate prin publicarea pe pagina web oficială.

279. Imediat după primirea unei oferte zilnice, OST verifică respectiva ofertă zilnică dacă respectă condițiile secțiunii 1 din prezentul Capitol.

280. Oferta zilnică pentru o unitate de producere sau un consum comandabil se consideră validată de către OST dacă respectă condițiile secțiunii 1 din prezentul Capitol. Oferta invalidată de către OST se consideră ca fiind netransmisă de respectivul participant la PEE.

281. Imediat după ora de închidere a PEE, OST face verificarea finală a tuturor ofertelor zilnice intrate în sistemul PEE, verificând, pentru fiecare participant la PEE, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

- 1) participantul la PEE a transmis oferte zilnice pentru toate unitățile de producere pe care le exploatează indiferent dacă sunt disponibile sau nu;
- 2) participantul la PEE a transmis oferte zilnice pentru toate locurile de consum comandabile proprii indiferent dacă sunt disponibile sau nu.

282. OST stabilește ofertele zilnice care lipsesc pentru unitățile de producere sau consumurile comandabile aferente centralelor cu acumulare prin pompare, cu respectarea condițiilor secțiunii 1 din prezentul Capitol, după caz, în situația în care un participant la PEE nu-și transmite toate ofertele zilnice până la ora 17:00 a zilei de tranzacționare care precede ziua de livrare. Prețurile pentru toate perechile preț-cantitate din astfel de oferte zilnice vor fi egale cu PIP pentru zona națională de tranzacționare, aferent zilei de livrare și intervalului de tranzacționare căruia îi aparține respectivul interval de dispecerizare. Imediat după stabilirea ofertelor zilnice, OST le comunică pentru informare participantului la PEE în cauză.

283. OST utilizează următoarea valoare în locul PIP în cazul în care PIP pentru o anumită zi de livrare și un anumit interval de tranzacționare nu este definit :

- 1) media dintre PIP-ul intervalului de tranzacționare precedent și următor; în cazul în care PIP-ul intervalului de tranzacționare precedent (următor) nu este definit de asemenea, OST va folosi în mod alternativ un al doilea interval de tranzacționare precedent (următor) pentru a determina această medie;
- 2) în cazul în care PIP-ul celor două intervale de tranzacționare precedente și/sau celor două intervale următoare nu este definit, PIP-ul din ziua lucrătoare precedentă dacă ziua de livrare este zi lucrătoare sau ziua precedentă care nu este o zi lucrătoare în restul cazurilor.

284. Ofertele zilnice validate reprezintă angajamente ferme pentru respectivul participant la PEE.

Capitolul IV

Transmiterea ofertelor fixe

Secțiunea 1

Obligația de ofertare

285. Fiecare participant la PEE trebuie să transmită oferte fixe pentru:

- 1) fiecare dintre unitățile de producere pe care le exploatează calificate pentru reglaj terțiar lent, în conformitate cu Normele tehnice ale rețelelor electrice;
- 2) fiecare dintre locurile de consum comandabile pe care le exploatează.

286. O ofertă fixă va fi determinată pentru perioada în care o unitate de producere este calificată pentru reglaj terțiar lent sau pentru perioada când un loc de consum este calificat ca fiind

consum comandabil. O ofertă fixă rămâne valabilă până când este înlocuită de o altă ofertă fixă transmisă de participantul la PEE corespunzător în conformitate cu prevederile secțiunii 3.

Secțiunea 2

Tipuri de oferte fixe

287. Fiecare ofertă fixă transmisă de un participant la PEE trebuie să conțină două componente:

- 1) oferta fixă pentru pornire;
- 2) oferta fixă pentru menținere în rezervă caldă.

288. Fiecare ofertă fixă pentru pornire precizează prețul pentru care un participant la PEE acceptă:

- 1) să pornească o unitate de producere care nu este sincronizată cu SE și nu este nici menținută în regim de rezervă caldă sau
- 2) să inițieze reducerea consumului unui consumator dispecerizabil.

289. Fiecare ofertă fixă pentru menținere în rezervă caldă precizează prețul pentru care un participant la PEE acceptă să mențină o unitate de producere în regim de rezervă caldă, pe parcursul unei ore. În cazul consumatorului comandabil, prețul din oferta fixă pentru menținere în rezervă caldă este întotdeauna egal cu zero.

290. Participanții la PEE trebuie să transmită oferte fixe pentru fiecare unitate de producere sau loc de consum comandabil, după caz.

Secțiunea 3

Transmiterea, modificarea și anularea ofertelor fixe

291. Participanții la PEE pot transmite oferte fixe la OST cu cel puțin o (1) săptămână înainte de prima zi de livrare pentru care se aplică respectivele oferte fixe și numai în timpul orelor de tranzacționare.

292. Ofertele fixe vor fi transmise în format electronic, prin căile de comunicație stabilite de OST.

293. Oferta fixă este considerată transmisă la momentul intrării în sistemul PEE. Ora transmiterii este exprimată prin marca de timp.

294. Orice ofertă fixă va fi validată sau invalidată, conform prevederilor secțiunii 5, în mod automat după ce a intrat în sistemul PEE.

295. Ofertele fixe pot fi oricând modificate sau anulate de către participantul la PEE care le-a transmis înainte de ora de închidere a PEE. Modificările sunt marcate temporal și înregistrate în sistemul PEE. Dacă oferta modificată îndeplinește prevederile secțiunii 5, aceasta devine oferta fixă validată.

Secțiunea 4

Conținutul și formatul ofertelor fixe

296. OST elaborează procedura care stabilește formatul și conținutul-cadru pentru ofertele fixe, precum și scala de preț pentru ofertele fixe, o supune consultărilor publice și o transmite Agenției spre aprobare. După aprobarea acesteia de către Agenție, OST pune procedura la dispoziția participanților pieței energiei electrice și altor părți interesate prin publicarea pe pagina web oficială.

297. Ofertele fixe trebuie să conțină cel puțin următoarele date pentru fiecare participant la PEE:

- 1) codul de identificare pe PEE;

- 2) codul de identificare pe PEE al unității de producere sau al consumului dispecerizabil la care se referă oferta fixă;
- 3) prima zi de livrare pentru care se aplică respectiva ofertă fixă;
- 4) prețul pentru pornire;
- 5) prețul pentru menținere în rezervă caldă, numai în cazul unei unități de producere calificată să ofere serviciul respectiv.

298. Prețurile din ofertele fixe vor fi introduse în valută națională și trebuie să se încadreze în scala de preț pentru ofertele fixe corespunzătoare.

Secțiunea 5

Validarea și verificarea finală a ofertelor fixe

299. OST elaborează procedura de validare a ofertelor fixe, o supune consultărilor publice și o transmite Agenției spre aprobare. După aprobarea acesteia de către Agenție, OST pune procedura la dispoziția participanților pieței energiei electrice și altor părți interesate prin publicarea pe pagina web oficială.

300. Imediat ce o nouă ofertă fixă a intrat în sistemul PEE, OST validează/invalidează respectiva ofertă fixă.

301. OST validează oferta fixă pentru o unitate de producere sau un consum comandabil dacă sunt respectate prevederile de la pct. 285, 287 și/sau 289, după caz. Oferta nevalidată de către OST se consideră ca fiind netransmisă de respectivul participant la PEE

302. În fiecare zi de tranzacționare, imediat după ora de închidere a PEE, OST face verificarea finală a tuturor ofertelor fixe validate pentru unitățile de producere și consumurile comandabile și pentru toate zilele de livrare, pentru care respectiva zi de tranzacționare este ultima zi în care un participant la PEE poate transmite o ofertă fixă conform pct. 291.

303. OST stabilește ofertele fixe care lipsesc, considerând zero prețul pentru pornire și prețul pentru menținere în rezervă caldă în absența unor oferte fixe validate pentru unități de producere sau consumuri comandabile calificate pentru reglaj terțiar lent. Orice ofertă fixă stabilită astfel devine oferta fixă validată pentru respectivul participant la PEE și va fi transmisă acestuia pentru informare de către OST.

304. Stabilirea prețului din oferta fixă pentru pornire la valoarea zero înseamnă disponibilitatea de pornire a respectivei unități de producere sau consum comandabil, după caz, la preț zero. Stabilirea prețului din oferta fixă pentru menținere în rezervă caldă la valoarea zero înseamnă că serviciul de menținere în rezervă caldă pentru respectiva unitate sau consum comandabil, după caz, nu este disponibil.

305. Ofertele fixe validate reprezintă angajamente ferme pentru participanții la PEE corespunzători.

Capitolul V

Proceduri de selectare

Secțiunea 1

Reguli generale

306. OST elaborează procedura de selectare a energiei de echilibrare în conformitate cu prevederile prezentei secțiuni, o supune consultărilor publice și o prezintă spre aprobare Agenției. După aprobarea acesteia de către Agenție, OST pune procedura la dispoziția participanților pieței energiei electrice și altor părți interesate prin publicarea pe pagina web oficială.

307. Imediat după validarea ofertelor fixe și a ofertelor zilnice, OST poate utiliza ofertele validate pentru managementul congestiilor interne și echilibrarea SE în etapa de programare. OST utilizează ofertele validate pentru echilibrarea SE în etapa de dispecerizare, conform prevederilor Capitolului VI.

308. OST se va asigura că livrarea energiei de echilibrare se încadrează în limitele caracteristicilor tehnice, declarației de disponibilitate și notificărilor fizice pentru unitățile de producere sau consumurile comandabile corespunzătoare, după caz, atunci când selectează și utilizează energia de echilibrare, conform procedurii de selectare stabilită la pct. 306.

Secțiunea 2

Determinarea energiei de echilibrare necesare

309. Înainte de ora 18:00 a zilei de tranzacționare anterioare zilei de livrare, OST stabilește energia de echilibrare necesară, conform Normelor tehnice ale rețelelor electrice. În cazul reglajului secundar, aceasta reprezintă banda minimă de reglaj secundar, iar în cazul reglajului terțiar rapid de creștere de putere, reglajului terțiar rapid de reducere de putere, reglajului terțiar lent de creștere de putere și reglajului terțiar lent de reducere de putere, energia electrică de echilibrare necesară este cantitatea minimă de energie electrică de echilibrare care trebuie să fie disponibilă în decursul zilei de livrare, separat pentru fiecare tip de reglaj pentru aducerea notificărilor la nivelul prognozei de consum plus cantitatea de energie electrică corespunzătoare rezervelor contractate de către OST conform prevederilor capitolului III din Titlul VII. OST poate stabili valori diferite ale acestora pentru diverse intervale de dispecerizare și pentru diferite părți ale SE.

310. În scopul menținerii siguranței în funcționare a SE, OST poate modifica valoarea stabilită pentru energia electrică de echilibrare necesară, înainte sau în timpul zilei de livrare.

Secțiunea 3

Selectarea benzii de reglaj secundar

311. Pentru unul sau mai multe intervale de dispecerizare, OST determină ordinea de merit pentru energia electrică de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar, prin combinarea într-o singură ofertă a tuturor perechilor preț-cantitate oferite pentru creștere/scădere de putere.

312. La stabilirea ordinii de merit pentru energia electrică de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar, OST trebuie să se asigure că:

- 1) ordinea de merit conține numai perechi preț-cantitate pentru energia electrică de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar provenite din ofertele zilnice validate care se aplică pentru intervalul solicitat în cauză; intervalul solicitat este format din unul sau mai multe intervale de dispecerizare;
- 2) ordinea de merit conține numai perechi preț-cantitate aferente unităților de producere care au fost calificate pentru reglaj secundar, în conformitate cu Normele tehnice ale rețelelor electrice și care sunt sincronizate cu SE;
- 3) pentru fiecare unitate de producere, cantitatea agregată din toate perechile preț-cantitate intrate în ordinea de merit nu depășește valoarea rezervei disponibile pentru reglaj secundar la creștere de putere, respectiv la reducere de putere, corespunzătoare respectivei unități de producere; dacă este necesar, perechea preț-cantitate cu prețul cel mai mare, respectiv cel mai mic, dintre toate perechile preț-cantitate, aferente respectivei unități de producere, care fac parte din ordinea de merit, vor fi considerate numai cu o parte din cantitate astfel încât această condiție să fie îndeplinită.

313. Pe baza valorilor stabilite pentru banda necesară corespunzătoare reglajului secundar, OST va selecta perechi preț – cantitate din ordinea de merit pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar, pentru intervalul solicitat, în conformitate cu următoarele condiții:

- 1) OST poate selecta mai mult de o singură pereche preț-cantitate;
- 2) perechile preț-cantitate pot fi selectate doar cu o parte din cantitatea ofertată;
- 3) atunci când selectează perechile preț-cantitate, OST va urmări să-și minimizeze costul cu energia de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar pe intervalul solicitat;

- 4) ordinea de merit, precum și calculul prețului la care se decontează energia de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar au la bază distribuția marginală, definită ca cea mai mare diferență între cel mai mare preț al perechii preț-cantitate pentru energia de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar la creștere de putere și cel mai mic preț al perechii preț-cantitate pentru energia de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar la reducere de putere pentru aceeași unitate de producere, care a fost acceptată cu toată cantitatea sau parțial să furnizeze energie de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar. În cazul în care OST a decis o selectare constantă a energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar pentru mai mult de un interval de dispecerizare, distribuția marginală va fi egală cu media aritmetică a distribuțiilor marginale aferente intervalelor de dispecerizare selectate;
- 5) dispoziția de dispecer pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar va fi dată automat prin intermediul regulatorului centralizat frecvență-putere în raport cu mijlocul benzii de reglaj.

314. Unitățile de producere selectate pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar, cu cantitățile respective vor efectua reglaj secundar de creștere de putere în semibanda pozitivă corespunzătoare și reglaj secundar de reducere de putere în semibanda negativă corespunzătoare.

315. Perechile preț-cantitate pentru energia electrică de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar, selectate total sau parțial în conformitate cu pct. 313, stabilesc o obligație fermă a participantului la PEE care a transmis respectiva ofertă zilnică, de a pune la dispoziția OST banda de reglaj secundar corespunzătoare, în intervalul solicitat.

316. Perechile preț-cantitate pentru energia de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar, selectate parțial sau total în conformitate cu pct. 313, trebuie să fie înregistrate în sistemul PEE. Pentru fiecare interval de dispecerizare solicitat, OST trebuie să înregistreze cel puțin următoarele date:

- 1) numărul de înregistrare a ofertei zilnice validate și perechea preț-cantitate selectată;
- 2) cantitatea selectată.

317. OST poate decide înlocuirea utilizării energiei de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar cu energie de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar în timpul unei zile de livrare, dacă:

- 1) în acest fel se asigură nivelul corespunzător de calitate a reglajului la nivelul SE;
- 2) se estimează un dezechilibru de producție în SE pentru o perioadă de timp prelungită;
- 3) OST constată o reducere semnificativă a disponibilului rămas din energia de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar care ar putea pune în pericol siguranța SE;
- 4) conduce la costuri mai mici pe PEE.

318. OST va finaliza selectarea perechilor preț-cantitate pentru energie de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar, cu cel puțin o oră (1) înainte de începutul intervalului solicitat.

319. Cantitățile de energie de echilibrare selectate de către OST pentru a furniza energie de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar nu vor fi utilizate pentru furnizarea energiei de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar pentru același interval solicitat.

Secțiune 4

Selectarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar rapid de creștere de putere, respectiv reglajului terțiar rapid de reducere de putere

320. OST va utiliza energia de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar rapid de creștere de putere, respectiv reglajului terțiar rapid de reducere de putere în cazul în care estimează o necesitate de creștere de putere, respectiv de reducere de putere sau în cazul în care consideră necesară înlocuirea utilizării energiei de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar cu energie

de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar rapid de creștere de putere, respectiv reglajului terțiar rapid de reducere de putere.

321. OST trebuie să precizeze atunci când a identificat necesitatea utilizării energiei de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar rapid de creștere de putere, respectiv reglajului terțiar rapid de reducere de putere, în conformitate cu pct. 320:

- 1) intervalul de timp, denumit “interval solicitat” numai în prezenta secțiune, pe durata căruia va fi necesară utilizarea respectivei energii de echilibrare, care trebuie:
  - a) să înceapă nu mai devreme de 15 minute din momentul în care este emisă dispoziția de dispecer;
  - b) să aibă o durată de cel puțin 15 minute;
  - c) să se încheie nu mai târziu de sfârșitul intervalului de dispecerizare imediat următor;
- 2) cantitățile de energie de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar rapid de creștere de putere, respectiv reglajului terțiar rapid de reducere de putere necesare, denumită “reglaj necesar” numai în prezenta secțiune; dacă intervalul solicitat include atât intervalul de dispecerizare curent, cât și cel imediat următor, OST va calcula reglajul necesar separat pentru fiecare interval de dispecerizare.

322. OST stabilește ordinea de merit pentru energia de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar rapid de creștere de putere, pentru intervalul solicitat, prin combinarea într-o singură ofertă a tuturor perechilor preț-cantitate care sunt disponibile pe parcursul intervalului solicitat, sortate în ordine crescătoare a prețurilor, începând cu perechea preț-cantitate cu cel mai mic preț și continuând până la perechea preț-cantitate cu cel mai mare preț ofertat.

323. OST stabilește ordinea de merit pentru energia de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar rapid de reducere de putere, pentru intervalul solicitat, prin combinarea într-o singură ofertă a tuturor perechilor preț-cantitate care sunt disponibile pe parcursul intervalului solicitat, sortate în ordinea descrescătoare a prețurilor, începând cu perechea preț-cantitate cu cel mai mare preț și continuând până la perechea preț-cantitate cu cel mai mic preț ofertat.

324. OST trebuie să se asigure atunci când stabilește ordinea de merit pentru energia de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar rapid de creștere de putere, respectiv pentru energia de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar rapid de reducere de putere că:

- 1) ordinea de merit conține numai perechile preț-cantitate pentru energie de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar sau terțiar rapid de creștere de putere, respectiv de reducere de putere din ofertele zilnice validate, care sunt disponibile în intervalul solicitat;
- 2) ordinea de merit conține numai perechi preț-cantitate corespunzătoare unităților de producere sau consumuri comandabile care au fost calificate pentru reglaj secundar sau reglaj terțiar rapid în concordanță cu Normele tehnice ale rețelelor electrice;
- 3) pentru fiecare unitate de producere sau consum comandabil, cantitatea agregată a tuturor perechilor preț-cantitate intrate în ordinea de merit, nu depășește cantitatea de energie de echilibrare disponibilă corespunzătoare reglajului terțiar rapid de creștere de putere, respectiv de reducere de putere la începutul intervalului solicitat, determinată conform prevederilor secțiunii 3 din Capitolul III al prezentului Titlu; dacă este necesar, perechea preț-cantitate cu cel mai mare preț, respectiv cel mai mic preț dintre toate perechile preț-cantitate, aferente respectivei unități de producere sau consum comandabil, care fac parte din ordinea de merit, va fi luată în considerare numai cu o parte din cantitate, astfel încât această condiție să fie îndeplinită (dacă această cantitate nu reprezintă minimul tehnic al unității de producere);
- 4) d) pentru fiecare unitate de producere, ordinea de merit cuprinde doar o cantitate agregată a perechilor preț-cantitate, a cărei utilizare respectă orice limitare a producției unei unități de producere care a fost înregistrată ca producție prioritară;

325. OST va selecta perechi preț-cantitate din ordinea de merit pentru furnizarea energiei de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar rapid de creștere de putere, respectiv reglajului

terțiar de reducere de putere după determinarea reglajului necesar conform pct. 321 și a ordinii de merit pentru energia de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar rapid de creștere de putere, respectiv reglajului terțiar de reducere de putere conform pct. 324, cu respectarea următoarelor condiții pentru fiecare interval de dispecerizare:

- 1) cantitatea agregată a tuturor perechilor preț-cantitate selectate trebuie să fie egală cu reglajul necesar;
- 2) prețul oricărei perechi preț-cantitate acceptate trebuie să fie mai mic în cazul energiei de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar rapid de creștere de putere, respectiv mai mare în cazul energiei de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar rapid de reducere de putere decât prețul oricărei perechi preț-cantitate care face parte din ordinea de merit și care nu a fost selectată, dar respectă condițiile de la sbp. 3) și 4);
- 3) pentru fiecare unitate de producere sau consum comandabil, după caz, cantitatea agregată a tuturor perechilor preț-cantitate selectate nu este mai mică decât o anumită limită minimă, stabilită de către OST;
- 4) pentru fiecare unitate de producere sau consum comandabil, după caz, cantitatea agregată a tuturor perechilor preț-cantitate selectate nu depășește o anumită pondere maximă din reglajul necesar, stabilită de către OST;
- 5) perechile preț-cantitate aferente locurilor de consum comandabile pot fi selectate numai cu întreaga cantitate ofertată;
- 6) cu condiția respectării prevederilor de la sbp. 3) și 4), toate perechile preț-cantitate cu un preț mai mic decât cel mai mare preț al unei perechi preț-cantitate selectate, vor fi selectate cu întreaga cantitate ofertată pentru energia de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar rapid de creștere de putere; cu condiția respectării prevederilor de la sbp. 3) și 4), toate perechile preț-cantitate cu un preț mai mare decât cel mai mic preț al unei perechi preț-cantitate selectate, vor fi selectate cu întreaga cantitate ofertată pentru energia de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar rapid de reducere de putere;
- 7) pentru energia electrică de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar rapid de creștere de putere, cu condiția respectării prevederilor de la sbp. 3) și 4), pentru toate perechile preț-cantitate, aferente unităților de producere, cu un preț egal cu cel mai mare preț al unei perechi preț-cantitate selectate, numai o cotă S ($0 < S \leq 1$) din cantitatea ofertată va fi selectată, astfel încât să fie respectată condiția:

$$Re\ g_{nec} = \sum_i Q_{min,i} + S \times \sum_j Q_{max,j}$$

unde:

- $Re\ g_{nec}$ reprezintă reglajul necesar;

- $Q_{min,i}$ - cantitatea ofertată corespunzătoare perechilor preț-cantitate i cu un preț mai mic decât cel mai mare preț al unei perechi preț-cantitate selectate;

- $Q_{max,j}$ - cantitatea ofertată corespunzătoare perechilor preț-cantitate j cu un preț egal cu cel mai mare preț al unei perechi preț-cantitate selectate.

- 8) pentru energia de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar rapid de reducere de putere, cu condiția respectării prevederilor de la sbp. 3) și 4), pentru toate perechile preț-cantitate, aferente unităților de producere, cu un preț egal cu cel mai mic preț al unei perechi preț-cantitate selectate, numai o cotă S ($0 < S \leq 1$) din cantitatea ofertată va fi selectată, astfel încât să fie respectată condiția:

$$Re\ g_{nec} = \sum_i Q_{max,i} + S \times \sum_j Q_{min,j}$$

unde:

- $Re\ g_{nec}$ reprezintă reglajul necesar;
- $Q_{max,i}$ - cantitatea ofertată corespunzătoare perechilor preț-cantitate i cu un preț mai mare decât cel mai mic preț al unei perechi preț-cantitate acceptate;
- $Q_{min,j}$ - cantitatea ofertată corespunzătoare perechilor preț-cantitate j cu un preț egal cu cel mai mic preț al unei perechi preț-cantitate acceptate (dacă nu este un minim tehnic al unității de producere).

326. OST decide dacă este necesară aplicarea prevederilor Capitolului VII în cazul în care rezerva necesară este mai mare decât cantitatea de energie de echilibrare disponibilă rezultată din ordinea de merit.

327. OST poate să se abată de la ordinea de merit și să selecteze energia de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar rapid necesară în conformitate cu prevederile secțiunii 7, dacă o tranzacție ce urmează a fi încheiată conform pct. 325 ar determina apariția unei congestii interne.

328. Pentru tranzacțiile stabilite conform pct. 325 vor fi înregistrate în sistemul PEE cel puțin următoarele date:

- 1) numărul de înregistrare al ofertei zilnice validate și perechea preț-cantitate care a fost selectată;
- 2) intervalul solicitat;
- 3) cantitatea selectată;
- 4) momentul la care a fost selectată respectiva pereche preț-cantitate.

329. OST poate decide înlocuirea utilizării energiei de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar rapid de creștere de putere, respectiv reglajului terțiar rapid de reducere de putere cu energie de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar lent de creștere de putere, respectiv reglajului terțiar lent de reducere de putere dacă:

- 1) se estimează un deficit, respectiv surplus de producție în SE pentru o perioadă de timp prelungită;
- 2) OST constată o reducere semnificativă a disponibilului rămas din energia de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar rapid de creștere de putere, respectiv reglajului terțiar rapid de reducere de putere care ar putea pune în pericol siguranța SE;
- 3) conduce la costuri mai mici pe PEE.

Secțiunea 5

Selectarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar lent de creștere de putere, respectiv reglajului terțiar lent de reducere de putere

330. OST va utiliza energia electrică de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar lent de creștere de putere, respectiv reglajului terțiar lent de reducere de putere în cazul în care estimează o necesitate de creștere de putere, respectiv reducere de putere pe durata unuia sau mai multor intervale de dispecerizare, începând nu mai devreme de o (1) oră după încheierea intervalului de dispecerizare curent.

331. OST trebuie să precizeze atunci când a identificat necesitatea utilizării energiei de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar lent de creștere de putere, respectiv reglajului terțiar lent de reducere de putere:

- 1) intervalul (intervalele) de dispecerizare, denumit “interval solicitat” numai în prezenta secțiune, pe durata căruia va fi necesară utilizarea energiei de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar lent de creștere de putere;

- 2) cantitatea de energie de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar lent de creștere de putere necesară, denumită „reglaj necesar” numai în prezenta secțiune.

332. OST selectează perechile preț-cantitate pentru energia de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar lent de creștere de putere, respectiv de reducere de putere din ofertele zilnice validate după determinarea cantităților de energie de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar lent de creștere de putere, respectiv reglajului terțiar lent de reducere de putere necesare, respectând următoarele condiții:

- 1) cantitatea agregată a tuturor perechilor preț-cantitate selectate pentru un anumit interval de dispecerizare trebuie să fie egală cu reglajul necesar;
- 2) OST va lua în considerare numai perechile preț-cantitate din ofertele zilnice validate aplicabile intervalului solicitat, care nu au fost selectate anterior;
- 3) selectare va avea ca rezultat, pe cât posibil, costurile cele mai mici pe intervalul solicitat;
- 4) în cadrul aceluiași interval de dispecerizare cantitatea agregată a tuturor perechilor preț-cantitate selectate pentru o singură unitate de producere sau consum comandabil, după caz:
  - a) nu este mai mică decât nivelul stabilit de OST;
  - b) nu depășește o anumită pondere maximă din reglajul necesar, stabilită de către OST;
  - c) nu depășește cantitatea de energie de echilibrare disponibilă corespunzătoare reglajului terțiar lent de creștere de putere, respectiv reglajului terțiar lent de reducere de putere la începutul intervalului solicitat;
  - d) nu depășește o limitare tehnică sau de alt tip a producției unității de producere sau al unui consum comandabil, care este rezultatul condițiilor tehnice ale unității de producere sau consumului dispecerizabil corespunzător, după caz, sau al oricărui drept sau obligație ca urmare a aplicării prevederilor legale sau de reglementare;
- 5) perechile preț-cantitate aferente consumurilor comandabile precum și perechile preț-cantitate aferente minimelor tehnice pot fi selectate numai cu întreaga cantitate ofertată;
- 6) perechile preț-cantitate aferente unităților de producere pot fi selectate cu întreaga cantitate ofertată sau numai cu o parte din cantitatea ofertată;
- 7) cu condiția respectării prevederilor de la sbp. 4), 9) și 10), toate perechile preț-cantitate cu un preț mai mic decât cel mai mare preț al unei perechi preț-cantitate selectate, vor fi selectate cu întreaga cantitate ofertată pentru energia de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar lent de creștere de putere; cu condiția respectării prevederilor de la sbp. 4), 9) și 10), toate perechile preț-cantitate cu un preț mai mare decât cel mai mic preț al unei perechi preț-cantitate selectate, vor fi selectate cu întreaga cantitate ofertată pentru energia de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar lent de reducere de putere;
- 8) cu condiția respectării prevederilor de la sbp. 4), 9) și 11), pentru toate perechile preț-cantitate, aferente unităților de producere, cu un preț egal cu cel mai mare preț al unei perechi preț-cantitate selectate, numai o cotă S ($0 < S \leq 1$) din cantitatea ofertată va fi selectată, astfel încât, să fie respectată condiția:

$$Re\ g_{nec} = \sum_i Q_{min,i} + S \times \sum_j Q_{max,j}$$

unde:

- $Re\ g_{nec}$ reprezintă reglajul necesar,
- $Q_{min,i}$ - cantitatea ofertată corespunzătoare perechilor preț-cantitate i cu un preț mai mic decât cel mai mare preț al unei perechi preț-cantitate selectate (dacă nu este un minim tehnic);
- $Q_{max,j}$ - cantitatea ofertată corespunzătoare perechilor preț-cantitate j cu un preț egal cu cel mai mare preț al unei perechi preț-cantitate selectate;

- 9) cu condiția respectării prevederilor de la sbp. 4), 9) și 11), pentru toate perechile preț-cantitate, aferente unităților de producere sau centralelor cu acumulare prin pompare, cu un preț egal cu cel mai mic preț al unei perechi preț-cantitate selectate, numai o cotă S ($0 < S \leq 1$) din cantitatea ofertată va fi selectată, astfel încât să fie respectată condiția:

$$Re\ g_{nec} = \sum_i Q_{max,i} + S \times \sum_j Q_{min,j}$$

unde:

- $Re\ g_{nec}$ reprezintă reglajul necesar;
  - $Q_{max,i}$ - cantitatea ofertată corespunzătoare perechilor preț-cantitate i cu un preț mai mare - decât cel mai mic preț al unei perechi preț-cantitate selectate;
  - $Q_{min,j}$ - cantitatea ofertată corespunzătoare perechilor preț-cantitate j cu un preț egal cu cel mai mic preț al unei perechi preț-cantitate selectate (dacă nu este un minim tehnic);
- 10) doar dacă OST nu a stabilit deja energia de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar pentru intervalele de dispecerizare cuprinse în intervalul solicitat, selectarea perechilor preț-cantitate pentru energia de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar lent de creștere de putere, respectiv reglajului terțiar lent de reducere de putere nu trebuie să reducă energia de echilibrare disponibilă corespunzătoare reglajului secundar sub cantitatea de energie de echilibrare necesară pentru reglajul secundar din intervalul solicitat;
- 11) selectarea perechilor preț-cantitate pentru energia de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar lent de creștere de putere, respectiv reglajului terțiar lent de reducere de putere nu trebuie să reducă cantitatea de energie de echilibrare disponibilă corespunzătoare reglajului terțiar rapid sub cantitatea de energie de echilibrare necesară pentru reglajul terțiar rapid din intervalul solicitat.

333. OST va lua în considerare și utilizarea serviciilor de pornire și de menținere în rezervă caldă, pentru a minimiza costurile PEE la selectarea reglajului terțiar lent de creștere de putere, respectiv reglajul terțiar lent de reducere de putere.

334. OST va decide dacă este necesară aplicarea prevederilor Capitolului VII în situația în care reglajul necesar este mai mare decât cantitatea de energie de echilibrare disponibilă corespunzătoare reglajului terțiar lent de creștere de putere, respectiv reglajului terțiar lent de reducere de putere sau dacă este imposibilă îndeplinirea condițiilor de la pct. 332, sbp. 11).

335. Dacă utilizarea uneia sau a mai multor perechi preț-cantitate acceptate în conformitate cu pct. 332 ar determina apariția unei congestii interne OST poate rezolva respectiva congestie în conformitate cu prevederile secțiunii 7.

336. Pentru tranzacțiile stabilite conform pct. 332 vor fi înregistrate în sistemul PE cel puțin următoarele date:

- 1) numărul de înregistrare al ofertei validate respective și perechea preț-cantitate care a fost selectată;
- 2) intervalul solicitat;
- 3) cantitatea selectată;
- 4) momentul la care a fost selectată perechea preț-cantitate.

Secțiunea 6

Utilizarea serviciilor de pornire și de menținere în rezervă caldă

337. OST poate ca, prin dispoziție de dispecer, să dispună pornirea unităților de producere sau locurilor de consum comandabile dacă observă un nivel insuficient sau o scădere importantă a cantității de energie electrică de echilibrare corespunzătoare rezervelor disponibile.

338. Furnizarea serviciului de pornire poate fi dispusă în orice moment, respectând timpul de pornire a unităților de producere sau consumuri comandabile.

339. OST, în momentul în care dispune pornirea unei unități de producere precizează:

- 1) perioada de timp necesară sincronizării cu SE a unității de producere, nivelul dorit de producție de la sfârșitul acestei perioade și cantitatea de energie de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar lent de creștere de putere ce trebuie livrată după aceea sau
- 2) necesitatea ca unitatea de producere să funcționeze în regimul de menținere în rezervă caldă (dacă este posibil) după pornire.

340. O unitate de producere care a primit dispoziție de dispecer să pornească va fi sincronizată cu SE în timpul unei perioade specificate de către OST. În același timp, această dispoziție de dispecer va reprezenta un ordin de livrare a energiei de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar lent de creștere de putere în timpul fiecărui interval de dispecerizare din această perioadă, cu o cantitate egală cu producția reală a unității de producere din timpul intervalului de dispecerizare corespunzător, dar care nu depășește nivelul de producție specificat de către OST.

341. OST va specifica în situația în care dă o dispoziție de dispecer de pornire a unui consum comandabil sarcina necesară, perioada de timp în care consumul comandabil va ajunge la această sarcină și cantitatea de energie de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar lent de reducere de putere ce trebuie livrată după aceea.

342. OST, prin dispoziție de dispecer, poate dispune ca o unitate de producere să funcționeze în regimul de menținere în rezervă caldă, pentru a permite o sincronizare rapidă cu SE a unității de producere respective în vederea creșterii rapide a cantităților de energie de echilibrare corespunzătoare reglajului de creștere de putere.

343. Ori de câte ori OST dispune funcționarea unității de producere în regimul de menținere în rezervă caldă trebuie să specifice intervalul de dispecerizare în timpul căruia unitatea de producere va funcționa în regimul de menținere în rezervă caldă.

Secțiunea 7

Abateri de la ordinea de merit în cazul utilizării pieței energiei electrice de echilibrare pentru rezolvarea congestiilor interne

344. OST poate să se abată de la ordinea de merit dacă selectarea energiei de echilibrare conform prevederilor secțiunilor 3–5 ar determina apariția unei congestii interne și să selecteze alte perechi preț-cantitate care :

- 1) să asigure energia de echilibrare necesară;
- 2) să nu conducă la apariția altei congestii interne.

345. În situația în care OST constată posibilitatea apariției unei congestii interne după validarea ofertelor zilnice și a ofertelor fixe, acesta poate soluționa asemenea situații prin intermediul PE, începând din momentul în care se preconizează apariția congestiei interne și pe întreaga perioadă previzionată a acesteia:

- 1) în cazul în care OST trebuie să selecteze simultan cantități de creștere de putere și de reducere de putere pentru întreaga perioadă a congestiei interne sau pentru intervale în cadrul acesteia, OST va selecta mai întâi energia de echilibrare în conformitate cu prevederile paragrafelor 3- 5 cu limitările prevăzute în pct. 344;
- 2) în toate celelalte cazuri sau dacă energia de echilibrare selectată, conform sbp. 1) nu este suficientă pentru rezolvarea congestiei interne, OST poate selecta cantități egale de creștere de putere și de reducere de putere în diferite părți ale SE.

346. OST va rezolva orice congestie internă, în măsura în care este posibil, în primul rând prin utilizarea energiei de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar lent; în cazul în care acest lucru nu este posibil, OST poate rezolva congestiile interne utilizând energia de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar rapid.

347. Tranzacțiile pe PEE care sunt stabilite prin aplicarea prevederilor prezentei secțiuni vor fi marcate în sistemul PE ca utilizate pentru managementul congestiilor interne.

Capitolul VI

Livrarea energiei de echilibrare

Secțiunea 1

Dispoziția de dispecer și livrarea energiei electrice de echilibrare

348. După selectarea energiei electrice de echilibrare în conformitate cu prevederile Capitolului V, OST va dispune, prin dispoziție de dispecer, participantului la PEE corespunzător să livreze cantitatea de energie de echilibrare corespunzătoare. Atunci când dispune livrarea energiei de echilibrare OST va preciza participantului la PEE cel puțin următoarele date:

- 1) identificarea unității de producere sau a consumului comandabil, după caz, căruia i s-a dispus să livreze energie de echilibrare;
- 2) tipul și cantitatea energiei electrice de echilibrare ce trebuie livrată;
- 3) perioada în care energia de echilibrare va fi livrată, incluzând perioada de timp în care energia de echilibrare trebuie să fie complet livrată (perioada de pornire) și perioada de timp la care livrarea energiei electrice de echilibrare poate fi întreruptă (perioada de oprire); în cazul reglajului terțiar lent perioada va fi specificată pentru unul sau pentru mai multe intervale de dispecerizare.

349. OST dispune livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare:

- 1) reglajului secundar: cu cel puțin 15 minute înaintea începerii intervalului de dispecerizare, în care participantul la PEE va realiza banda de reglaj dispusă și va oferi cantitatea corespunzătoare de energie electrică de echilibrare corespunzătoare ordinului de reglaj secundar transmis de regulatorul central;
- 2) reglajului terțiar rapid: nu mai devreme de perioada intervalului de dispecerizare anterior și nu mai târziu de 15 minute înainte ca participantul la PEE să înceapă furnizarea completă a cantității de energie electrică de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar rapid;
- 3) reglajului terțiar lent: cu cel puțin o oră înaintea începerii intervalului de dispecerizare, în timpul căruia participantul al PEE va oferi cantitatea de energie electrică de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar lent.

350. Dispozițiile de dispecer de a livra o anumită cantitate de energie electrică de echilibrare stabilesc o obligație fermă pentru participantul la PEE corespunzător de a livra tipul și cantitatea respectivă de energie electrică de echilibrare pentru OST în intervalul de timp solicitat, după cum urmează:

- 1) în cazul energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar, participantul la PE va stabili limitele reglajului pentru fiecare unitatea de producere în timpul intervalului (intervalelor) de dispecerizare corespunzător, în conformitate cu dispoziția de dispecer comunicată; energia electrică de echilibrare livrată se va realiza prin răspunsul automat al unității de producere respective la semnalele primite de la regulatorul centralizat frecvență-putere al OST în timp real;
- 2) în cazul reglajului terțiar rapid participantul la PE va livra energia electrică de echilibrare prin ajustarea producției sau a consumului unei unități de producere sau consum comandabil, după caz, pentru intervalele de dispecerizare corespunzătoare, în conformitate cu dispoziția de dispecer ;
- 3) în cazul reglajului terțiar lent, participantul la PE va livra energia electrică de echilibrare prin ajustarea producției sau a consumului unei unități de producere sau consum comandabil, după caz, pentru intervalele de dispecerizare corespunzătoare, în conformitate cu dispoziția de dispecer ;

- 4) în cazul menținerii în rezervă caldă, participantul la PE va livra serviciul solicitat prin păstrarea respectivei unități de producere în regimul de menținere în rezervă caldă pentru intervalele de dispecerizare corespunzătoare, în conformitate cu dispoziția de dispecer;
- 5) în cazul pornirii, participantul la PEE va livra serviciul solicitat prin pornire și sincronizare sau prin închiderea temporară, re-pornirea și sincronizarea respectivei unități de producere, în conformitate cu dispoziția de dispecer.

351. OST emite dispozițiile de dispecer pentru livrarea energiei electrice de echilibrare în conformitate cu prevederile Normelor tehnice ale rețelelor electrice și Regulamentului privind dirijarea prin dispecerat a sistemului electroenergetic, aprobat de Agenție. Dispozițiile de dispecer se înregistrează de către OST.

Secțiunea 2

Stabilirea tranzacțiilor comerciale și a confirmărilor tranzacțiilor

352. OST stabilește tranzacțiile pentru livrarea energiei electrice de echilibrare care a fost dispusă pentru livrare pe PEE în ziua de livrare și emite confirmarea de tranzacție pentru:

- 1) fiecare zi de livrare și interval de dispecerizare;
- 2) fiecare unitate de producere sau consum comandabil, după caz;
- 3) fiecare tip de energie electrică de echilibrare (corespunzătoare reglajului secundar sau terțiar);
- 4) fiecare pereche preț-cantitate pentru care participantul la PEE livrează energia electrică de echilibrare în conformitate cu prevederile secțiunii 1.

353. Prețul $p_{\text{sec},C}(k)$ aferent fiecărei tranzacții pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar de creștere de putere de către unitatea de producere k în intervalul de dispecerizare i al zilei d va fi calculat după cum urmează:

$$p_{\text{sec},C}(k) = \frac{p_{\text{max,sec},C}(k, d, i) + p_{\text{min,sec},R}(k, d, i)}{2} + \frac{Spr_{\text{sec},M \text{ arg}}(d, i)}{2},$$

unde:

$p_{\text{max,sec},C}(k, d, i)$ reprezintă cel mai mare preț al oricărei perechi preț-cantitate a unității de producere k ce a fost selectată pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar de creștere de putere din intervalul de dispecerizare i al zilei d ;

$p_{\text{min,sec},R}(k, d, i)$ - cel mai mic preț al oricărei perechi preț-cantitate a unității de producere k ce a fost selectată pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar de reducere de putere din intervalul de dispecerizare i al zilei d ;

$Spr_{\text{sec},M \text{ arg}}(d, i)$ - distribuția marginală pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar din intervalul de dispecerizare i al zilei d , determinată conform pct. 356.

354. Prețul $p_{\text{sec},R}(k)$ aferent fiecărei tranzacții pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar de reducere de putere de către unitatea de producere k în intervalul de dispecerizare i al zilei d va fi calculat după cum urmează:

$$p_{\text{sec},R}(k) = \frac{p_{\text{max,sec},C}(k, d, i) + p_{\text{min,sec},R}(k, d, i)}{2} - \frac{Spr_{\text{sec},M \text{ arg}}(d, i)}{2},$$

unde:

$p_{\min, \text{sec}, R}(k, d, i)$ reprezintă cel mai mic preț al oricărei perechi preț-cantitate a unității de producere k care a fost selectată pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar de reducere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d ;

$p_{\max, \text{sec}, C}(k, d, i)$ - cel mai mare preț al oricărei perechi preț-cantitate a unității de producere k care a fost selectată pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar de creștere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d ;

$Spr_{\text{sec}, M \text{ arg}}(d, i)$ - distribuția marginală pentru energia de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar în intervalul de dispecerizare i al zilei d , determinată conform pct. 356.

355. Dacă prețul $p_{\text{sec}, R}(k)$ aferent fiecărei tranzacții pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar de reducere de putere de către unitatea de producere k în intervalul de dispecerizare i al zilei d , determinat conform pct. 354 are valoare negativă, acesta se consideră egal cu zero și prețul $p_{\text{sec}, C}(k)$ aferent fiecărei tranzacții pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar de creștere de putere de către unitatea de producere k în intervalul de dispecerizare i al zilei d se considera egal cu distribuția marginală $Spr_{\text{sec}, M \text{ arg}}(d, i)$ pentru energia electrică de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar în intervalul de dispecerizare i al zilei d , determinată conform pct. 356.

356. Distribuția marginală $Spr_{\text{sec}, M \text{ arg}}(d, i)$ pentru energia electrică de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar în intervalul de dispecerizare i al zilei d se determină după cum urmează:

$$Spr_{\text{sec}, M \text{ arg}}(d, i) = \text{Max}\{ (p_{\max, \text{sec}, C}(k, d, i) - p_{\min, \text{sec}, R}(k, d, i)) \quad \forall \quad k \in K \},$$

unde:

$p_{\max, \text{sec}, C}(k, d, i)$, $p_{\min, \text{sec}, R}(k, d, i)$ reprezintă cel mai mare, respectiv cel mai mic prețul al oricărei perechi preț-cantitate a unității de producere k ce a fost selectată pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar de creștere de putere, respectiv reducere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d ;

K - toate unitățile de producere care au fost selectate pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar, în intervalul de dispecerizare i al zilei d .

357. Prețul aferent fiecărei tranzacții pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar este egal cu prețul perechii preț-cantitate corespunzătoare, care a fost dispusă de către OST să fie livrată în conformitate cu prevederile secțiunii 1.

358. În cazul energiei de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar, cantitatea aferentă fiecărei tranzacții este egală cu cantitatea de energie electrică de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar dispusă de către OST ca să fie livrată în intervalul de dispecerizare corespunzător în conformitate cu prevederile secțiunii 1.

359. În cazul energiei de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar, cantitatea $Q_{\text{tert}, \text{net}, i}$ corespunzătoare tranzacției i este egală cu cantitatea netă de energie electrică de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar rapid și lent dispusă de către OST ca să fie livrată din perechea preț – cantitate corespunzătoare, în intervalul de dispecerizare corespunzător, în conformitate cu pct. 360. La determinarea cantității nete dispusă a fi livrată pentru o anumită pereche preț – cantitate, OST va lua în calcul cantitățile de energie electrică de echilibrare dispuse să fie livrate în perioade de timp diferite din același interval de dispecerizare.

360. În cazul serviciilor pentru pornire și pentru menținere în rezervă caldă OST va emite confirmări de tranzacție pentru:

- 1) fiecare zi de livrare;
- 2) fiecare unitate de producere sau consum comandabil, după caz;
- 3) fiecare tip de energie electrică de echilibrare (corespunzătoare pornirii sau menținerii în rezervă caldă).

361. Prețul fiecărei tranzacții pentru pornire sau menținere în rezervă caldă va fi egal cu prețul corespunzător din ofertele fixe pentru acest serviciu.

362. Fiecare tranzacție pentru pornire sau pentru menținere în rezervă caldă va fi pentru livrarea serviciului corespunzător. Pentru a nu exista nici o neînțelegere, serviciul de menținere în rezervă caldă întotdeauna se consideră a fi livrat pentru toate intervalele de dispecerizare.

363. Fiecare confirmare de tranzacție va include cel puțin următoarele date:

- 1) codul de identificare pe PEE al participantului la PEE;
- 2) codul de identificare pe PEE al unității de producere sau al locului de consum comandabil, după caz;
- 3) tipul de energie electrică de echilibrare ce trebuie livrată, (corespunzătoare reglajului secundar, reglaj terțiar), respectiv serviciului (pornire sau menținere în rezervă caldă);
- 4) ziua de livrare și perioada de livrare;
- 5) prețul pentru tranzacție;
- 6) cantitatea de energie electrică de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar și terțiar, determinată în conformitate cu prevederile prezentei secțiuni.

364. OST va transmite confirmarea de tranzacții fiecărui participant la PEE respectiv înainte de sfârșitul primei zile lucrătoare care urmează zilei de livrare.

365. Confirmarea de tranzacții emisă de către OST în conformitate cu prevederile prezentei secțiuni reprezintă o modificare a notificării fizice aprobate pentru respectiva unitate de producere sau consum comandabil, după caz.

Secțiunea 3

Contestații la confirmarea de tranzacții

366. Participanții la PEE au dreptul să conteste conținutul confirmării de tranzacții numai în cazul unor erori rezultate din acțiunile OST.

367. Orice contestație asupra conținutului unei confirmări de tranzacții trebuie să fie transmisă la OST în maxim două (2) zile de tranzacționare după transmiterea de către OST a respectivei confirmări de tranzacții.

368. OST informează participantul la PEE asupra acceptării sau respingerii contestației respective în maxim două (2) zile de tranzacționare după termenul limită specificat la pct. 367. În cazul acceptării unei contestații, OST transmite participantului la PEE o confirmare de tranzacții corectată.

369. Dacă, în perioada specificată la pct. 367, un participant la PEE nu transmite nici o contestație la confirmările de tranzacții primite, acestea se consideră ca fiind acceptate de respectivul participant la PEE.

370. Orice contestație transmisă nu exonerează respectivul participant la PEE de îndeplinirea obligațiilor rezultate din tranzacțiile contestate.

Capitolul VII
Alte prevederi
Secțiunea 1

Instrucțiuni pentru acțiunile de echilibrare în afara pieței energiei electrice de echilibrare

371. În situația în care utilizarea energiei electrice de echilibrare și a serviciilor disponibile pentru OST prin oferte zilnice și fixe nu sunt suficiente pentru siguranța funcționării SE, OST ia măsurile necesare, pentru a asigura energie electrică de echilibrare în cadrul SE în conformitate cu prevederile Normelor tehnice ale rețelelor electrice.

Secțiunea 2
Proceduri de urgență

372. Procedurile de urgență pentru PEE vor fi elaborate de OST și supuse consultării publice. După avizarea de către Agenție, OST trebuie să pună procedurile la dispoziția participanților pieței energiei electrice și altor părți interesate prin publicarea pe pagina web oficială.

373. Procedurile de urgență pentru PEE vor fi utilizate de către OP, OST și participanții la PEE în cazul apariției uneia din situațiile de urgență, cum ar fi:

- 1) incapacitatea totală sau parțială de funcționare a sistemului PEE utilizat de OST pentru primirea, verificarea, procesarea și selectarea ofertelor pe PEE, precum și de emitere a dispozițiilor de dispecer;
- 2) întreruperea căilor de comunicație ale OST cu participanții la PEE.

Titlul VII
Regulile pieței serviciilor de sistem
Capitolul 1
Prevederi generale
Secțiunea 1
Obiective generale

374. Piața serviciilor tehnologice de sistem este o piață centralizată prin intermediul căreia OST asigură achiziția unei cantități suficiente de servicii de sistem, de regulă prin mecanisme nediscriminatorii de piață (licitații pe perioade determinate) și/sau pe baza unor sarcini obligatorii, stabilite în conformitate cu Normele tehnice ale rețelelor electrice. OST și un furnizor de servicii de sistem calificat încheie contractul de achiziție a servicii de sistem pe baza contractului –cadru elaborat de OST și aprobat de Agenție.

375. Asigurarea reglajului primar și menținerea disponibilității rezervei de reglaj primar sunt obligatorii pentru toți producătorii de energie electrică în conformitate cu prevederile Normelor tehnice ale rețelelor electrice.

376. Furnizorii servicii de sistem calificați care au contractat servicii de sistem (rezerve de reglaj secundar, rezerve de reglaj terțiar) sunt obligați să ofere ca disponibile pentru PEE cel puțin cantitățile de energie electrică corespunzătoare cantităților de servicii de sistem contractate.

377. Furnizorii care dețin contracte pentru a furniza serviciul de sistem rezervă de capacitate vor oferi pe PEE cantitatea de energie electrică corespunzătoare cantităților de servicii de sistem rezervă de capacitate contractate, numai în perioada în care unitățile de producere de producere sunt utilizate la comanda OST.

378. Este interzisă ofertarea pe PZU a unităților de producere contractate pentru furnizarea serviciului tehnologic de sistem rezervă de capacitate.

379. Este interzisă ofertarea pe PEE a unităților de producere pentru furnizarea serviciului tehnologic de sistem rezervă de capacitate, cu excepția perioadei în care unitățile de producere sunt utilizate la comanda OST.

380. OST poate încheia direct cu furnizorii serviciilor de sistem calificați contracte pentru achiziția serviciilor de sistem în vederea managementului congestiilor interne, cu luarea în considerare a prevederilor de la secțiunea din Capitolul II, aceste contracte având caracter obligatoriu pentru furnizorii serviciilor de sistem solicitați de OST.

381. OST și furnizorii serviciului de sistem rezervă de capacitate contractează unitățile de producere pe baza regulilor stabilite prin reglementările specifice care vor prevedea dezvoltarea pieței de asigurare a rezervei de capacitate în două faze, respectiv:

- 1) în faza I achiziția rezervei de capacitate de către OST se face în regim reglementat, Agenție, pe baza datelor furnizate de către OST și de către titularii de licență care exploatează unități de producere, stabilind prețul maxim și cantitățile necesare pentru rezerva de capacitate;
- 2) în faza a II-a achiziția rezervei de capacitate de către OST se face prin licitație.

382. Obiectivul acestui titlu este crearea unui cadru comercial pentru:

- 1) asigurarea unei cantități suficiente de servicii de sistem disponibilă pentru OST;
- 2) achiziționarea într-o manieră transparentă și nediscriminatorie a serviciilor de sistem;
- 3) păstrarea la un nivel minim rezonabil a costurilor pentru achiziționarea serviciilor de sistem.

383. Pentru a asigura caracterul nediscriminatoriu și eficiența economică, achiziționarea rezervelor de reglaj secundar, a rezervelor de reglaj terțiar și a rezervei de capacitate se realizează prin mecanisme de piață, conform cerințelor prezentului Titlu.

384. Prezentul titlu completează din punct de vedere comercial cadrul tehnic furnizat de Normele tehnice ale rețelelor electrice.

Secțiunea 2

Domeniu de aplicare

385. Prezenta secțiune definește regulile și procedurile pentru achiziționarea:

- 1) rezervelor de reglaj secundar și terțiar;
- 2) rezervei de capacitate;
- 3) puterii reactive pentru reglarea tensiunii;

386. Rezervele de reglaj secundar și terțiar, rezerva de capacitate precum și puterea reactivă pentru reglarea tensiunii în rețeaua electrică de transport vor fi achiziționate exclusiv de către OST.

387. Prezenta secțiune creează cadrul legal de stabilire a obligațiilor contractuale ale participanților la PEE în ceea ce privește furnizarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare cantităților contractate de rezerve de reglaj secundar, terțiar și rezervei de capacitate. Utilizarea acestor servicii de sistem și obligațiile de plată corespunzătoare se determină conform prevederilor Titlului XII.

Capitolul II

Achiziționarea rezervelor de reglaj secundar și terțiar

Secțiunea 1

Determinarea perioadelor de achiziție și a rezervelor necesare de reglaj secundar și terțiar

388. OST va achiziționa rezervele necesare de reglaj secundar, terțiar rapid și terțiar lent de la furnizorii servicii de sistem calificați de către OST, conform prevederilor procedurii elaborate și consultate public de către acesta și aprobată de către Agenție.

389. Anterior achiziționării rezervelor necesare de reglaj secundar și terțiar, OST trebuie să:

- 1) stabilească una sau mai multe perioade de achiziție, pentru fiecare tip de rezervă;
- 2) determine cantitățile necesare de rezerve de reglaj secundar și terțiar pentru fiecare interval orar al perioadei de achiziție corespunzătoare, în conformitate cu prevederile Normelor tehnice ale rețelelor electrice și conform reglementărilor ENTSO-E.

390. Perioadele de achiziție pentru rezervele de reglaj secundar și terțiar pot fi perioade de timp continue anuale, trimestriale, lunare precum și alte perioade de timp. O perioadă de achiziție poate fi limitată la zile sau/și intervale de dispecerizare în cadrul perioadei respective, cum ar fi zile lucrătoare, zile nelucrătoare și sărbători legale, ore de zi sau de noapte, ore de vârf sau de gol de sarcină sau alte tipuri de intervale.

391. OST poate stabili perioade diferite de achiziție pentru tipuri diferite de rezerve.

392. Cantitățile necesare de rezerve de reglaj secundar și terțiar vor fi supuse licitației pentru întreaga perioadă de achiziție, pentru fiecare tip de rezervă și pentru fiecare interval orar din perioada respectivă.

393. OST publică cantitatea de rezerve de reglaj secundar sau terțiar necesară a fi achiziționată în perioada de achiziție respectivă și anunță detaliile referitoare la licitație nu mai târziu de:

- 1) o (1) lună înainte de începerea perioadei de achiziție, în cazul licitațiilor pentru perioade de achiziție de o (1) lună și mai mari de o (1) lună;
- 2) o (1) săptămână înainte de începerea perioadei de achiziție în cazul licitațiilor pentru perioade de achiziție mai mici de o (1) lună.

Secțiunea 2

Achiziția rezervelor de reglaj secundar și terțiar

394. OST va achiziționa, pentru fiecare perioadă de achiziție, tipul și cantitatea corespunzătoare de rezervă de reglaj secundar și terțiar necesară printr-o licitație publică. Participarea la aceste licitații trebuie să fie permisă tuturor furnizorilor de servicii de sistem calificați pentru furnizarea tipului de serviciu tehnologic de sistem respectiv, conform cerințelor Normelor tehnice ale rețelelor electrice.

395. Participanții la PEE au obligația să ofere pe PEE energia electrică de echilibrare aferentă rezervelor de reglaj secundar, terțiar rapid și terțiar lent contractate cu OST.

396. OST este responsabil de elaborarea regulilor și procedurilor privind:

- 1) ofertarea rezervelor de reglaj secundar și terțiar, de către furnizorii de servicii de sistem calificați;
- 2) acceptarea ofertelor individuale de către OST și
- 3) obligațiile privind plățile OST pentru ofertele acceptate ale furnizorilor servicii de sistem calificați.

397. Regulile și procedurile elaborate conform pct. 396 trebuie să permită furnizorilor de servicii de sistem calificați transmiterea de oferte agregate pentru unități sau consumuri comandabile care sunt repartizate aceleiași părți responsabile de echilibrare conform prevederilor Titlului VIII. Astfel de reguli și proceduri nu vor face discriminări între unitățile de producere sau consumurile comandabile.

398. Regulile și procedurile stabilite la pct. 396 trebuie să fie transparente și nediscriminatorii.

399. Regulile și procedurile elaborate și aplicarea lor conform pct. 396 se aprobă de către Agenție.

400. Toți furnizorii de servicii de sistem calificați sunt obligați să transmită oferte la licitațiile organizate de OST.

401. OST este îndreptățit să accepte parțial ofertele sau să anuleze întreaga licitație în următoarele situații:

- 1) în cazul în care oferta agregată a rezervelor este mai mică decât cantitatea determinată de OST pentru achiziția prin această licitație;
- 2) în cazul în care OST consideră că unele sau toate prețurile ofertelor sunt nerezonabil de mari.

402. În cazul în care oferta agregată a furnizorilor de servicii de sistem calificați nu acoperă necesarul de rezerve de reglaj secundar și terțiar, corespunzător unei licitații, OST poate decide următoarele:

- 1) validarea ofertelor transmise pentru această licitație la ultimul preț ofertat și achiziționarea diferenței până la cantitatea necesară în alte sesiuni de licitație;
- 2) informarea tuturor furnizorilor de servicii de sistem calificați despre neacoperirea necesarului de rezervă și organizarea unei noi licitații;
- 3) repetarea licitației și solicitarea furnizorilor de servicii de sistem calificați privind ofertarea unor cantități suplimentare, în limita posibilităților tehnice ale acestora, independent de contractele de vânzare a energiei electrice pe care respectivii furnizori de servicii de sistem calificați le-au încheiat pe piața de energie electrică; în acest caz, solicitarea OST are caracter obligatoriu pentru toți furnizorii de servicii de sistem calificați.

403. În cazul în care consideră că unele sau toate prețurile ofertelor corespunzătoare unei licitații sunt nerezonabil de mari, OST poate opri temporar procesul licitației în vederea consultării cu Agenția. La solicitarea OST, Agenția analizează rezultatele licitației luând în considerare perioada rămasă până la începutul perioadei de achiziție și să transmită răspunsul către OST și anume:

- 1) acordul că unele sau toate prețurile ofertelor corespunzătoare unei licitații sunt nerezonabil de mari;
- 2) considerarea prețurilor ofertelor ca fiind rezonabile.

404. Ca o alternativă, înaintea începerii licitației, OST poate impune un preț maxim de ofertare. Acest preț va fi aprobat de către Agenție, dar nu va fi făcut cunoscut furnizorilor de servicii de sistem calificați sau altor părți. În acest caz prețurile ofertelor care depășesc prețul maxim de ofertare vor fi considerate nerezonabile.

405. Dacă conform pct. 403 sbp. 2) Agenția respinge solicitarea OST, sau cantitatea agregată a rezervelor ofertate la prețuri considerate rezonabile este cel puțin egală cu cea determinată de OST pentru achiziția prin licitația respectivă, OST va valida rezultatele licitației respective.

406. Dacă conform pct. 403 sbp. 1) Agenția confirmă că prețurile ofertelor corespunzătoare unei licitații sunt nerezonabil de mari, sau cantitatea agregată a rezervelor ofertate la prețuri considerate rezonabile este mai mică decât cea determinată de OST pentru achiziția prin licitația respectivă, OST poate decide următoarele:

- 1) validarea exclusivă a ofertelor cu prețuri considerate rezonabile și achiziționarea diferenței până la cantitatea necesară în alte sesiuni de licitație;
- 2) informarea tuturor furnizorilor de servicii de sistem calificați despre neacoperirea necesarului de rezervă și organizarea unei noi licitații;
- 3) validarea exclusivă a ofertelor cu prețuri considerate rezonabile și adresarea unei solicitări către Agenție de a impune obligații de serviciu public pentru acoperirea deficitului.

407. Independent de decizia OST referitoare la măsurile care vor fi aplicate în cazul constatării unor prețuri ale ofertelor nerezonabil de mari, atât OST cât și Agenția sunt îndreptățite să investigheze asemenea cazuri în conformitate cu prevederile Capitolului II din Titlul XIV.

408. OST va monitoriza comportamentul la licitații al furnizorilor de servicii de sistem calificați situați într-o zonă afectată de congestii. În cazul în care OST constată că unii furnizori de servicii de sistem solicită prețuri semnificativ diferite în cazul unei congestii interne față de prețurile solicitate de acei furnizori de servicii de sistem în condiții similare dar în absența unei congestii interne, OST transmite această constatare către Agenție.

Secțiunea 3

Contractare bilaterală directă pentru achiziția serviciilor de sistem în vederea managementului congestiilor interne

409. OST poate contracta bilateral direct rezerve terțiare rapide și terțiare lente, pentru managementul congestiilor interne, cu unul sau mai mulți furnizori de servicii de sistem calificați, dar numai în cazul în care are nevoie de rezervele corespunzătoare într-o anumită secțiune a SE unde sunt întrunite concomitent condițiile următoare:

- 1) OST anticipează că între secțiunea respectivă a SE și restul SE pot apare congestii interne în mod regulat;
- 2) congestiile interne pot fi rezolvate doar utilizând cantitățile de rezerve contractate prin contracte bilaterale;
- 3) furnizorii de servicii de sistem calificați care pot furniza rezerve în respectiva parte a SE nu sunt mai mult de trei (3).

410. Contractele bilaterale pot fi încheiate pe perioade de timp determinate, pentru care se aplică condițiile din pct. 409.

411. Contractele bilaterale directe se vor încheia după obținerea avizului Agenției. În vederea obținerii acestuia, OST va argumenta în scris Agenției că sunt îndeplinite concomitent condițiile din pct. 409.

Capitolul III
Achiziționarea serviciului de sistem rezervă de capacitate
Secțiunea 1
Condiții generale

412. Stabilirea, implementarea, utilizarea și încetarea utilizării serviciului de sistem rezervă de capacitate se realizează în baza metodologiei elaborate de către OST și aprobate de Agenție.

413. Selectarea și desemnarea unităților de producere pentru constituirea rezervei de capacitate se va realiza după cum urmează:

- 1) în faza I, fază anterioară definirii mecanismului de piață pentru asigurarea rezervei de capacitate, achiziția rezervei de capacitate se face în regim reglementat de către OST. Titularii de licență care exploatează unități de producere și OST vor pune la dispoziția Agenției datele necesare stabilirii prețului maxim și a cantității necesare pentru serviciul tehnologic de sistem rezervă de capacitate;
- 2) în faza a II-a achiziția rezervei de capacitate se face prin mecanisme concurențiale de către OST.

Secțiunea 2
Achiziția necesarului de serviciu de sistem rezervă de capacitate

414. OST va stabili perioadele de achiziție și necesarul de serviciu de sistem rezervă de capacitate, care va fi achiziționat de la unitățile de producere calificate pentru a furniza serviciul de sistem rezervă de capacitate, conform prevederilor procedurii elaborate de către OST și avizată de către Agenție.

415. Furnizorii care dețin mai multe unități de producere calificate pentru a furniza serviciul de sistem rezervă de capacitate pot transfera producția între aceste unități de producere în conformitate cu cantitatea de rezervă de capacitate contractată, numai cu notificarea OST în conformitate cu metodologia specificată la pct. 412.

416. Furnizorii care dețin contracte pentru a furniza serviciul de sistem rezervă de capacitate vor ofera pe PEE cantitatea de energie electrică corespunzătoare cantităților de servicii de sistem rezervă de capacitate contractate, numai în perioada în care unitățile de producere sunt utilizate la comanda OST.

417. OST este responsabil de elaborarea regulilor și procedurilor privind:

- 1) ofertarea rezervei de capacitate de către furnizorii care dețin unități de producere calificate pentru a furniza serviciul de sistem rezervă de capacitate;
- 2) selectarea și desemnarea unităților de producere care furnizează serviciul de sistem rezervă de capacitate;
- 3) utilizarea și încetarea utilizării serviciului de sistem rezervă de capacitate;
- 4) obligațiile privind plățile pentru furnizarea serviciului de sistem rezervă de capacitate.

418. Regulile și procedurile menționate la pct. 417 trebuie să fie transparente și nediscriminatorii.

419. Regulile și procedurile elaborate și aplicarea lor conform pct. 417 se supun aprobării de către Agenție.

Capitolul IV
Achiziția puterii reactive pentru reglarea tensiunii
Secțiunea 1

Determinarea perioadelor de achiziție și a necesarului de putere reactivă pentru reglarea tensiunii

420. Pentru fiecare perioadă de achiziție, OST achiziționează de la furnizorii de servicii de sistem calificați, cantitatea necesară de putere reactivă pentru reglarea tensiunii, produsă în banda secundară, separat pentru puterea reactivă inductivă și puterea reactivă capacitivă.

421. Cantitatea de putere reactivă pentru reglarea tensiunii, solicitată de OST și produsă în banda primară nu se plătește.

422. OST va stabili perioadele de achiziție și necesarul de putere reactivă pentru reglarea tensiunii, care vor fi achiziționate de la furnizorii de servicii de sistem calificați, în aceleași condiții cu cele în care se achiziționează rezerva de reglaj secundar și terțiar.

Secțiunea 2
Achiziția necesarului de putere reactivă pentru reglarea tensiunii

423. Furnizorii de servicii de sistem calificați au obligația să ofere OST rezerva de putere reactivă inductivă și capacitivă.

424. OST este responsabil de elaborarea procedurii privind:

- 1) ofertarea puterii reactive inductive și capacitive pentru reglarea tensiunii, de către furnizorii de servicii de sistem calificați sau operatorii de distribuție;
- 2) acceptarea ofertelor individuale de către OST;
- 3) obligațiile privind plățile OST pentru ofertele acceptate ale furnizorilor de servicii de sistem calificați.

425. Procedura elaborată conform prevederilor pct. 424 trebuie să permită unuia sau mai multor furnizori de servicii de sistem calificați transmiterea de oferte agregate pentru mai multe unități de producere sau locuri de consum comandabile, conectate la partea rețelei electrice pentru care OST a solicitat puterea reactivă.

426. Prevederile procedurii menționate la pct. 424 trebuie să fie transparente și nediscriminatorii. După consultarea publică, OST va transmite procedura Agenției, în vederea aprobării. OST va pune procedura la dispoziția participanților pieței energiei electrice și altor părți interesate prin publicarea pe pagina web oficială, după aprobare.

427. În cazul în care oferta agregată a furnizorilor de servicii de sistem calificați nu acoperă necesarul de rezervă de putere reactivă, OST poate solicita acestora ofertarea unor cantități suplimentare de rezervă de putere reactivă, în funcție de posibilitățile sale tehnice. Cererea OST reprezintă o obligație pentru furnizorii de servicii de sistem calificați cărora le este adresată.

Capitolul V
Contractare bilaterală directă în regim reglementat

428. Agenția poate decide impunerea unor contracte reglementate de achiziție a rezervelor, puterii reactive pentru reglarea tensiunii în cazul în care constată un nivel scăzut de concurență pentru achiziția acestora.

429. Operatorii de sistem pot solicita Agenției achiziționarea rezervelor, puterii reactive pentru reglarea tensiunii, prin contracte reglementate în cazul unui nivel scăzut de concurență.

430. Agenția poate desemna furnizorii de servicii de sistem calificați / titulari de licență, după caz, să încheie contracte reglementate conform prevederilor de la pct. 428 și 429.

Capitolul VI

Compensarea schimburilor neplanificate

431. OST achiziționează sau vinde, după caz, energie electrică necesară compensării schimburilor neplanificate prin:

- 1) intermediul PZU, energia electrică pe care acesta o are de returnat sau urmează să i se returneze (în baza acordurilor încheiate cu alți operatori de sistem), pe baza unui program stabilit anterior orei până la care se pot transmite oferte de cumpărare, respectiv de vânzare pe PZU;
- 2) intermediul PEE, în cazul în care nu este îndeplinită condiția prevăzută la sbp. 1).

432. OST determină cantitatea de energie electrică necesară pentru compensarea schimburilor neplanificate desfășurate conform obligațiilor internaționale asumate și/sau acordurilor bilaterale cu OST din alte țări, conform prevederilor Capitolului IV din Titlul X.

Capitolul VII

Publicare și raportare

433. În termen de o lună de la începutul fiecărui an calendaristic OST elaborează și prezintă Agenției un raport privind achizițiile serviciilor de sistem pentru perioada anului precedent, care va include cel puțin:

- 1) cheltuielilor totale privind achiziția serviciilor de sistem;
- 2) informații statistice privind cantitatea rezervelor contractate în baza licitațiilor (separate pe tip și perioadă);
- 3) evaluarea adecvării rezervelor necesităților SE;
- 4) descrierea cazurilor de neîndeplinire a instrucțiunilor de dispecer ce țin de furnizarea serviciilor de sistem.

434. Raportul anual elaborat de OST include propuneri concrete privind îmbunătățirea programării și gestionării serviciilor de sistem.

Titlul VIII
Responsabilitatea echilibrării
Capitolul 1
Domeniul de aplicare

435. Obiectivul prezentului Titlu este crearea cadrului de reglementare prin care se stabilesc PRE. Conceptul de responsabilitate a echilibrării și stabilirea PRE asigură:

- 1) efectuarea tranzacțiilor cu energie electrică pe piața angro de energie electrică într-un mod ordonat;
- 2) stabilirea balanței energiei electrice a SE;
- 3) separarea tranzacțiilor financiare de cele fizice;
- 4) o decontare corectă a tranzacțiilor cu energie electrică pe piața angro de energie electrică.

436. Participanții la piața angro de energie electrică ce activează pe această piață, trebuie să-și asume responsabilitatea financiară pentru consecințele acțiunilor lor asupra operării sigure, stabile și economice a SE.

437. Conceptul responsabilității echilibrării realizează o optimizare în alocarea responsabilității financiare pentru dezechilibrele dintre producția, consumul și schimburile planificate de energie electrică și cele efective, permițând totodată participanților la piața angro de energie electrică să își agrege dezechilibrele formând grupe de echilibrare.

438. Prezentul titlu stabilește regulile referitoare la:

- 1) asumarea responsabilității echilibrării de către participanții la piața angro de energie electrică;
- 2) înregistrarea PRE în registrul pentru evidența PRE de către OST;
- 3) drepturile și obligațiile PRE;
- 4) alocarea punctelor de racordare către PRE.

439. Prevederile prezentului titlu se aplică tuturor titularilor de licență și anume:

- 1) producătorilor de energie electrică;
- 2) furnizorilor;
- 3) OPEE;
- 4) OST;
- 5) operatorilor sistemelor de distribuție.

Capitolul II
Obligații privind echilibrarea
Secțiunea 1
Generalități

440. Responsabilitatea echilibrării revine titularilor de licență corespunzători pentru:

- 1) asigurarea echilibrului fizic între producția măsurată, achizițiile programate și importurile de energie electrică, pe de o parte, și consumul măsurat, vânzările programate și exporturile de energie electrică, pe de altă parte, pentru unul sau mai multe puncte de racordare și/sau pentru una sau mai multe tranzacții;
- 2) asumarea responsabilității financiare față de OST pentru toate dezechilibrele fizice care apar datorită producției programate sau realizate, achiziției, importului declarat, consumului, vânzărilor și exportului declarat de energie electrică pentru unul sau mai multe puncte de racordare și/sau una sau mai multe tranzacții bilaterale care nu sunt echilibrate.

Secțiunea 2

Obligativitatea asumării responsabilității echilibrării

441. Fiecare titular de licență trebuie să-și asume responsabilitatea echilibrării față de OST, pentru întreaga sa producție, achiziție, import, consum, vânzare sau export de energie electrică, prin semnarea unui contract de echilibrare cu OST.

442. Titularii de licență trebuie să se înregistreze ca PRE, sau să își transfere responsabilitatea echilibrării către o altă PRE, conform prevederilor secțiunilor 2, respectiv secțiunii 4 din Capitolul III pentru a tranzacționa energie electrică pe piața angro.

443. Fiecare punct de racordare al instalațiilor deținute de un producător de energie electrică sau un consumator de energie electrică trebuie alocat unei singure PRE, conform prevederilor Capitolului III.

444. Numai titularii de licență care au semnat contracte de echilibrare cu OST au dreptul să se angajeze în tranzacții, incluzând schimburi bloc, import și export de energie electrică.

445. În vederea facilitării funcționării pieței angro de energie electrică și conform prevederilor secțiunii 4 din Capitolul III, titularilor de licență le este permis să-și transfere responsabilitatea echilibrării unei PRE care a fost înregistrată la OST, formând grupuri de echilibrare, ce excepția prevăzută la secțiunea 4.

446. Un titular de licență se poate înregistra sau poate participa în mai multe grupuri de echilibrare, cu condiția ca fiecare punct de racordare al instalațiilor deținute de acesta să fie alocat numai unui singur grup de echilibrare.

447. PRE își asumă responsabilitatea echilibrării pentru exportul declarat și importul de energie electrică, notificate de aceasta și aprobate de către OST conform Titlului V.

Secțiunea 3

Responsabilitatea echilibrării pentru operatorul pieței

448. OPEE își asumă responsabilitatea echilibrării pentru fiecare tranzacție comercială în care este parte pe PZU.

449. OPEE nu are dreptul să-și asume responsabilitatea echilibrării pentru:

- 1) niciun punct de racordare și
- 2) nici un titular de licență.

Secțiunea 4

Responsabilitatea echilibrării pentru operatorii de sistem

450. OST își asumă responsabilitatea echilibrării pentru:

- 1) schimburile neplanificate și
- 2) consumul propriu tehnologic în rețeaua electrică de transport.

451. OST nu are dreptul să transfere responsabilitatea echilibrării conform pct. 450 către niciun alt titular de licență.

452. Fiecare operator al sistemului de distribuție își asumă responsabilitatea echilibrării pentru consumul propriu tehnologic în rețeaua electrică de distribuție proprie.

453. Un operator al sistemului de distribuție poate să transfere responsabilitatea echilibrării unui responsabil al grupului de echilibrare, cu aprobarea Agenției. La solicitarea aprobării, operatorul sistemului de distribuție și respectivul responsabil al grupului de echilibrare vor transmite Agenției algoritmul de calcul privind distribuirea costurilor sau veniturilor rezultate în urma dezechilibrului sumar al grupului de echilibrare între dezechilibrul corespunzător consumului propriu tehnologic și dezechilibrul corespunzător cantității de energie electrică necesară a fi livrată pentru asigurarea consumului consumatorilor de energie electrică pentru care titularii de licență din grupul de echilibrare și-au asumat responsabilitatea echilibrării.

Capitolul III
Părțile responsabile pentru echilibrare
Secțiunea 1
Drepturile și obligațiile PRE

454. Toți titularii de licență sunt obligați să planifice producția și achizițiile, inclusiv importul declarat de energie electrică, pentru fiecare interval de dispecerizare al fiecărei zile de livrare, în așa fel, încât să corespundă consumurilor anticipate și vânzărilor, inclusiv exportul declarat de energie electrică.

455. Toți titularii de licență sunt obligați să transmită notificări fizice conform prevederilor Titlului V.

456. Suplimentar cerințelor pct. 455, responsabilii grupului de echilibrare trebuie să notifice schimburile bloc din cadrul grupului, precum și schimburile bloc cu alte grupuri de echilibrare.

457. Fiecare titular de licență își asumă responsabilitatea financiară față de OST pentru suma dezechilibrelor aferente producției, achiziției, importului declarat, consumului, vânzărilor și exportului declarat de energie electrică. Dezechilibrele vor fi calculate și decontate conform prevederilor Capitolului III din Titlul X și Capitolului VII din Titlul XII.

458. Fiecare PRE menține în funcțiune sistemele de comunicație necesare pentru transmiterea notificărilor fizice, precum și pentru recepționarea notificărilor OST conform prevederilor Titlului V.

459. Fiecare PRE va nominaliza cel puțin o persoană de contact care să acționeze în numele său și care să țină legătura cu OST pe parcursul fiecărei zile de tranzacționare, începând cu ora 12:00 și până la sfârșitul orelor de tranzacționare.

460. Fiecare PRE este obligată să furnizeze garanții financiare conform prevederilor Capitolului III din Titlul XII.

461. Drepturile și obligațiile unei PRE și ale OST sunt prevăzute în Contractul de echilibrare.

Secțiunea 2
Înregistrarea PRE

462. În vederea înregistrării ca PRE, titularul de licență trebuie să transmită o cerere scrisă către OST. Cererea va include un formular completat corespunzător, va fi însoțită de documentația suport relevantă și trebuie să fie semnată de reprezentantul autorizat al titularului de licență.

463. Procedura care va cuprinde conținutul și formatul formularului care trebuie să fie completat de titularii de licență, precum și modul de transmitere, verificare, acceptare sau respingere a solicitării de înregistrare ca PRE va fi elaborată de OST și supusă consultării publice, ulterior fiind transmisă Agenției spre aprobare. După aprobarea de către Agenție, OST pune procedura la dispoziția participanților pieței și altor părți interesate prin publicarea pe pagina web oficială.

464. OST stabilește conținutul Contractului cadru de echilibrare care trebuie să cuprindă drepturile și obligațiile reciproce ale OST și ale fiecărei PRE și îl supune consultării publice, ulterior fiind transmis Agenției spre aprobare. După aprobarea de către Agenție, Contractul cadru de echilibrare va fi pus de OST la dispoziția participanților pieței și altor părți interesate prin publicarea pe pagina web oficială.

465. Înregistrarea unei PRE devine efectivă începând cu data intrării în vigoare a Contractului de echilibrare.

Secțiunea 3

Retragerea și revocarea părților responsabile pentru echilibrare

466. Dacă un titular de licență nu mai dorește să activeze în calitate de PRE, acesta transmite la OST o solicitare de retragere scrisă. Conținutul și formatul-cadru pentru o astfel de solicitare de retragere vor fi elaborate de OST. OST va pune la dispoziția tuturor participanților pieței energiei electrice implicați aceste informații.

467. OST poate revoca înregistrarea unei PRE, în oricare din următoarele cazuri:

- 1) garanțiile financiare furnizate de titularul de licență înregistrat ca PRE sunt mai mici decât valoarea stabilită pentru respectiva PRE ;
- 2) OST este informat de falimentul sau lichidarea titularului de licență;
- 3) licența respectivului titular de licență a fost retrasă de către Agenție;
- 4) în cazul înregistrării unor dezechilibre majore, frecvente și de lungă durată ale respectivei PRE, definite în conformitate cu prevederile procedurii specifice elaborate de către OST și aprobată de către Agenție.

468. În cazul în care OST decide anularea înregistrării ca PRE a unui titular de licență, la solicitarea acestuia de retragere sau conform prevederilor pct. 467 OST trebuie:

- 1) să informeze imediat titularul de licență înregistrat ca PRE și pe toți titularii de licență alocați respectivei PRE;
- 2) să notifice anularea înregistrării respectivei PRE către operatorul pieței și toți operatorii de distribuție;
- 3) să deruleze procedurile de anulare a înregistrării respectivei PRE în registrul pentru evidența PRE;
- 4) să transmită o notă informativă participanților la piața angro de energie electrică.

469. Dacă înregistrarea ca PRE a unui titular de licență a fost revocată în temeiul prevederilor de la pct. 467, sbp. 3), revocarea va avea efect imediat. În toate celelalte cazuri, înregistrarea ca PRE a unui titular de licență poate fi anulată numai în prima zi a primei luni calendaristice care urmează datei deciziei de revocare.

470. Dacă înregistrarea ca PRE a unui titular de licență este anulată, toți titularii de licență pentru care respectiva PRE își asumase responsabilitatea echilibrării trebuie să se înregistreze ca PRE sau să transfere responsabilitatea echilibrării către alte PRE, formând grupuri de echilibrare.

Secțiunea 4

Transferul responsabilității echilibrării

471. Un titular de licență care dorește să-și transfere responsabilitatea echilibrării, numit în această secțiune “parte transferantă” și acea PRE care dorește să-și asume responsabilitatea echilibrării pentru el, numită în această “PRE solicitantă”, trebuie să transmită la OST o solicitare de transfer scrisă. În cazul unui titular de licență conectat la rețelele electrice de distribuție sau care furnizează energie electrică consumatorilor finali instalațiile de utilizare ale cărora sunt racordate la rețeaua electrică de distribuție, după primirea unei astfel de solicitări, OST va transmite o notificare OSD.

472. Procedura privind transferul responsabilității echilibrării care va cuprinde conținutul și formatul-cadru pentru solicitarea de transfer al responsabilității echilibrării, precum și modul de transmitere, verificare, acceptare sau respingere a acestei solicitări va fi elaborată de OST și supusă consultării publice, ulterior fiind transmisă Agenției spre aprobare. După aprobarea de către Agenție, OST pune procedura la dispoziția participanților pieței energiei electrice și altor părți interesate prin publicarea pe pagina web oficială.

473. După primirea unei solicitări de transfer al responsabilității echilibrării, OST trebuie să stabilească garanțiile financiare care trebuie asigurate de PRE solicitantă și de PRE la care era alocată partea transferantă și să informeze participanții pieței energiei electrice implicați.

474. După aprobarea unei solicitări de transfer al responsabilității echilibrării, OST trebuie:

- 1) să informeze imediat partea transferantă, PRE solicitantă și, după caz, operatorul de distribuție;
- 2) să notifice transferul responsabilității echilibrării și cuantumul garanției financiare către PRE la care era alocată partea transferantă
- 3) să înregistreze transferul responsabilității echilibrării în registrul pentru evidența PRE.

Secțiunea 5

Registrul pentru evidența PRE

475. OST întocmește și actualizează registrul pentru evidența PRE.

476. Datele corespunzătoare PRE vor fi înregistrate în registrul pentru evidența PRE. Acesta conține, cel puțin următoarele date pentru fiecare PRE:

- 1) numele, sediul social și detaliile de contact ale titularului de licență care s-a înregistrat ca PRE;
- 2) data și numărul de înregistrare al Contractului de echilibrare;
- 3) codul de identificare al punctului de racordare pentru care și-a asumat responsabilitatea echilibrării (cod EIC);
- 4) codul de identificare al PRE.

477. Fiecare PRE are dreptul să consulte informațiile care o privesc din registrul pentru evidența PRE și să solicite corectarea oricărei inexactități constatate.

478. OST are obligația să pună la dispoziția OPEE și operatorilor sistemelor de distribuție informațiile conținute în registrul pentru evidența PRE.

479. OST informează imediat operatorii sistemelor de distribuție despre orice modificări efectuate în registrul pentru evidența PRE.

480. OST informează Agenția despre înregistrarea unei PRE noi sau despre anularea înregistrării unei PRE existente.

Secțiunea 6

Registrul de serviciu de sistem

481. Fiecare operator de sistem întocmește și actualizează un registru de serviciu de sistem pentru zona de licență proprie.

482. Registrul de serviciu de sistem al fiecărui operator de sistem conține cel puțin următoarele date pentru fiecare punct de racordare al instalației de utilizare a unui consumator final sau producător de energie electrică din zona de licență proprie:

- 1) numărul de identificare unic;
- 2) capacitatea instalată sau înregistrată a punctului de racordare;
- 3) numele și detaliile de contact ale consumatorului sau producătorului de energie electrică, după caz, care deține respectivul punct de racordare;
- 4) în cazul consumatorilor finali, denumirea și detaliile furnizorului responsabil cu echilibrarea locului de consum respectiv
- 5) Contractul de transport sau Contractul de distribuție corespunzător semnat cu furnizorul responsabil cu echilibrarea locului de consum, după caz;
- 6) codul de identificare a PRE care și-a asumat responsabilitatea echilibrării pentru respectivul punct de racordare.

483. Fiecare furnizor sau producător de energie electrică are dreptul să consulte informațiile din registrul de serviciu pe sistem și să solicite corectarea oricărei inexactități constatate.

TITLUL IX
Colectarea și validarea datelor măsurate
Capitolul I
Domeniul de aplicare

484. Obiectivul prezentului titlu este crearea unui cadru de reglementare pentru colectarea validarea și agregarea datelor necesare pentru decontarea cantităților tranzacționate pe piața angro de energie electrică, incluzând schimburile bilaterale, PEE, dezechilibrele, serviciile de sistem și orice alte servicii și taxe aplicabile.

485. Prezentul titlu completează din punct de vedere comercial cerințele Regulamentului privind măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale, aprobat de Agenție.

486. Prezentul titlu se referă la:

- 1) cerințele legate de măsurare și comunicare, suplimentare față de prevederile Regulamentului privind măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale;
- 2) înregistrarea valorilor măsurate;
- 3) colectarea, verificarea și aprobarea valorilor măsurate;
- 4) agregarea valorilor măsurate aprobate;
- 5) comunicarea valorilor măsurate.

487. Decontarea pe piața angro de energie electrică se bazează pe intervale de dispecerizare și intervale de tranzacționare, necesitând utilizarea echipamentelor de măsurare corespunzătoare. Pentru cazurile în care nu se justifică economic utilizarea echipamentelor de măsurare pe interval, se utilizează principiul proporționalității.

488. Referirile la termenii „măsurat”, „măsurare” și orice alți termeni asociați se consideră ca fiind exclusiv atribuite pentru echipamentele de măsurare, sistemele informatice și procedurile folosite pentru decontare pe piața angro de energie electrică în conformitate cu prezentele Reguli. Prezentele reguli nu se aplică pentru echipamentele și sistemele de măsurare utilizate numai în scop operațional sau tehnic.

Capitolul II
Cerințe legate de măsurare și comunicare

489. Regulile de ordin tehnic și condițiile care se aplică în privința echipamentelor de măsurare și sistemelor informatice corespunzătoare pentru citirea, procesarea, transmiterea și stocarea valorilor măsurate și pentru instalarea, deținerea, întreținerea și citirea indicațiilor echipamentelor de măsurare sunt stabilite prin Regulamentul privind măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale.

490. Punctele următoare sunt definite ca puncte de măsurare și trebuie echipate cu echipamente de măsurare conform pct. 492:

- 1) fiecare punct de racordare a instalației unui utilizator de sistem;
- 2) fiecare punct de racordare în care o rețea electrică a unui operator al sistemului de distribuție este racordată la rețeaua electrică a altui operator al sistemului de distribuție sau la rețeaua electrică de transport a OST;
- 3) fiecare punct de racordare în care SE este racordat la rețeaua unei alte țări.

491. OST este responsabil cu stabilirea formatului de codificare pentru punctele de măsurare din piața angro de energie electrică.

492. Punctele de măsurare vor fi echipate cu echipamente de măsurare care satisfac cel puțin cerințele minime din punct de vedere tehnic, de proiectare și de funcționare specificate în Regulamentul privind măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale.

Capitolul III

Înregistrarea datelor măsurate

493. Operatorul de sistem (în continuare – OS) va menține bază de date de măsurare pentru stocarea datelor de natură tehnică, administrativă și fizică relevante pentru punctele de măsurare din zona sa de activitate. OS au, de asemenea, responsabilitatea pentru asigurarea securității și confidențialității în legătură cu modul în care administrează, procesează, întrețin și păstrează registrul de măsurare.

494. Baza de date va conține pentru fiecare punct de măsurare minim următoarele date:

- 1) codul de identificare a punctului de măsurare și, acolo unde este cazul, punctul de racordare;
- 2) locația fizică, reprezentând nodul din SE la care punctul de măsurare este conectat;
- 3) identitatea și caracteristicile tehnice ale echipamentului de măsurare instalat în punctul de măsurare;
- 4) frecvența și perioadele de citire a datelor măsurate;
- 5) identitatea părții la care este înregistrat echipamentul de măsurare.
- 6) codul de identificare a punctului de măsurare;
- 7) valorile măsurate ale energiei active și reactive, pe fiecare interval de dispecerizare, colectate din grupul de măsurare pe interval;
- 8) valorile calculate pe baza valorilor măsurate, procesate de OS;
- 9) valorile estimate și corectate sau înlocuite în cazul datelor lipsă sau greșite;
- 10) valorile care sunt transferate în scopul efectuării decontării, conform acestor reguli pentru măsurare.

495. Valorile măsurate vor fi păstrate în baza de date măsurate pentru o perioadă minimă de cinci (5) ani.

496. Fiecare parte are acces la datele din baza de date măsurate care se referă la punctele sale de măsurare și să solicite corectarea oricărei inexactități constatate în legătură cu aceste date.

497. OST va organiza o bază de date măsurate a întregii piețe angro de energie electrică, în care sunt păstrate valorile măsurate din sistemul propriu și de la ceilalți OS, pentru toate punctele de măsurare pentru care primește date precum și valorile agregate și toate formulele de agregare utilizate în calcule direct de acesta.

498. OS va atribui fiecărui punct de măsurare un cod de identificare.

499. Regulile și condițiile pentru determinarea și atribuirea codurilor de identificare a punctelor de măsurare vor fi în concordanță cu reglementările internaționale aplicabile și în mod obligatoriu cu reglementările stabilite de către ENTSO-E.

Capitolul IV

Colectarea, verificarea și aprobarea valorilor măsurate

Secțiunea 1

Generalități

500. Dacă nu se specifică altfel, toate valorile măsurate se vor referi la valoarea netă de energie electrică ce a fost livrată către sau din SE într-un punct de racordare.

501. Fiecare OS este responsabil pentru colectarea tuturor valorilor măsurate.

502. În măsura posibilităților, OS colectează valorile măsurate prin achiziție la distanță, utilizând mijloace adecvate de transfer, validare, procesare, securizare și stocare a datelor în baza de date măsurate. Dacă achiziția la distanță nu este posibilă sau devine indisponibilă, OS organizează obținerea datelor relevante prin citire locală.

Secțiunea 2

Determinarea valorilor măsurate aprobate

503. Fiecare OS înregistrează cel puțin valorile măsurate lunar sau pe o perioadă mai scurtă de timp și le transmite participanților la piața energiei electrice.

504. Fiecare participant la piața angro de energie electrică care primește valori măsurate le poate contesta la OS în termenele stabilite conform prevederilor secțiunilor 7- 9 din Capitolul V.

505. Dacă un participant la piața angro de energie electrică nu a transmis nici o contestație conform pct. 504 se consideră că valorile măsurate au fost validate de participantul respectiv.

506. OS verifică orice contestație în termenele prevăzute în secțiunile 7-9 din Capitolul V.

507. Valorile măsurate, inclusiv cele care au fost subiectul corectării, validate de către participanții la piața angro de energie electrică devin valori măsurate aprobate, după ultima dată la care OS trebuia să răspundă tuturor contestațiilor.

Capitolul V

Comunicarea și agregarea valorilor măsurate

Secțiunea 1

Comunicarea valorilor măsurate aprobate

508. Fiecare OS transmite valorile măsurate aprobate corespunzătoare fiecărui punct de măsurare administrat de acesta, părților specificate la pct. 509, respectând termenele limită de la secțiunile 7- 10.

509. OS transmite următoarele date părților, pentru fiecare interval de dispecerizare al lunii de livrare, în cazul în care nu se specifică altfel în prezentele Reguli:

1) către OST:

a) valoarea măsurată aprobată corespunzătoare fiecărui punct de măsurare în care respectivul OS măsoară energia livrată de unitatea de producere, respectiv consumul comandabil, după caz;

b) valorile măsurate aprobate pentru titularii de licență de producere de energie electrică, de transport al energiei electrice și de distribuție a energiei electrice și valorile agregate aprobate pentru titularii de licență de furnizare de energie electrică, pentru calcularea dezechilibrelor PRE-urilor

2) către un producător de energie electrică: valoarea măsurată aprobată corespunzătoare fiecărui punct de măsurare în care respectivul OS măsoară energia livrată de către producătorul de energie electrică;

3) către un furnizor: valoarea măsurată aprobată corespunzătoare fiecărui punct de racordare la SEN al consumatorului al cărui consum de energie electrică este asigurat de respectivul furnizor.

Secțiunea 2

Agregarea pe titular de licență de producere sau furnizare a energiei electrice

510. OS calculează pe fiecare interval de dispecerizare, pe baza valorilor măsurate producția, respectiv consumul agregat corespunzător fiecărui titular de licență pentru producerea și consumul agregat corespunzător fiecărui titular de licență pentru furnizarea energiei electrice, respectând termenele limită de la secțiunile 7- 10.

511. Producția, respectiv consumul agregat al fiecărui titular de licență pentru producerea energiei electrice este egal cu suma tuturor valorilor măsurate în punctele de racordare la SE ale unităților de producție ale respectivului producător de energie electrică pentru care respectivul OS prestează serviciul de măsurare.

512. Consumul agregat al fiecărui titular de licență de furnizare a energiei electrice este egal cu suma tuturor valorilor măsurate în punctele de racordare la SE ale consumatorului al cărui consum de energie electrică este asigurat de respectivul furnizor.

Secțiunea 3

Agregarea pe parte responsabilă pentru echilibrare

513. OST calculează producția agregată, respectiv consumul agregat aferente fiecărei PRE, pentru fiecare interval de dispecerizare, pe baza valorilor agregate aprobate transmise de fiecare OS la acesta, respectând termenele limită de la secțiunile 7- 10.

514. Producția agregată aferentă unei PRE este egală cu suma producției agregate determinată conform prevederilor secțiunii 2 a tuturor producătorilor de energie electrică pentru care respectiva PRE și-a asumat responsabilitatea echilibrării.

515. Consumul agregat aferent unei PRE este egal cu suma consumului agregat, determinat conform prevederilor secțiunii 2 al tuturor titularilor de licență pentru care respectiva PRE și-a asumat responsabilitatea echilibrării.

Secțiunea 4

Agregarea pe operator de sistem

516. Pe baza valorilor măsurate aprobate, fiecare operator de sistem determină energia electrică primită, respectiv livrată în/din zona sa de licență pentru fiecare interval de dispecerizare.

517. Energia electrică primită în zona de licență a unui operator de sistem se determină ca sumă a

- 1) valorilor măsurate aprobate aferente fiecărui titular de licență pentru producerea energiei electrice ce livrează energie electrică înspre respectiva zonă de licență și a
- 2) valorilor măsurate aprobate aferente fiecărui operator de sistem care livrează energie electrică înspre teritoriul autorizat de licență al OS respectivă.

518. Energia electrică livrată din teritoriul autorizat de licență al unui operator de sistem se determină ca sumă a

- 1) valorilor măsurate aprobate aferente fiecărui titular de licență pentru producerea energiei electrice care primește energie electrică din respectivul teritoriu autorizat de licență, a
- 2) valorilor măsurate aprobate aferente fiecărui operator de sistem care primește energie electrică din zona de licență respectivă și a
- 3) valorilor măsurate aprobate aferente fiecărui titular de licență pentru furnizarea energiei electrice ce primește energie electrică din teritoriul autorizat de licență respectiv.

Secțiunea 5

Determinarea consumului tehnologic în rețelele electrice

519. Operatorul de sistem calculează consumul tehnologic în rețelele electrice corespunzătoare teritoriului autorizat de licență pe fiecare interval de dispecerizare, pe baza valorilor măsurate aprobate.

520. Fiecare OS calculează consumul tehnologic în rețelele electrice corespunzătoare teritoriului autorizat de licență, pe fiecare interval de dispecerizare, ca fiind diferența între energia electrică intrată în rețeaua electrică și energia electrică livrată din rețeaua electrică, determinate conform prevederilor secțiunii 4.

521. Pentru punctele de măsurare care nu au contorizare pe interval, sau la care nu este posibilă transmiterea informațiilor de echipamentele de măsurare, astfel încât acestea să fie importate în sistemul informațional al operatorilor de sistem și utilizate la determinarea

dezechilibrelor, operatorii de sistem vor utiliza profilul de sarcină rezultat în urma extragerii tuturor valorilor echipamentelor de măsurare care înregistrează valorile pe interval.

522. Profilele de sarcină determinate de către operatorul de sistem pentru consumatorii de energie electrică și producătorii de energie electrică ce nu sunt echipați cu grup de măsurare pe interval vor fi utilizate în procesul de determinare al dezechilibrelor de la notificare.

523. Dezechilibrele de la notificare a punctelor de măsurare care nu au contorizare pe interval se determină agregat la nivelul fiecărui operator de sistem și se atribuie fiecărui titular de licență proporțional cu dezechilibrul de la notificare determinat pentru întreaga lună calendaristică.

Secțiunea 6

Comunicarea valorilor măsurate agregate

524. Fiecare OS transmite valorile măsurate agregate, corespunzătoare fiecărui titular de licență, respectând termenele limită de la secțiunile 7 - 10.

525. OS transmite următoarele date participanților pieței energiei electrice, pentru fiecare interval de dispecerizare al lunii de livrare, în cazul în care nu se specifică altfel în prezentele Reguli:

- 1) către un titular de licență pentru producerea energiei electrice: cantitatea produsă, respectiv consumul agregat calculat conform pct. 511;
- 2) către un titular de licență pentru furnizarea energiei electrice: consumul agregat calculat conform pct. 512;
- 3) către OST: valorile agregate aprobate calculate conform prevederilor secțiunii 3;

526. Fiecare OS transmite OST consumul tehnologic în rețelele electrice corespunzătoare ale sale, calculat conform prevederilor secțiunii 5, pe fiecare interval de dispecerizare.

527. OST informează fiecare PRE despre valorile agregate conform prevederilor secțiunii 3 în vederea validării acestora, respectând termenele limită prevăzute în secțiunea 10.

Secțiunea 7

Termene privind comunicarea, validarea, contestarea valorilor măsurate și a valorilor agregate pe unități de producere /locuri de consum comandabile și termen pentru soluționarea contestațiilor

528. Fiecare OS transmite valoarea măsurată corespunzătoare fiecărui punct de măsurare în care măsoară întreg sau parțial cantitatea de energie electrică livrată/consumată de unitatea de producere/consumatorul dispecerizabil, în termen de patru (4) zile lucrătoare de la începutul primei luni calendaristice care urmează lunii de livrare către

- 1) titularul de licență care exploatează unitatea de producere /consumatorul dispecerizabil pentru care prestează serviciul de măsurare, în vederea validării;
- 2) OST, în vederea validării.

529. Titularul de licență care exploatează unitatea de producere /consumatorul dispecerizabil sau OST transmit către OS, în termen de trei (3) zile lucrătoare de la data primirii lor:

- 1) contestație;
- 2) confirmare; lipsa confirmării în termen este implicit confirmare.

530. Fiecare OS trebuie să verifice și să soluționeze contestația în termen de trei (3) zile lucrătoare de la data primirii acesteia.

531. Fiecare OS transmite valoarea măsurată aprobată corespunzătoare fiecărui punct de măsurare în care măsoară întreg sau parțial cantitatea de energie electrică livrată/consumată de unitatea de producere /consumatorul dispecerizabil, către:

- 1) titularul de licență care exploatează unitatea de producere /consumatorul dispecerizabil pentru care prestează serviciul de măsurare;
- 2) OST, în vederea publicării.

532. OST calculează, după caz, publică și transmite OSD cantitatea totală de energie electrică livrată/consumată de fiecare unitate de producere /consumator dispecerizabil, în termen de două (2) zile lucrătoare de la primirea valorilor măsurate aprobate, conform pct. 531.

Secțiunea 8

Termene privind comunicarea, validarea, contestarea valorilor măsurate și a valorilor agregate pe titulari de licență și pentru soluționarea contestațiilor

533. Fiecare OS transmite titularului de licență, în vederea validării, valoarea măsurată corespunzătoare fiecărui punct de măsurare în care măsoară energia electrică, precum și valorile agregate, conform prevederilor secțiunii 6, în termen de zece (10) zile lucrătoare de la începutul primei luni calendaristice care urmează lunii de livrare.

534. Titularul de licență care a primit valorile măsurate, respectiv agregate menționate la pct. 533, transmite către OS, în termen de cinci (5) zile lucrătoare de la data primirii lor:

- 1) contestație sau
- 2) confirmare; lipsa confirmării în termen este implicit confirmare.

535. Fiecare OS trebuie să verifice și să soluționeze contestația în termen de cinci (5) zile lucrătoare de la data primirii acesteia.

536. Fiecare OS transmite titularilor de licențe menționați la pct. 533 valoarea măsurată aprobată corespunzătoare fiecărui punct de măsurare în care măsoară energia electrică, respectiv valorile agregate aprobate, în ziua în care a terminat operația de la pct. 535.

537. Fiecare OS transmite către OST, în vederea publicării, valorile măsurate aprobate pentru titularii de licență și valorile agregate aprobate pentru titularii de licență pentru furnizarea energiei electrice, în termenul specificat la pct. 536.

Secțiunea 9

Termene privind determinarea, comunicarea, contestarea, validarea valorilor determinate pe baza profilului de consum

538. În termen de patru (4) zile lucrătoare de la primirea datelor specificate în pct. 537, respectiv pct. 531, pentru fiecare interval de dispecerizare, OSD:

- 1) determină consumul tehnologic din rețeaua electrică de distribuție proprie;
- 2) determină, consumul agregat al fiecărui furnizor, pentru punctele de măsurare ale consumatorilor finali instalațiile de utilizare a cărora sunt racordate la rețeaua lui de distribuție pentru care furnizorul respectiv asigură furnizarea și care nu sunt echipate cu grup de măsurare pe interval;
- 3) transmite furnizorului, în vederea validării, valoarea determinată.

539. Furnizorul care a primit valoarea determinată la pct. 538, transmite către OSD, în termen de două (2) zile lucrătoare de la data primirii acesteia:

- 1) contestație sau
- 2) confirmare; lipsa confirmării în termen este implicit confirmare.

540. După validare, valoarea determinată devine valoare măsurată aprobată.

541. OSD trebuie să verifice și să soluționeze contestația în termen de două (2) zile lucrătoare de la data primirii acesteia.

542. OSD transmite fiecărui furnizor valoarea măsurată aprobată corespunzătoare, în momentul în care a primit toate confirmările de validare de la furnizorii menționați la pct. 538.

543. OSD transmite valorile măsurate aprobate determinate, în momentul în care a primit toate confirmările de la furnizorii respectivi:

- 1) către OST, în vederea publicării;
- 2) către fiecare furnizor menționat la pct. 538, valoarea măsurată aprobată corespunzătoare acestuia.

Secțiunea 10

Termene privind comunicarea, validarea, contestarea valorilor măsurate și a valorilor agregate pe PRE și termen pentru rezolvarea contestațiilor

544. OTS calculează și publică valoarea măsurată agregată aferentă fiecărei PRE, pe fiecare teritoriu autorizat prin licență, în termen de trei (3) zile lucrătoare de la data primirii valorilor măsurate aprobate pentru titularii de licență pentru producerea energiei electrice, de transport al energiei electrice și de distribuție a energiei electrice și a valorilor agregate aprobate pentru furnizori, determinate conform prevederilor secțiunilor 7, 8 și 9, pentru luna de livrare.

545. Fiecare PRE, după verificarea valorilor prevăzute la pct. 544 trimite la OTS, în termen de trei (3) zile lucrătoare de la data primirii lor :

- 1) contestație sau
- 2) confirmare; lipsa confirmării în termen este implicit confirmare.

546. OST verifică și soluționează contestația primită în termen de trei (3) zile lucrătoare de la data primirii acesteia.

547. OST publică valorile agregate aprobate (cea determinată prin măsurare, cea determinată precum și valoarea agregată totală, obținută prin suma lor, pe fiecare zonă de licență) și transmite valoarea agregată aprobată (totală) corespunzătoare fiecărei PRE, în momentul în care a primit toate confirmările de la PRE.

TITLUL X
Reguli de calcul al dezechilibrelor
Capitolul I
Domeniul de aplicare

548. Obiectivul regulilor de calcul al dezechilibrelor este acela de a stabili modul de calcul al dezechilibrelor.

549. Pentru calculul dezechilibrelor, valorile programate sunt considerate cele din contracte pe care participanții la piață le-au notificat la OST în conformitate cu prevederile din Titlul V și le-au asumat înainte de ziua de livrare, inclusiv pe PZU și pe PEE, iar valori realizate sunt considerate producția, consumul și schimburile fizice ce au avut loc în timpul zilei de livrare.

550. Dezechilibrele se calculează pentru producția, consumul și schimburile fizice agregate ale PRE.

551. Producătorii de energie electrică ce exploatează unități de producere au responsabilitatea dezechilibrelor de la notificare a unităților de producere pentru a asigura conformitatea cu angajamentele contractuale și dispozițiile de dispecer primite de la OST. Dispozițiile de dispecer au prioritate față de angajamentele contractuale.

552. Determinarea dezechilibrelor necesită de asemenea luarea în considerare a schimburilor neplanificate de energie electrică cu părți externe interconectate.

553. În prezentul Titlu se stabilesc regulile și condițiile pentru calculul următoarelor tipuri de dezechilibre:

- 1) dezechilibrul PRE, determinat pentru fiecare PRE, pe baza poziției nete contractuale și respectiv a poziției nete măsurate, ale respectivei PRE;
- 2) dezechilibrele de la notificare pentru fiecare unitate de producere, care cuantifică valoarea abaterii dintre cantitatea de energie electrică planificată să fie livrată în rețeaua electrică și cea efectiv livrată de respectiva unitate de producere;
- 3) dezechilibrul sistemului care reprezintă dezechilibrul agregat al SE în fiecare interval de dispecerizare.

554. Pentru a permite determinarea dezechilibrelor se stabilesc regulile și condițiile pentru determinarea:

- 1) poziției nete contractuale a fiecărei PRE, pe baza tuturor livrărilor contractuale de energie electrică stabilite cu alte PRE, inclusiv tranzacții derulate pe PZU și pe PEE;
- 2) poziției nete măsurate a fiecărei PRE, pe baza tuturor livrărilor măsurate de energie electrică, din sau către SE sau între diferite părți ale SE în conformitate cu valorile măsurate aprobate în punctele de racordare corespunzătoare; și
- 3) schimburile neplanificate de energie electrică.

Capitolul II
Determinarea poziției nete contractuale și a poziției nete măsurate
Secțiunea 1
Determinarea livrărilor contractuale și a poziției nete contractuale

555. Următoarele schimburi de energie electrică sunt definite ca livrări contractuale:

- 1) schimburi bloc între diferite PRE;
- 2) importuri contractate de un titular de licență;
- 3) exporturi contractate de un titular de licență;
- 4) livrarea energiei electrice de echilibrare în concordanță cu confirmările de tranzacții corespunzătoare.

556. Poziția netă contractuală *PNC* a unei PRE este determinată după cum urmează:

$$PNC = (\sum SB_v - \sum SB_c) + (\sum EX - \sum IM) \pm q_{livrat}$$

unde:

- SB_v , respectiv SB_c semnifică schimburile bloc pe care respectiva PRE le-a livrat către o altă PRE, respectiv le-a primit de la o altă PRE;
- IM și EX - reprezintă importurile, respectiv exporturile realizate de respectiva PRE;
- q_{livrat} - cantitățile de energie electrică de echilibrare livrate de către/către participanții la PEE pentru care respectiva PRE și-a asumat responsabilitatea echilibrării.

557. Poziția netă contractuală va fi determinată pentru fiecare PRE, pentru fiecare interval de dispecerizare și se va baza pe ultima notificare fizică aprobată a fiecărei PRE pentru ziua de livrare corespunzătoare. Cantitățile de energie electrică de echilibrare livrate aferente creșterii de putere și reducerii de putere, se determină în conformitate cu prevederile secțiunii 5.

558. Pentru calculul poziției nete contractuale energia electrică totală livrată sau primită pe parcursul unui interval de dispecerizare este considerată ca fiind livrată constant de-a lungul fiecărui interval de dispecerizare.

559. Livrările contractuale aferente fiecărei ore sunt exprimate în MWh.

Secțiunea 2

Determinarea livrărilor măsurate și a poziției nete măsurate

560. Următoarele schimburi de energie electrică sunt definite ca livrări măsurate:

- 1) producția netă, care este energia electrică ce este livrată de o unitate de producție în SE;
- 2) consumul net, care este energia electrică pe care un consumator o preia din SE;
- 3) schimbul net de energie electrică dintre rețelele electrice aparținând de doi operatori de sistem diferiți;
- 4) exporturile realizate din SE către alte țări;
- 5) importurile realizate din alte țări către SE;
- 6) energia electrică pentru acoperirea consumurilor tehnologice în rețelele electrice.

561. Livrările măsurate prevăzute la pct. 560 sbp.1) și 5), și, în cazul în care energia electrică este primită de la alți operatori de sistem (pct. 560 sbp. 3)) vor fi considerate ca valori pozitive. Livrările măsurate prevăzute la pct. 560 sbp. 2), 4) și 6), și, în cazul în care energia electrică este livrată către alți operatori de sistem, (pct. 560 sbp. 3)) vor fi considerate ca valori negative.

562. Poziția netă măsurată a unei PRE, alta decât un operator de sistem este determinată ca diferență între:

- 1) producția netă agregată a unităților de producere de energie electrică pentru care respectiva PRE și-a asumat responsabilitatea echilibrării,
- 2) consumul net agregat al consumatorilor de energie electrică pentru care respectiva PRE și-a asumat responsabilitatea echilibrării.

563. Poziția netă măsurată a unei PRE care este un operator de sistem va fi determinată în conformitate cu prevederile secțiunii 3.

564. Poziția netă măsurată se determină pentru fiecare PRE și pentru fiecare interval de dispecerizare pe baza valorilor măsurate aprobate.

565. Pentru calculul pozițiilor nete măsurate, energia totală livrată sau primită pe parcursul unui interval de dispecerizare este considerată ca fiind livrată constant pe parcursul respectivului interval de dispecerizare.

566. Livrările măsurate aferente fiecărei ore sunt exprimate în MWh.

Secțiunea 3

Pozițiile nete măsurate ale operatorilor de sistem

567. Poziția netă măsurată a unei PRE pentru consumul tehnologic în respectiva rețea electrică se calculează conform prevederilor secțiunii 5 din Capitolul V al Titlului IX.

568. Operatorul de sistem calculează consumul tehnologic în rețelele electrice pe care le exploatează, în fiecare interval de dispecerizare, pe baza valorilor măsurate aprobate.

569. Fiecare operator de sistem calculează consumul tehnologic în rețelele electrice pe care le exploatează, în fiecare interval de dispecerizare, ca fiind diferența între energia electrică intrată în rețeaua electrică și energia electrică livrată din rețeaua electrică, determinate conform prevederilor secțiunii 4.

570. Pentru punctele de măsurare care nu sunt dotate cu echipamente de măsurare pe interval, sau la care nu este posibilă transmiterea informațiilor de la echipamentele de măsurare, astfel încât acestea să fie importate în sistemul informațional al operatorilor de sistem și utilizate la determinarea dezechilibrelor, operatorii de sistem vor utiliza profilul de sarcină, rezultat în urma extragerii tuturor valorilor echipamentelor de măsurare care înregistrează valorile pe interval.

571. Profilele de sarcină determinate de către operatorul de sistem pentru consumatorii de energie electrică ce nu sunt echipați cu echipament de măsurare pe interval vor fi utilizate în procesul de determinare al dezechilibrelor de la notificare.

572. Dezechilibrele de la notificare a punctelor de măsurare care nu au contorizare pe interval se determină agregat la nivelul fiecărui operator de sistem și se atribuie fiecărui titular de licență proporțional cu dezechilibrul de la notificare determinat pentru întreaga lună calendaristică.

Secțiunea 4

Obligații contractuale de livrare a energiei electrice de echilibrare

573. Obligațiile contractuale pentru livrarea cantităților de energie electrică de echilibrare se calculează de către OST.

574. OST va elabora procedura pentru calculul cantităților de energie electrică de echilibrare care trebuie livrate de un participant la PEE în conformitate cu tranzacțiile încheiate pe PEE și o va supune consultării publice. După avizarea de către Agenție, OST pune procedura la dispoziția participanților pieței energiei electrice și a altor părți interesate, prin publicarea pe pagina web oficială.

575. Cantitatea de energie electrică de echilibrare care trebuie să fie livrată de un participant la PEE va fi determinată luând în considerare fiecare tranzacție în care a intrat respectivul participant la PEE în conformitate cu prevederile Titlului VI, pentru fiecare interval de dispecerizare și pentru fiecare unitate sau consum comandabil, după caz.

576. OST calculează cantitatea de energie electrică de echilibrare E_{echil} care trebuie să fie livrată în timpul respectivului interval de dispecerizare, în conformitate cu prevederile Titlului VI, astfel:

$$E_{echil} = \sum_{k=1}^i Q_{ter,C}(k) - \sum_{k=1}^j Q_{ter,R}(k) + Q_{sec,C} - Q_{sec,R}$$

unde:

$Q_{ter,C}(k)$, respectiv $Q_{ter,R}(k)$ reprezintă energia electrică de echilibrare corespunzătoare tranzacției k pentru reglajul terțiar la creștere, respectiv reducere de putere care trebuie livrată conform prevederilor secțiunii 2 din Capitolul VI al Titlului VI;

i - toate tranzacțiile pentru reglajul terțiar la creștere de putere;

j - toate tranzacțiile pentru reglajul terțiar la reducere de putere;

$Q_{\text{sec},C}$ - energia electrică de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar la creștere de putere care trebuie livrată;

$Q_{\text{sec},R}$ - energia electrică de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar la reducere de putere care trebuie livrată.

577. Cantitatea de energie electrică de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar care trebuie livrată se calculează conform prevederilor procedurii elaborate de către OST și aprobată de către Agenție.

Secțiunea 5

Energia electrică de echilibrare livrată

578. Cantitatea de energie electrică de echilibrare livrată este calculată de către OST.

579. Energia electrică de echilibrare livrată de o unitate de producere, respectiv de un grup de echilibrare sau de un consumator comandabil se determină pe baza notificării fizice aprobate (corectată cu cantitățile de energie electrică de echilibrare care trebuie să fie livrate conform prevederilor secțiunii 4) și producției nete sau consumului net al respectivei unități de producere, consumator comandabil, respectiv grup de echilibrare, după caz. Energia electrică de echilibrare livrată în fiecare interval de dispecerizare se determină pentru fiecare unitate de producere, consumator comandabil, respectiv grup de echilibrare.

580. OST va determina energia electrică de echilibrare livrată considerând că, în cazul în care unitatea de producere a fost conectată la regulatorul central în urma dispoziției de dispecer, energia de echilibrare livrată corespunzătoare reglajului secundar este egală cu energia de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar care trebuia livrată în concordanță cu dispoziția de dispecer comunicată. OST va elabora procedura pentru determinarea energiei electrice de echilibrare livrate pe PE. După avizarea acesteia de către Agenție, OST va pune procedura la dispoziția părților interesate.

581. Tranzacțiile pentru pornire în cazul unei unități de producere sau al unui consumator comandabil, după caz, se vor considera ca fiind îndeplinite, cu următoarele excepții în care OST decide neacordarea prețului pentru pornire:

- 1) în cazul unei unități de producere, dacă aceasta nu a fost gata pentru sincronizare cu SEN în momentul pentru care a fost dată comanda de către OST, în conformitate cu tranzacția corespunzătoare;
- 2) în cazul unui consumator comandabil, dacă acesta nu a fost gata pentru a-și reduce consumul în momentul pentru care a fost dată comanda de către OST, în conformitate cu tranzacția corespunzătoare.

582. Tranzacțiile pentru menținere în rezervă caldă în cazul unei unități de producere se vor considera ca fiind îndeplinite, cu excepția cazului în care unitatea de producere respectivă nu a fost gata pentru resincronizare cu SE în momentul pentru care a fost dată comanda de către OST, în conformitate cu tranzacția corespunzătoare.

583. Energia electrică de echilibrare va fi exprimată în valori pozitive în cazul creșterii de putere și în valori negative în cazul reducerii de putere.

584. Energia electrică de echilibrare va fi considerată livrată numai în cazul în care participantul la PEE își va îndeplini obligațiile de livrare a energiei de echilibrare în condițiile de timp și limitări tehnice conforme cu Normele tehnice ale rețelelor electrice și în condițiile tranzacțiilor în care respectiva parte le-a încheiat pe PE. OST va elabora, în conformitate cu Normele tehnice ale rețelelor electrice, proceduri pentru monitorizarea și testarea conformării unui participant la PEE cu obligațiile sale de a vinde/cumpăra energie electrică de echilibrare către/de la OST.

Capitolul III
Determinarea dezechilibrelor
Secțiunea 1
Dezechilibrele părților responsabile pentru echilibrare

585. Dezechilibrul unei PRE se calculează pentru fiecare interval de dispecerizare și include dezechilibrele individuale ale tuturor unităților de producție, consumurilor comandabile și titularilor de licență pentru care respectiva PRE și-a asumat responsabilitatea echilibrării. Dezechilibrul PRE se determină ca diferență între:

- 1) poziția netă măsurată a PRE, determinată în conformitate cu prevederile secțiunii 2 din Capitolul II și
- 2) poziția netă contractuală a PRE, determinată în conformitate cu prevederile secțiunii 1 din Capitolul II.

Secțiunea 2
Dezechilibrele de la notificare

586. Dezechilibrul de la notificare se calculează ca diferență între cantitatea de energie electrică livrată și cea care trebuia să fie livrată de o unitate de producere. Dezechilibrele de la notificare trebuie determinate pentru fiecare unitate de producere, pentru fiecare interval de dispecerizare și pentru fiecare caz de oprire neplanificată.

587. Dezechilibrele de la notificare sunt însoțite de timpul de notificare a dezechilibrului, care este timpul în minute în care o comunicare privind dezechilibrul de la notificare a fost transmisă în avans către OST.

588. Cantitatea de energie electrică livrată de o unitate de producere într-un interval de dispecerizare se consideră egală cu producția netă a unității de producere, în conformitate cu valorile măsurate aprobate.

589. Cantitatea de energie electrică care trebuia să fie livrată de o unitate de producere într-un interval de dispecerizare se consideră egală cu valoarea din ultima notificare fizică aprobată pentru unitatea de producere respectivă.

590. Dacă o unitate de producere nu a suferit nici o oprire neplanificată care să determine o modificare a notificării sale fizice aprobate pentru ziua de livrare, timpii de notificare a dezechilibrelor pentru toate intervalele de dispecerizare vor avea valoarea zero iar dezechilibrul de la notificare $DEZN_i$ pentru fiecare interval de dispecerizare „i” va fi calculat după cum urmează:

$$DEZN_i = q_{livrat,i} - q_{plan,i}$$

unde:

$q_{livrat,i}$ reprezintă cantitatea de energie electrică livrată de unitatea de producere în intervalul de dispecerizare i;

$q_{plan,i}$ – cantitatea de energie electrică ce trebuia să fie livrată de unitatea de producere în intervalul de dispecerizare i.

591. Dacă o unitate de producere a suferit una sau mai multe opriri neplanificate ce au cauzat o modificare a notificării sale fizice aprobate pentru ziua de livrare, dezechilibrele de la notificare se calculează după cum urmează:

- 1) pentru toate intervalele de dispecerizare i în care oprirea neplanificată nu a determinat o reducere a cantității de energie electrică livrată de către unitatea de producere, timpul de notificare a dezechilibrului pentru respectivele intervale de dispecerizare va fi stabilit la zero iar dezechilibrul de la notificare $DEZN_i$ se calculează astfel:

$$DEZN_i = q_{livrat,i} - q_{plan,i}$$

unde:

$q_{livrat,i}$ reprezintă cantitatea de energie electrică livrată de unitatea de producere în intervalul de dispecerizare i ;

$q_{plan,i}$ – cantitatea de energie electrică ce trebuia să fie livrată de unitatea de producere în intervalul de dispecerizare „ i ”.

- 2) pentru toate intervalele de dispecerizare pe parcursul cărora o oprire neplanificată a determinat o reducere a cantității de energie electrică livrată de o unitate de producere, timpul de notificare a dezechilibrului va fi perioada cuprinsă între momentul la care întreruperea neplanificată a fost anunțată la OST în conformitate cu prevederile Normelor tehnice ale rețelelor electrice și începutul intervalului de dispecerizare respectiv, iar dezechilibrele de la notificare vor fi stabilite la valorile cu care energia electrică ce trebuia să fie livrată de unitatea de producere a fost redusă în conformitate cu prevederile Normelor tehnice ale rețelelor electrice ca rezultat al acestei opriri neplanificate;
- 3) dacă o unitate de producere a suferit mai multe opriri neplanificate ce au determinat o modificare a notificărilor fizice aprobate, algoritmul se va aplica separat pentru fiecare dintre opririle respective.

Secțiunea 3 Dezechilibrul sistemului

592. Dezechilibrul sistemului reprezintă dezechilibrul total din SE pentru fiecare interval de dispecerizare.

593. Dezechilibrul sistemului pe fiecare interval de dispecerizare se va calcula de către OST astfel:

- 1) cantitatea agregată a energiei electrice de echilibrare corespunzătoare creșterii de putere care a fost livrată în intervalul de dispecerizare în conformitate cu prevederile secțiunii 5 din Capitolul II;
- 2) minus cantitatea agregată de energie electrică de echilibrare corespunzătoare reducerii de putere care a fost livrată în intervalul de dispecerizare în conformitate cu prevederile secțiunii 5 din Capitolul II;
- 3) plus suma schimburilor neplanificate de energie electrică cu toate părțile externe interconectate, calculate în conformitate cu prevederile Capitolului IV.

594. Pentru calculul dezechilibrului sistemului, cantitatea totală de energie electrică livrată pentru creștere de putere/reducere de putere pe parcursul unui interval de dispecerizare este considerată a fi livrată la o valoare constantă pe parcursul întregului interval de dispecerizare.

Capitolul IV Determinarea schimburilor neplanificate de energie electrică

595. Schimburile neplanificate de energie electrică reprezintă diferența dintre cantitatea de energie electrică ce a fost efectiv schimbată cu părțile externe interconectate și suma tuturor exporturilor declarate și importurilor declarate ce au fost notificate în conformitate cu prevederile Titlului V, în intervalul de dispecerizare respectiv

596. Schimbul neplanificat de energie electrică (E_{SN}) cu o parte externă interconectată se calculează astfel:

- (1) pentru cazul în care OST a vândut o cantitate de energie electrică pe PZU în vederea compensării schimburilor neplanificate:

$$E_{SN} = \left(\sum Im_{real} - \sum Ex_{real} \right) - \left(\sum Im_{prog} - \sum Ex_{prog} \right) - Im_{prog}^{OTS-PZU}$$

- (2) pentru cazul în care OST a cumpărat o cantitate de energie electrică pe PZU în vederea compensării schimburilor neplanificate:

$$E_{SN} = \left(\sum Im_{real} - \sum Ex_{real} \right) - \left(\sum Im_{prog} - \sum Ex_{prog} \right) + Ex_{prog}^{OTS-PZU}$$

unde:

Im_{real} reprezintă importul realizat pe o linie de interconexiune care aparține aceleiași zone de tranzacționare de frontieră;

Im_{prog} - importul de energie electrică programat al unei PRE, reprezentând importul notificat la OST de către PRE (conform prevederilor Titlului V) și validat de către OST;

Ex_{real} - exportul de energie electrică declarat realizat pe o linie de interconexiune care aparține aceleiași zone de tranzacționare de frontieră;

Ex_{prog} - exportul declarat comercial programat al unei PRE, reprezentând exportul declarat notificat la OST de către PRE (conform prevederilor Titlului V) și validat de către OST;

$Im_{prog}^{OTS-PZU}$ - cantitatea de energie electrică ce a fost vândută de OST pe PZU pentru compensarea schimburilor neplanificate;

$Ex_{prog}^{OTS-PZU}$ - cantitatea de energie electrică ce a fost cumpărată de OST pe PZU pentru compensarea schimburilor neplanificate.

597. Pentru calculul schimburilor neplanificate de energie electrică cu fiecare parte externă interconectată, vor fi luate în considerare numai exporturile și importurile către și de la părțile externe interconectate corespunzătoare.

598. Dezechilibrul PRE care a fost înființată de OST pentru administrarea schimburilor neplanificate de energie electrică va fi egal cu suma tuturor schimburilor neplanificate de energie electrică (E_{SN}) cu toate părțile externe interconectate.

TITLUL XI
Dispecerizare prioritară a energiei electrice produse
Capitolul I
Stabilirea producției prioritare
Secțiunea 1
Autorizarea legală

599. Energia electrică produsă de centralele electrice de termoficare urbane și energia electrică de la centralele electrice eligibile care produc din surse regenerabile de energie este dispecerizată conform principiului dispecerizării prioritare stabilit în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.

600. Regulile dispecerizării prioritare se stabilesc pentru două tipuri de producție:

- 1) producția controlabilă;
- 2) producția necontrolabilă.

601. Producția controlabilă cuprinde producția de energie electrică a unităților de producere care nu sunt atestate pentru producția necontrolabilă.

602. Producția necontrolabilă cuprinde unitățile de producere care utilizează energia regenerabilă, la care disponibilitatea sursei de energie este caracterizată de fluctuații considerabile în timpul zilei și nu poate fi controlată de producător în mod activ unitățile de producere pentru a asigura conformitatea cu producția programată notificată în avans conform prevederilor regulilor notificărilor fizice.

Capitolul II
Înregistrarea și notificarea producției prioritare
Secțiunea 1
Înregistrarea producției prioritare

603. Producătorii care doresc să înregistreze producția unei unități de producere pentru dispecerizare prioritară trebuie să fie înregistrați ca participanți la PZU, sau să prezinte acordul FCEE de reprezentare a respectivului producător.

604. Beneficiază de principiul dispecerizării prioritare a energiei electrice produse producătorii eligibili care produc din energie regenerabilă și producătorii care dețin centrale electrice de termoficare urbane. Pentru dispecerizarea prioritară producătorul prezintă OST informația privind adresa și tipul unității de producere, parametrii tehnici.

605. OST înregistrează unitățile de producere pentru dispecerizare prioritară și prezintă informația respectivă Agenției, OPEE și OS la rețeaua electrică a căruia este racordată centrala electrică, unitatea de producere respectivă.

606. OPEE și OST țin actualizat un registru al tuturor unităților de producere calificate pentru dispecerizare prioritară.

Secțiunea 2
Notificări preliminare

607. Producătorii care dețin unități de producere cu dispecerizare prioritară, trebuie să transmită notificări preliminare la FCEE, separat pentru fiecare unitate de producere.

608. Notificările preliminare vor fi transmise:

- 1) cu cel puțin o (1) lună înainte de anul următor, menționând producția estimată pentru fiecare lună a anului următor;
- 2) cu cel puțin o (1) săptămână înainte de următoarea lună, menționând producția estimată în fiecare săptămână a următoarei luni;

3) cu cel puțin trei (3) zile de tranzacționare înainte de următoarea săptămână, menționând producția estimată pentru fiecare zi a săptămânii următoare.

609. După verificarea notificărilor preliminare, FCEE informează OST, OSD și OPEE despre cantitatea agregată a producției prioritare în fiecare teritoriu autorizat al OSD și pentru fiecare interval de timp aplicabil în perioada respectivă, separat pentru fiecare tip de unitate de producere cu dispecerizare prioritară.

Secțiunea 3

Notificări finale

610. Până la ora 18:00 a celei de a doua Zi de Tranzacționare ce precede Ziua de Livrare, Producătorii care dețin unități de producere cu dispecerizare prioritară sunt obligați să transmită notificări finale la FCEE, separat pentru:

- 1) fiecare Interval de Tranzacționare al Zilei de Livrare;
- 2) fiecare unitate de producere cu dispecerizare prioritară;
- 3) producția prioritară agregată a tuturor unităților de producere ale respectivului producător;

611. După primirea notificărilor finale, FCEE verifică dacă informațiile primite sunt conforme și le validează. În cazul unor neclarități, FCEE va solicita producătorului care a transmis informațiile, să corecteze orice neconcordanțe până la ora 08:00, în Ziua de Tranzacționare care precede Ziua de Livrare.

612. După verificarea notificărilor finale, FCEE trebuie să transmită către OPEE, OSD și OST până la ora 11:30, în Ziua de Tranzacționare care precede Ziua de Livrare, separat pentru fiecare Interval de Tranzacționare al Zilei de Livrare, următoarele informații :

- 1) cantitatea agregată a producției prioritare în fiecare interval aplicabil din perioada corespunzătoare de timp, separat pe fiecare tip de producție prioritară;
- 2) numai la OST, producția prioritară planificată pentru fiecare unitate de producere și pentru fiecare unitate de producere cu o capacitate mai mare decât o valoare de referință stabilită de OST.

613. Notificările finale sunt ferme și obligatorii pentru producătorul care le-a transmis. Toți producătorii trebuie să ia în considerare aceste notificări finale în procesul de programare operațională.

Capitolul III

Ofertarea pe Piața pentru Ziua Următoare

614. FCEE poate transmite oferte pe PZU pentru cantitatea care a fost nu a fost notificată de către producătorii care dețin unități de producere cu dispecerizare prioritară în conformitate cu prevederile secțiunii 3 din Capitolul II.

615. OPEE monitorizează îndeplinirea de către participanții la PZU a obligațiilor ce le revin și este autorizat să modifice oricare dintre ofertele pe PZU dacă acest lucru este necesar pentru a îndeplini aceste cerințe, comunicând participantului la PZU în cauză respectiva modificare.

Capitolul IV

Dispecerizarea prioritară a unităților de producere

Secțiunea 1

Unități de cogenerare

616. OST contractează cu producătorii deținători de unități de cogenerare calificate pentru producție prioritară capacitățile acestor unități ca servicii de sistem - rezerve de putere terțiară lentă.

617. Prețurile de contract sunt diferențiate pe tehnologii de producere a energiei electrice și asigură la nivel de an recuperarea costurilor fixe aferente capacităților calificate pentru producție prioritară.

618. Cantitățile de servicii de sistem - capacitățile electrice contractate în conformitate cu pct. 616 se stabilesc conform Normelor tehnice ale rețelilor electrice.

619. Asigurarea fondurilor necesare pentru plata capacității contractate în conformitate cu pct. 616 se realizează prin plata serviciilor de sistem contractate de furnizori cu OST.

Secțiunea 2

Unități de producere a energiei electrice din surse regenerabile

620. Pentru unitățile de producere a energiei electrice din surse regenerabile, producătorii primesc din partea FCEE plata corespunzătoare cantității de energie electrică produse de aceste unități.

621. Furnizorii au obligația de a cumpăra energia electrică de la FCEE în funcție de cotele deținute de aceștia pe piața cu amănuntul a energiei electrice, la prețurile reglementate aprobate de Agenție sau stabilite în rezultatul licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil.

622. Cotele de repartizare a energiei electrice furnizate de FCEE se determină de către OPEE în baza cantității de energie electrică livrată consumatorilor final de către furnizori care activează pe piața cu amănuntul a energiei electrice pe parcursul anului calendaristic precedent.

623. În cazul în care unii consumatori de pe piața cu amănuntul vor migra de la un furnizor la altul, OPEE va recalcula cotele lunare de repartizare, actualizând cotele, în dependență de cantitățile de energie electrică consumate de către consumatorii respectivi în ultimele 12 luni.

624. În lunile în care unii furnizori de energie electrică la prețuri nereglementate care activează pe piața cu amănuntul nu pot procura întreaga cantitate de energie electrică stabilită în baza cotelor determinate conform pct. 622, cantitatea de energie electrică consumată de furnizorii respectivi va fi procurată în totalitate de la Furnizorul Central. În lunile respective furnizorii de energie electrică la prețuri reglementate vor procura de la Furnizorul Central cantitatea energiei electrice care nu poate fi acoperită de furnizorii de energie electrică la prețuri nereglementate proporțional cantităților de energie electrică ce corespund furnizorilor de energie electrică la prețuri reglementate, menționate în pct. 622.

625. În cazul în care furnizorii de energie electrică la prețuri nereglementate care activează pe piața cu amănuntul efectuează și activitatea de furnizare a energiei electrice pe piața angro, costurile aferente energiei electrice procurate de la furnizorul central, repartizate acestora în baza cotei deținute pe piața cu amănuntul, vor fi reflectate în evidența contabilă ținută separat pentru activitate de furnizare a energiei electrice pe piața cu amănuntul.

Secțiunea 3

Tranzacționarea cu prioritate

626. Cantitățile de energie electrică notificate ca Producție Prioritară și validate în conformitate cu prevederile secțiunii 3 din Capitolul II, sunt preluate cu prioritate în piața angro de energie electrică.

627. Cantitățile de energie electrică ce se tranzacționează cu prioritate la prețuri stabilite de Agenție sau stabilite în rezultatul licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil.

628. Pentru fiecare producător, OPEE transmite la OST diferența dintre producția prioritară ofertată pe PZU și validată de OPEE și producția prioritară efectiv tranzacționată pe PZU.

629. În cazul în care FCEE nu reușește să tranzacționeze pe piața contractelor bilaterale și pe PZU toată cantitatea ofertată și validată ca Producție Prioritară FCEE are dreptul să transmită la OST notificări fizice în dezechilibru pentru producția prioritară rămasă netranzacționată pe PZU.

630. OST va aproba notificările fizice în dezechilibru ale FCEE, doar dacă dezechilibrul notificat este mai mic sau egal cu diferența dintre producția prioritară ofertată și validată și cea tranzacționată pe PZU, transmisă de OPEE conform prevederilor punctului anterior.

631. OST utilizează în etapa de programare ofertele validate de pe PEE pentru compensarea dezechilibrelor din notificările fizice acceptate ale producătorilor cu producții prioritare suplimentare față de obligațiile contractuale și tranzacțiile încheiate pe PZU, similar rezolvării congestiilor.

Secțiunea 4 **Considerarea dezechilibrelor**

632. Unitățile de producere cu dispecerizare prioritară sunt membrii grupului de echilibrare reprezentat pe PEE de către FCEE. În acest scop:

- 1) producția programată a grupului de echilibrare va fi egală cu suma agregată a tuturor producțiilor unităților de producere cu dispecerizare prioritară vândute pe piața contractelor bilaterale și PZU în intervalul de tranzacționare corespunzător;
- 2) producția măsurată a acestui grup de echilibrare va fi egală cu suma valorilor măsurate ale tuturor unităților de producere cu dispecerizare prioritară;
- 3) în scopul determinării dezechilibrelor, valorile măsurate ale tuturor unităților de producere cu dispecerizare prioritară, vor fi considerate ca înlocuind cantitățile corespunzătoare vândute pe PZU în conformitate cu prevederile Capitolului III.

TITLUL XII
Reguli pentru decontare
Capitolul 1
Prevederi generale

633. Regulile pentru decontare asigură un cadru pentru decontarea tranzacțiilor și stabilirea obligațiilor de plată și a drepturilor de încasare rezultate conform prevederilor prezentelor Reguli, între un titular de licență și o contraparte centrală.

634. Regulile pentru decontare stabilesc principiile și condițiile care stau la baza calculelor pentru decontare, pentru următoarele tipuri de tranzacții:

- 1) tranzacții încheiate pe PZU;
- 2) tranzacții încheiate pe PPZ;
- 3) tranzacții încheiate pe PEE;
- 4) tranzacții încheiate între PRE și OST;
- 5) tranzacții pentru servicii de sistem.

635. Pentru a facilita un proces de decontare ordonat, transparent și nediscriminatoriu, regulile pentru decontare creează în plus cadrul pentru:

- 1) stabilirea și utilizarea garanțiilor;
- 2) decontarea dezechilibrelor de la notificare;
- 3) redistribuirea costurilor și veniturilor suplimentare provenite din echilibrarea sistemului, din schimburile neplanificate;
- 4) facturarea și efectuarea plăților;
- 5) măsuri în cazuri de neîndeplinire a obligațiilor de plată.

636. Referirile la tranzacții din prezentul Titlu vizează numai tranzacțiile corespunzătoare lunii de livrare, dacă nu se specifică altfel.

Capitolul II
Stabilirea conturilor
Secțiunea 1
Responsabilități pentru decontarea centralizată

637. OPEE are întreaga responsabilitate pentru:

- 1) decontarea tranzacțiilor încheiate pe PZU și PPZ;
- 2) emiterea notelor de decontare corespunzătoare tranzacțiilor încheiate pe PZU și PPZ;
- 3) stabilirea procedurilor pentru realizarea funcțiilor specifice decontării tranzacțiilor încheiate pe PZU, pe PPZ și a formatului standard pentru notele de decontare și a oricăror altor note emise sau publicate de către OPEE.

638. OST are întreaga responsabilitate pentru:

- 1) decontarea:
  - a) tranzacțiilor încheiate pe PEE;
  - b) dezechilibrelor PRE și dezechilibrelor de la notificare;
  - c) costurilor sau veniturilor suplimentare provenite din echilibrarea sistemului, costurilor sau veniturilor provenite din schimburile neplanificate;
- 2) emiterea notelor de decontare, a notelor de informare corespunzătoare;
- 3) stabilirea procedurilor pentru realizarea funcțiilor specifice decontării tranzacțiilor prevăzute la sbp. 1) și a formatului standard pentru notele de decontare și a oricăror altor note emise sau publicate de către OST.

Secțiunea 2

Conturi în numerar

639. Fiecare titular de licență care dorește să fie înregistrat în calitate de participant la PZU, PPZ și la PEE trebuie să deschidă un cont în numerar la o bancă comercială din Moldova, denumită în continuare bancă de decontare.

640. OPEE va deschide unul sau mai multe conturi în numerar la una sau mai multe bănci pentru administrarea plăților care trebuie efectuate pentru tranzacțiile încheiate pe PZU, precum și pentru plățile datorate către OPEE. Toate plățile care trebuie efectuate de participanții la PZU către OPEE vor fi efectuate exclusiv în contul în numerar notificat în prealabil de către OPEE.

641. OPEE va deschide unul sau mai multe conturi în numerar la una sau mai multe bănci pentru administrarea plăților care trebuie efectuate pentru tranzacțiile încheiate pe PPZ, precum și pentru plățile datorate către OPEE. Toate plățile care trebuie efectuate de participanții la PPZ către OPEE vor fi efectuate exclusiv în contul în numerar notificat în prealabil de către OPEE.

642. OST va deschide unul sau mai multe conturi în numerar la una sau mai multe bănci (Cont de Echilibrare) pentru administrarea plăților care trebuie efectuate către OST de participanții la PE și PRE. Plățile care trebuie efectuate de aceștia către OST vor fi efectuate exclusiv în contul în numerar notificat în prealabil de către OST.

643. Titularii de cont trebuie să asigure solvabilitatea conturilor în numerar proprii la datele scadente stabilite conform regulilor pentru decontare.

644. Conturile în numerar vor fi deschise în valută națională.

Capitolul III

Reguli privind garanțiile

Secțiunea 1

Determinarea, depunerea și utilizarea garanțiilor

645. OPEE are dreptul să solicite participantului la PZU sau la PPZ, care intenționează să transmită oferte de cumpărare depunerea unei garanții financiare.

646. La semnarea contractului de echilibrare, partea responsabilă de echilibrare sau responsabilul grupului de echilibrare este obligat să depună garanție financiară care nu va fi mai mică decât consumul estimativ lunar al părții responsabile de echilibrare sau al grupului de echilibrare. În acest sens OST are dreptul să solicite titularilor de licență depunerea garanțiilor respective înainte ca respectivul titular de licență să fie înregistrat ca:

- 1) participant la PEE;
- 2) PRE;
- 3) responsabil al grupului de echilibrare.

647. Nivelul garanției depusă de un titular de licență înregistrat ca participant la PZU, participant la PPZ, ca participant la PEE, sau ca PRE poate limita:

- 1) contravaloarea totală a ofertelor pe care un participant la PZU le poate transmite pe PZU în conformitate cu prevederile Titlului III;
- 2) contravaloarea totală a ofertelor pe care un participant la PPZ le poate transmite pe PPZ în conformitate cu prevederile Titlului IV;
- 3) dimensiunea maximă a unei PRE din punctul de vedere al agregării energiei electrice livrate și/sau consumate și/sau volumul corespunzător schimburilor bloc, exporturilor declarate și importurilor declarate notificate;

648. OPEE, respectiv OST vor elabora procedurile care vor conține prevederi referitoare la determinarea necesarului și a tipurilor de garanții solicitate, realizarea și verificarea depunerii garanțiilor și suplimentării acestora, dacă este cazul, precum și utilizarea disponibilului rămas din garanția depusă de participanți. OPEE, respectiv OST vor supune consultării publice respectivele proceduri și le vor transmite spre aprobare Agenției. Ulterior aprobării de către Agenție, OPEE,

respectiv OST vor pune procedurile la dispoziția participanților pieței energiei electrice și altor părți interesate prin publicarea pe pagina web oficială.

Capitolul IV
Decontarea pe piața pentru ziua următoare
Secțiunea 1
Calculule pentru decontarea zilnică

649. OPEE efectuează calculule pentru decontarea zilnică pe PZU, în fiecare zi de tranzacționare.

650. OPEE determină, pentru fiecare participant k la PZU și zi de livrare d , suma obligațiilor de plată P_{part} pe care respectivul participant la PZU le are către OPEE, după cum urmează:

$$P_{part} = \sum_{t \in T_c(k,d)} p(t) \times q(t),$$

unde:

$p(t), q(t)$ reprezintă prețul, respectiv cantitatea de energie electrică corespunzătoare tranzacției t ;

$T_c(k, d)$ - tranzacțiile de cumpărare a energiei electrice de pe PZU, cu livrare în ziua d , pe care participantul k la PZU le-a încheiat în ziua de tranzacționare.

651. OPEE determină, pentru fiecare participant la PZU k și zi de livrare d , suma obligațiilor de plată pe care OPEE le are către participantul la PZU, după cum urmează:

$$P_{oper} = \sum_{t \in T_v(k,d)} p(t) \times q(t),$$

unde:

$p(t), q(t)$ reprezintă prețul, respectiv cantitatea de energie electrică corespunzătoare tranzacției t ;

$T_v(k, d)$ - tranzacțiile de vânzare de energie electrică pe PZU, cu livrare în ziua d , pe care participantul la PZU k le-a încheiat în ziua de tranzacționare.

652. OPEE determină obligațiile de plată finale, adăugând, după caz, la valorile precizate la pct. 650 și 651, orice taxă aplicabilă precum și tariful corespunzător OPEE.

Secțiunea 2
Decontare și plată

653. OPEE întocmește zilnic o notă de decontare, separat pentru fiecare participant la PZU și pentru fiecare zi de livrare, ce cuprinde cel puțin următoarele date:

- 1) cantitățile și prețurile orare aferente tranzacțiilor de cumpărare a energiei electrice, cu livrare în ziua d , ale participantului la PZU;
- 2) cantitatea totală de energie electrică cumpărată de către participantul la PZU și valoarea P_{part} determinată conform prevederilor pct. 650;
- 3) cantitățile și prețurile orare aferente tranzacțiilor de vânzare a energiei electrice, cu livrare în ziua d , ale participantului la PZU;

- 4) cantitatea totală de energie electrică vândută de participantul la PZU și valoarea P_{oper} determinată conform prevederilor pct. 651;
- 5) valorile obligațiilor de plată finale către participantul la PZU, respectiv ale acestuia către OPEE, după caz, cu precizarea distinctă a taxelor aplicate și a tarifului corespunzător OPEE;
- 6) informații cu privire la orice tranzacție inclusă în nota de decontare zilnică și care a fost contestată de respectivul participant la PZU conform prevederilor Capitolului V din Titlul III.

654. OPEE preîntâ nota de decontare zilnică, stabilită conform prevederilor pct. 652, participantului la PZU corespunzător, în termenul prevăzut în procedura de decontare a OPEE.

655. Transmiterea și modul de soluționare a contestațiilor participanților la PZU la nota de decontare zilnică se vor face conform prevederilor din procedura de decontare elaborată de OPEE și aprobată de către Agenție.

656. OPEE, pe baza notei de decontare zilnice, va emite o factură către fiecare participant la PZU pentru obligațiile de plată finale ale participantului la PZU corespunzător, pentru ziua de livrare corespunzătoare.

657. Fiecare participant la PZU, pe baza notei de decontare zilnice, va emite o factură către OPEE pentru obligațiile de plată finale ale OPEE, pentru ziua de livrare corespunzătoare.

658. Facturile vor fi emise și se vor achita în termenele prevăzute în procedura de decontare a OPEE. Plățile se consideră efectuate la data la care valorile corespunzătoare au fost debitate sau creditate în Contul PZU al OPEE.

Capitolul V

Decontarea pe piața de echilibrare

Secțiunea 1

Calculul cantităților de energie electrică tranzacționate pe PEE

659. OST efectuează în fiecare lună calendaristică, în vederea decontării, calculele de determinare a cantităților de energie electrică contractate, respectiv livrate pe PEE și transmite fiecărui participant la PEE o notă de decontare lunară în termen de trei (3) zile lucrătoare de la primirea valorilor măsurate.

660. OST calculează cantitățile contractate de energie de echilibrare, respectiv cantitățile de energie de echilibrare livrate în conformitate cu prevederile din secțiunile 4 și respectiv 5 din Capitolul II al Titlului X. OST efectuează calculele separat pentru fiecare interval de dispecerizare al lunii de livrare, pentru fiecare participant la PEE și pentru fiecare tranzacție pe PE pe care respectivul participant la PEE a încheiat-o în luna de livrare.

Secțiunea 2

Decontare și plăți

661. OST efectuează, pentru fiecare lună de livrare, calculele de decontare a cantităților de energie electrică tranzacționate pe PEE și le transmite fiecărui participant la PEE cu nota de decontare lunară prevăzută la pct. 659 .

662. Pentru fiecare tranzacție încheiată pe PEE de către participantul la PEE, OST calculează următoarele obligații de plată:

- 1) obligația de plată $P_{sec,C}(t,d,i)$ a OST către participantul la PEE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar de creștere de putere, aferentă tranzacției t a participantului la PE în intervalul de dispecerizare i al zilei d ;

- 2) obligația de plată $P_{sec,R}(t,d,i)$ a participantului la PEE către OST pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar de reducere de putere, aferentă tranzacției t a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d ;
- 3) obligația de plată $P_{tert,C}(d,i)$ a OST către participantul la PEE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de creștere de putere, aferentă tranzacțiilor participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d ;
- 4) obligația de plată $P_{tert,R}(d,i)$ a participantului la PEE către OST pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de reducere de putere, aferentă tranzacțiilor participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d ;
- 5) obligația de plată $P_{porn}(t)$ a OST către participantul la PEE pentru furnizarea serviciului de pornire a unei unități de producere, aferent tranzacției t a participantului la PEE;
- 6) obligația de plată $P_{rc}(t)$ a OST către participantul la PEE pentru furnizarea serviciului de menținere în rezervă caldă, aferent tranzacției t a participantului la PEE.

663. Obligația de plată $P_{sec,C}(t,d,i)$ a OST către participantul la PEE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar de creștere de putere, aferentă tranzacției t a participantului la PE în intervalul de dispecerizare i al zilei d se calculează după cum urmează:

$$P_{sec,C}(t,d,i) = P_{sec,C,Min}(t) + P_{sec,C,livrat}(t,d,i) ,$$

$$P_{sec,C,Min}(t) = \frac{1}{2} \times f \times p(t) \times q_b(t) ,$$

$$P_{sec,C,livrat}(t,d,i) = p(t) \cdot q_{livrat}(d,i) ,$$

unde:

$P_{sec,C,Min}(t)$ reprezintă dreptul de încasare minim pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare benzii de reglaj secundar selectate conform prevederilor secțiunii 3 din Capitolul V al Titlului VI, aferentă tranzacției t ;

$P_{sec,C,livrat}(t,d,i)$ - dreptul de încasare pentru energia electrică de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar de creștere de putere livrată, aferentă tranzacției t ;

f - factor de bandă de reglaj secundar;

$p(t)$ - prețul corespunzător tranzacției t ;

$q_b(t)$ - energia electrică de echilibrare corespunzătoare benzii de reglaj secundar selectate conform prevederilor secțiunii 3 din Capitolul V al Titlului VI, aferentă tranzacției t ;

- $q_{livrat}(d,i)$ - energia electrică de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar de creștere de putere livrată de către participantul la PE, în intervalul de dispecerizare i al zilei d (determinată conform prevederilor din secțiunea 5 din Capitolul II al Titlului X).

664. Obligația de plată $P_{sec,R}$ a participantului la PEE către OST pentru livrarea energiei de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar de reducere de putere, aferentă tranzacției t a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d se determină după cum urmează :

$$P_{sec,R}(t,d,i) = P_{sec,R,livrat}(t,d,i) - P_{sec,R,Min}(t)$$

$$P_{sec,R,Min}(t) = \frac{1}{2} \times f_{min} \times p(t) \times q_b(t)$$

$$P_{sec,R,livrat}(t,d,i) = p(t) \times q_{livrat}(d,i)$$

unde:

$P_{sec,R,Min}(t)$ reprezintă dreptul de încasare minim pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare benzii de reglaj secundar selectată conform prevederilor secțiunii 3 din Capitolul V al Titlului VI, aferente tranzacției t ;

$P_{sec,R,livrat}(t)$ - obligația de plată pentru energia electrică de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar de reducere de putere livrată, aferente tranzacției t ;

f - factor de bandă de reglaj secundar;

$p(t)$ - prețul, respectiv cantitatea corespunzătoare tranzacției t ;

$q_b(t)$ - energia electrică de echilibrare corespunzătoare benzii de reglaj secundar selectate conform prevederilor secțiunii 3 din Capitolul V al Titlului VI, aferentă tranzacției t ;

$q_{livrat}(d,i)$ - energia electrică de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar de reducere de putere livrată de către participantul la PEE, în intervalul de dispecerizare i al zilei d (determinată conform prevederilor din secțiunea 5 din Capitolul II al Titlului X).

665. OST stabilește și, după aprobarea acesteia de către Agenție, publică valoarea factorului de bandă f . Aceasta poate fi modificată de către OST, cu avizul Agenției, valoarea modificată fiind anunțată cu cel puțin două (2) zile înainte de prima zi de livrare la care se aplică.

666. Obligația de plată $P_{ter,C}(d,i)$ a OST către participantul la PEE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de creștere de putere, aferentă tranzacțiilor participantului la PE în intervalul de dispecerizare i al zilei d se calculează după cum urmează:

$$P_{ter,C}(d,i) = \sum_{t \in T_{ter,C}(d,i)} P_{ter,C}(t,d,i) = \sum_{t \in T_{ter,C}(d,i)} p(t) \times q_{livrat}(t)$$

unde:

$T_{ter,C}(d,i)$ reprezintă toate tranzacțiile încheiate de către participantul la PEE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de creștere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d ;

$p(t), q_{livrat}(t)$ - prețul, respectiv energia electrică de echilibrare livrată, corespunzătoare tranzacției t .

667. Obligația de plată $P_{ter,R}(d,i)$ a participantului la PEE către OST pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de reducere de putere, aferentă tranzacțiilor participantului la PE în intervalul de dispecerizare i al zilei d se calculează după cum urmează:

$$P_{ter,R}(d,i) = \sum_{t \in T_{ter,R}(d,i)} P_{ter,R}(t,d,i) = \sum_{t \in T_{ter,R}(d,i)} p(t) \times q_{livrat}(t)$$

unde:

$T_{ter,R}(d,i)$ reprezintă toate tranzacțiile încheiate de către participantul la PE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de reducere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d ;

$p(t), q_{livrat}(t)$ - prețul, respectiv energia electrică de echilibrare livrată, corespunzătoare tranzacției t .

668. Obligația de plată $P_{porn}(t)$ a OST către participantul la PE pentru furnizarea serviciului de pornire a unei unități de producere, aferent tranzacției t a participantului la PE este egală cu prețul $p(t)$ corespunzător tranzacției t .

669. Obligația de plată $P_{rc}(t)$ a OST către participantul la PE pentru furnizarea serviciului de menținere în rezervă caldă, aferent tranzacției t a participantului la PE se determină după cum urmează:

$$P_{rc}(t) = p(t) \times h(t)$$

unde:

$p(t)$ este prețul tranzacției t ;

$h(t)$ – numărul de intervale de dispecerizare în care serviciul respectiv a fost solicitat de către OST prin tranzacția t .

670. Penalitatea pentru livrarea parțială sau nelivrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de creștere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d se calculează astfel:

$$Pen_{ter,C}(d,i) = \left(\sum_{t \in T_{ter,C}(d,i)} q(t) - q_{ter,C,livrat}(d,i) \right) \times pen_{ter,C}(d,i)$$

$$pen_{ter,C}(d,i) = PF_{ter,C} \times \{Max\{p(k,d,i) \quad \forall \quad k \in T_{ter,C,total}(d,i)\} - p_{min}(T_{ter,R}(d,i))\},$$

unde:

$T_{ter,C}(d,i)$ reprezintă toate tranzacțiile încheiate de către participantul la PE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de creștere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d ;

$q(t)$ - energia de echilibrare corespunzătoare tranzacției t ;

$Pen_{ter,C}(d,i)$ - penalitatea pentru livrarea parțială sau nelivrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de creștere de putere, aferentă tranzacției t din intervalul de dispecerizare i al zilei d ;

$pen_{ter,C}(d,i)$ - penalitatea specifică pentru livrarea parțială sau nelivrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de creștere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d ;

$q_{ter,C,livrat}(d,i)$ - energia electrică de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de creștere de putere livrată de către participantul la PE ca urmare a tranzacției t , în intervalul de dispecerizare i al zilei d (determinată conform prevederilor din secțiunea 5 din Capitolul II al Titlului X);

$PF_{ter,C}$ - factor de penalizare pentru livrarea parțială sau nelivrarea energiei de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de creștere de putere, stabilit de către Agenție ($PF_{ter,Cp} > 1$);

$T_{ter,C,total}$ - toate tranzacțiile încheiate de către OST pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de creștere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d ;

$p(k, d, i)$ - cel mai mare preț al ofertelor selectate pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de creștere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei de livrare d ;

k - unitatea de producere care a fost selectată pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de creștere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d .

671. Penalitatea pentru livrarea parțială sau nelivrarea energiei de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de reducere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d se calculează astfel:

$$Pen_{ter,R}(d,i) = \left(\sum_{t \in T_{ter,R}(d,i)} q(t) - q_{ter,R,livrat}(d,i) \right) \times pen_{ter,R}(d,i),$$

$$pen_{ter,R}(d,i) = PF_{ter,R} \times \left\{ \text{Max} \left\{ p(k, d, i) \quad \forall \quad k \in T_{ter,R,total}(d,i) \right\} - p_{\min}(T_{ter,R}(d,i)) \right\},$$

unde:

$T_{ter,R}(d,i)$ reprezintă toate tranzacțiile încheiate de către participantul la PE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de reducere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d ;

$q(t)$ - energia electrică de echilibrare corespunzătoare tranzacției t ;

$Pen_{ter,R}(d,i)$ - penalitatea pentru livrarea parțială sau nelivrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de reducere de putere, aferentă tranzacției t din intervalul de dispecerizare i al zilei d ;

$pen_{ter,R}(d,i)$ - penalitatea specifică pentru livrarea parțială sau nelivrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de reducere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d ;

$q_{ter,R,livrat}(d,i)$ - energia electrică de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de reducere de putere livrată de către participantul la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d (determinată conform prevederilor din secțiunea 5 din Capitolul II al Titlului X);

$PF_{ter,R}$ - factor de penalizare pentru livrarea parțială sau nelivrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de reducere de putere, stabilit de către Agenție ($PF_{ter,R} > 1$);

$T_{ter,R,total}(d,i)$ - toate tranzacțiile încheiate de către OST pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de reducere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d ;

$p_{\min}(T_{ter,R}(d,i))$ - cel mai mic preț al tranzacției încheiate de către participantul la PEE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de reducere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d ;

$p(k, d, i)$ - cel mai mare preț al ofertelor selectate pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de reducere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei de livrare d ;

k - unitatea de producere care a fost selectată pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de reducere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d .

672. Penalitățile ce trebuie plătite pentru nefurnizarea serviciului de pornire a unei unități de producere, respectiv a serviciului de menținere în rezervă caldă vor fi stabilite de către Agenție.

673. Nota de decontare lunară transmisă fiecărui participant la PEE, prevăzută la pct.659 cuprinde cel puțin următoarele date:

- a) cantitatea de energie electrică de echilibrare contractată cu OST pe PEE de respectivul participant la PEE, determinată conform prevederilor din secțiunea 4 din Capitolul II al Titlului X, respectiv energia electrică de echilibrare livrată de respectivul participant la PEE către OST, determinată conform prevederilor din secțiunea 5 din Capitolul II al Titlului X, defalcate :
  - a) pe fiecare interval de dispecerizare al lunii de livrare;
  - b) pe fiecare unitate de producere sau consum comandabil, după caz;
  - c) pentru fiecare tranzacție încheiată în intervalul de dispecerizare, cu precizarea unității de producere sau consumului dispecerizabil, după caz și separat pentru energia electrică de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar de creștere de putere, reglajului secundar de reducere de putere, reglajului terțiar de creștere de putere, reglajului terțiar de reducere de putere, pentru serviciul de pornire, respectiv de menținere în rezervă caldă a unei unități de producere;
- 2) valorile aferente fiecărui interval de dispecerizare, determinate conform prevederilor pct. 663, 664, 666, 667, 668 și 669, cu precizarea distinctă a prețurilor și cantităților aferente respectivelor tranzacții;
- 3) obligațiile lunare de plată, respectiv drepturile lunare de încasare pentru tranzacțiile încheiate de respectivul participant la PEE în luna de livrare, egale cu suma valorilor de la pct. 664, 667, respectiv de la pct. 663, 666, 668, 669, aferente intervalelor de dispecerizare din luna de livrare;
- 4) obligațiile finale de plată, respectiv drepturile finale de încasare pentru tranzacțiile încheiate de respectivul participant la PEE în luna de livrare, care se calculează adăugând, după caz, la obligațiile lunare de plată sau la drepturile lunare de încasare prevăzute la sbp. 3), orice taxă aplicabilă; tipul și valoarea taxei se vor preciza distinct;
- 5) obligațiile lunare de plată, respectiv drepturile lunare de încasare pentru tranzacțiile încheiate de respectivul participant la PEE în luna de livrare, separat pentru energia de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar de creștere de putere, reglajului secundar de reducere de putere, reglajului terțiar de creștere de putere, reglajului terțiar de reducere de putere, pentru serviciul de pornire, respectiv de menținere în rezervă caldă a unei unități de producere în luna de livrare;
- 6) obligațiile lunare de plată ale participantului la PE corespunzătoare penalităților prevăzute la pct. 670, 671,672.

674. Valorile care desemnează cantități de energie electrică trebuie înțelese ca numere pozitive în prezenta secțiune.

675. Fiecare participant la PEE va emite o factură către OST pentru obligațiile finale de plată ale acestuia către participantul la PEE respectiv, prevăzute în nota de decontare lunară, în ziua lucrătoare în care a primit o notificare de la OST prin care anunță terminarea operației(lor) de la secțiunea 2 sau/și 3 din Capitolul XI și că factura poate fi emisă.

676. OST va emite o factură către fiecare participant la PEE pentru obligațiile finale de plată ale acestuia față de OST, precum și pentru obligațiile lunare de plată ale participantului la PE corespunzătoare penalităților, prevăzute în nota de decontare lunară, în ziua lucrătoare în care a transmis fiecărui participant la PEE notificarea prevăzută la pct. 677.

677. Fiecare participant la PEE va emite o factură către OTS pentru obligațiile finale de plată ale acestuia către participantul la PEE respectiv, prevăzute în nota de decontare lunară, în ziua lucrătoare în care a primit o notificare de la OTS prin care anunță terminarea operației(lor) de la secțiunea 2 sau/și 3 din Capitolul XI și că factura poate fi emisă.

678. Facturile se vor achita în termen de șapte (7) zile lucrătoare de la data înregistrării lor la cumpărător. Plățile se vor considera efectuate la data la care valorile corespunzătoare au fost debitate sau creditate în Contul de Echilibrare al OST.

Secțiunea 3

Determinarea cotelor din costurile sau veniturile care trebuie atribuite echilibrării sistemului și managementului congestiilor interne

679. OST calculează, pentru fiecare tranzacție aferentă energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar:

- 1) energia electrică de echilibrare care trebuie atribuită managementului congestiilor interne și
- 2) cotele din costurile sau veniturile corespunzătoare energiei electrice de echilibrare care trebuie atribuite echilibrării sistemului, respectiv managementului congestiilor interne.

680. Calculul cotelor prevăzute la pct. 679, sbp. 2) se bazează pe selectarea făcută de către OST a energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar, aferentă fiecărei unități de producere sau consum comandabil, după caz, pe fiecare interval de dispecerizare din ziua de livrare, ținând seamă de orice abatere de la ordinea de merit în conformitate cu prevederile secțiunii 7 din Capitolul V al Titlului VI. Detaliile de calcul vor fi precizate într-o procedură elaborată de OST și supusă consultării publice. După avizarea de către Agenție OST va pune procedura la dispoziția participanților pieței energiei electrice și altor părți interesate prin publicarea pe pagina web oficială.

681. La calculul cotelor prevăzute la pct. 679, sbp. 2) se va considera că toate tranzacțiile aferente energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar au fost încheiate numai pentru echilibrarea sistemului.

Secțiunea 4

Determinarea costurilor sau veniturilor pentru echilibrarea sistemului, managementul congestiilor interne, serviciile de pornire și de menținere în rezervă caldă

682. OST determină pentru fiecare interval de dispecerizare al lunii de livrare veniturile sau costurile pentru echilibrarea sistemului, managementul congestiilor interne, serviciile de pornire și de menținere în rezervă caldă.

683. OST calculează venitul pentru echilibrarea sistemului la reducere de putere pe fiecare interval de dispecerizare al lunii de livrare astfel:

$$R_R(i) = \frac{\sum_{t \in U_{sec,R}} P_{sec,R}(t, d, i)}{N} + \sum_{t \in T_{ter,R(i)}} (s_{E,R}(t) \times P_{ter,R}(t, d, i))$$

unde:

$U_{sec,R}$ reprezintă toate tranzacțiile pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar de reducere de putere în luna de livrare;

N - numărul de intervale de dispecerizare din luna de livrare;

$P_{sec,R}(t, d, i)$ - obligația de plată $P_{sec,R}$ a participantului la PEE către OST pentru livrarea energiei de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar de reducere de putere, calculată conform prevederilor din pct. 664;

$T_{ter,R(i)}$ - toate tranzacțiile pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de reducere de putere în intervalul de dispecerizare i al lunii de livrare;

$s_{E,R}(t)$ - cota din obligația de plată a participantului la PEE către OST pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de reducere de putere, aferentă tranzacției t a participantului la PE în intervalul de dispecerizare i al zilei d , calculată conform prevederilor din pct. 667;

$P_{ter,R}(t, d, i)$ - obligația de plată a participantului la PEE către OST pentru livrarea energiei de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de reducere de putere, aferentă tranzacției t a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d , calculată conform prevederilor din pct. 667.

684. OST calculează costul pentru echilibrarea sistemului la creștere de putere pe fiecare interval de dispecerizare al lunii de livrare astfel:

$$R_C(i) = \frac{\sum_{t \in U_{sec,C}} P_{sec,C}(t, d, i)}{N} + \sum_{t \in T_{ter,C}(i)} (s_{E,C}(t) \times P_{ter,C}(t, d, i))$$

unde:

$U_{sec,C}$ reprezintă toate tranzacțiile pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar de creștere de putere în luna de livrare;

N - numărul de intervale de dispecerizare din luna de livrare;

$P_{sec,C}(t, d, i)$ - obligația de plată a OST către participantul la PEE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului secundar de creștere de putere, aferentă tranzacției t a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d , calculată conform prevederilor din pct. 664;

$T_{ter,C}(i)$ - toate tranzacțiile pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de creștere de putere în intervalul de dispecerizare i al lunii de livrare;

$s_{E,C}(t)$ - cota din obligația de plată a OST către participantul la PEE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de creștere de putere, aferentă tranzacției t a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d , calculată conform prevederilor de la pct. 666;

$P_{ter,C}(t, d, i)$ - obligația de plată a OST către participantul la PE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de creștere de putere, aferentă tranzacției t a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d , calculată conform prevederilor de la pct. 666.

685. OST calculează valoarea decontării pentru managementul congestiilor interne pentru întreaga lună de livrare, astfel:

$$R_{Cong} = \sum_{t \in U_{ter,C}} ((1 - s_{E,C}(t)) \times P_{ter,C}(t, d, i)) - \sum_{t \in U_{ter,R}} ((1 - s_{E,R}(t)) \times P_{ter,R}(t, d, i))$$

unde:

$U_{ter,C}, U_{ter,R}$ reprezintă toate tranzacțiile pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de creștere de putere, respectiv de reducere de putere, în luna de livrare;

$P_{ter,C}(t, d, i)$ - obligația de plată a OST către participantul la PEE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de creștere de putere, aferentă

tranzacției t a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d , calculată conform prevederilor de la pct. 666;

$P_{ter,R}(t, d, i)$ - obligația de plată $P_{ter,R}(d, i)$ a participantului la PEE către OST pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de reducere de putere, aferente tranzacției t a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d , calculată conform prevederilor de la pct. 667.

686. OST calculează costul pentru serviciile de pornire și de menținere în rezervă caldă pentru întreaga lună de livrare astfel:

$$R_S = \sum_{t \in U_{porn}} P_{porn}(t) + \sum_{t \in U_{rc}} P_{rc}(t)$$

unde:

$P_{porn}(t)$ reprezintă obligația de plată a OST către participantul la PEE pentru furnizarea serviciului de pornire a unei unități de producere, aferent tranzacției t a participantului la PEE, calculat conform prevederilor pct. 668;

$P_{rc}(t)$ - obligația de plată a OST către participantul la PEE pentru furnizarea serviciului de menținere în rezervă caldă, aferent tranzacției t a participantului la PEE, calculat conform prevederilor pct. 669;

U_{porn}, U_{rc} - reprezintă toate tranzacțiile pentru furnizarea serviciului de pornire, respectiv de menținere în rezervă caldă, în luna de livrare.

687. În cazul în care valoarea calculată la pct. 685 este negativă reprezintă un venit pentru OST, iar în cazul în care este pozitivă reprezintă un cost pentru OST.

Capitolul VI

Decontarea dezechilibrelor părților responsabile cu echilibrarea

Secțiunea 1

Calculul prețurilor pentru decontarea dezechilibrelor părților responsabile cu echilibrarea

688. OST va emite către fiecare PRE, pentru fiecare lună de livrare, o notă de decontare care va cuprinde, pentru fiecare interval de dispecerizare al lunii de livrare, datele prevăzute la pct. 693 corespunzătoare decontării dezechilibrelor PRE. Nota de decontare lunară va fi emisă de către OST în termen de trei (3) zile lucrătoare de la primirea valorilor măsurate de la OSD.

689. OST determină, pentru fiecare lună de livrare următoarele prețuri pentru decontarea dezechilibrelor PRE:

- 1) prețul pentru deficit de energie electrică, care reprezintă prețul unitar pe care o PRE trebuie să îl plătească OST pentru dezechilibrele negative ale respectivei PRE și
- 2) prețul pentru excedent de energie electrică, care reprezintă prețul unitar pe care o PRE îl primește de la OST pentru dezechilibrele pozitive ale respectivei PRE.

690. Prețul pentru deficit de energie electrică $P_{DEF}(i)$ pentru fiecare interval de dispecerizare i se calculează după cum urmează:

$$P_{DEF}(i) = \text{Max} \left\{ f_{i,def} \times PIP(i); \frac{R_C(i)}{\sum_{t \in S_{ter,C(i)}} q_{liv}(t,i)} \right\};$$

unde:

$f_{i,def}$ reprezintă un factor pentru dezechilibrele negative ale PRE ($f_{i,def} \geq 1$) aprobat de către Agenție;

$PIP(i)$ - prețul de închidere a PZU pentru zona națională de tranzacționare aplicabil intervalului de dispecerizare respectiv;

$R_C(i)$ - costul pentru echilibrarea sistemului la creștere de putere în intervalul de dispecerizare i , determinat conform prevederilor secțiunii 4 din Capitolul V;

$q_{liv}(t,i)$ - cantitatea de energie electrică de echilibrare livrată ca urmare a tranzacției t , în intervalul de dispecerizare i ;

$S_{ter,C(i)}$ - toate tranzacțiile pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de creștere de putere care au fost utilizate pentru echilibrarea sistemului în intervalul de dispecerizare i .

691. Prețul pentru excedent de energie electrică $P_{EX}(i)$ pentru fiecare interval de dispecerizare i se calculează după cum urmează:

$$P_{EX}(i) = \text{Min} \left\{ f_{i,sur} \times PIP(i); \frac{R_R(i)}{\sum_{t \in S_{ter,R(i)}} q_{liv}(t,i)} \right\};$$

unde:

$f_{i,sur}$ reprezintă un factor pentru dezechilibrele pozitive ale PRE ($f_{i,sur} \leq 1$) aprobat de către Agenție;

$PIP(i)$ - prețul de închidere a PZU pentru zona națională de tranzacționare aplicabil intervalului de dispecerizare respectiv;

$R_R(i)$ - venitul pentru echilibrarea sistemului la reducere de putere în intervalul de dispecerizare i , determinat conform prevederilor secțiunii 4 din Capitolul V;

$q_{liv}(t,i)$ - cantitatea de energie de echilibrare livrată ca urmare a tranzacției t , în intervalul de dispecerizare i ;

$S_{ter,R(i)}$ - toate tranzacțiile pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare reglajului terțiar de reducere de putere care au fost utilizate pentru echilibrarea sistemului în intervalul de dispecerizare i .

Secțiunea 2

Calculul decontării dezechilibrelor părților responsabile cu echilibrarea

692. Pentru fiecare PRE, OST calculează următoarele valori $P_{DEZ}(i)$ care, în cazul în care sunt negative, semnifică obligațiile de plată ale acestuia către OST, iar în cazul în care sunt pozitive semnifică drepturile de încasare ale acestuia de la OST, pentru fiecare interval de dispecerizare i al lunii de livrare, după cum urmează:

$$P_{DEZ}(i) = DEZ(i) \times P_{DEF}(i), \text{ dacă } DEZ(i) < 0,$$

$$P_{DEZ}(i) = DEZ(i) \times P_{EX}(i), \text{ dacă } DEZ(i) > 0,$$

unde:

DEZ(i) reprezintă dezechilibrul respectivei PRE în intervalul de dispecerizare i, determinat conform prevederilor secțiunii 1 din Capitolul III al Titlului X;

$P_{DEF}(i)$ - prețul pentru deficit de energie electrică pentru intervalul de dispecerizare i, determinat conform prevederilor secțiunii 1;

$P_{EX}(i)$ - prețul pentru excedent de energie electrică pentru intervalul de dispecerizare i, determinat conform prevederilor secțiunii 1.

693. Nota de decontare lunară emisă și transmisă fiecărei PRE de către OST va cuprinde cel puțin următoarele:

- 1) valorile de la pct. 692, cu precizarea dezechilibrului respectivei PRE determinat în conformitate cu prevederile secțiunii 1 din Capitolul III al Titlului X, prețului pentru deficit de energie, respectiv prețului pentru excedent de energie electrică, după caz, pentru fiecare interval de dispecerizare i din luna de livrare;
- 2) obligațiile de plată lunară ale PRE către OST, după caz, determinate prin însumarea valorilor negative de la pct. 692;
- 3) drepturile lunare de încasare ale PRE de la OST, după caz, determinate prin însumarea valorilor pozitive de la pct. 692;
- 4) obligațiile finale de plată ale PRE către OST, respectiv drepturile finale de încasare ale PRE de la OST în luna de livrare, care se calculează adăugând, după caz, la obligațiile lunare prevăzute la sbp. 2) sau la drepturile lunare de încasare prevăzute la sbp. 3), orice taxă aplicabilă; tipul și valoarea taxei se vor preciza distinct.

694. OST va emite o factură către fiecare PRE pentru obligațiile finale de plată ale acestora către OST, precizate în nota de decontare lunară, în ziua lucrătoare în care a transmis fiecărei PRE notificarea prevăzută la pct. 695.

695. Fiecare PRE va emite o factură către OST pentru drepturile sale de încasare de la OST, precizate în nota de decontare lunară, în ziua lucrătoare în care a primit o notificare de la OST prin care anunță terminarea operației(lor) de la secțiunea 2 sau/și 3 din Capitolul XI și că factura poate fi emisă.

696. Facturile se vor achita în termen de șapte (7) zile lucrătoare de la data înregistrării lor la cumpărător. Plățile se vor considera efectuate la data la care valorile corespunzătoare au fost debitate sau creditate în Contul de Echilibrare al OST.

Capitolul VII

Decontarea dezechilibrelor de la notificare

Secțiunea 1

Comunicarea dezechilibrelor de la notificare

697. OST efectuează, pentru fiecare lună de livrare, calculele pentru determinarea dezechilibrelor de la notificare și calculele pentru decontarea acestora și transmite fiecărui participant la PEE care exploatează unități de producere, numit în cadrul secțiunii producător, o notă de decontare lunară în termen de trei (3) zile lucrătoare de la primirea valorilor măsurate de la OSD.

698. Pentru fiecare interval de dispecerizare din luna de livrare și pentru fiecare producător, OST determină pentru fiecare unitate de producere dezechilibrul de la notificare și intervalul de notificare a dezechilibrului corespunzător acesteia, în conformitate cu prevederile secțiunii 2 din Capitolul III al Titlului X.

Secțiunea 2 Calculul de decontare

699. OST calculează pentru fiecare producător, pentru fiecare interval de dispecerizare i din luna de livrare și pentru fiecare unitate de producere, obligația de plată pentru dezechilibrul de la notificare $P_{DEZN}(u, i)$ a acestuia față de OST, după cum urmează:

$$P_{DEZN}(u, i) = \left\{ |DEZN(u, i)| + \sum_o |DEZN(u, i, o)| \times \left(1 - \frac{t_{not}(u, i, o)}{t_{prog}} \right)^2 \right\} \times p_{DEZN}(i)$$

unde:

$DEZN(u, i)$ reprezintă dezechilibrul de la notificare al unității de producere u în intervalul de dispecerizare i

$DEZN(u, i, o)$ reprezintă dezechilibrul de la notificare ca urmare a ieșirii din funcțiune 0 a unității de producere u în intervalul de dispecerizare i ;

$t_{not}(u, i, o)$ – intervalul de notificare a dezechilibrului aplicabil pentru ieșirea neprevăzută din funcțiune 0 a unității de producere u în intervalul de dispecerizare i ;

t_{prog} – intervalul de timp, exprimat în minute, cuprins între ora de transmitere a programului și începutul intervalului de dispecerizare i ;

o – numărul ieșirii neprevăzute din funcțiune anunțate ale unității de producere u în intervalul de dispecerizare i ;

$p_{DEZN}(i)$ – penalitate specifică pentru dezechilibrul de la notificare.

700. Penalitatea specifică $p_{DEZN}(i)$ pentru intervalul de dispecerizare i se calculează după cum urmează:

$$p_{DEZN}(i) = a + b \cdot PIP(i) + c \cdot P_{DEF}(i) + d \cdot P_{EX}(i)$$

unde:

a, b, c și d reprezintă constante determinate de către Agenție; constanta a este exprimată în lei/MWh, iar constantele b, c și d reprezintă cote procentuale; Agenție stabilește o valoare unică sau valori diferite ale acestor constante pentru dezechilibrele de la notificare pozitive și negative;

PIP_i – prețul de închidere a PZU pentru zona națională de tranzacționare în intervalul de tranzacționare din care face parte intervalul de dispecerizare i ;

$P_{DEF}(i)$ – prețul pentru deficit de energie electrică în intervalul de dispecerizare i ;

$P_{EX}(i)$ – prețul pentru excedent de energie electrică în intervalul de dispecerizare i .

701. Nota de decontare lunară emisă și transmisă fiecărui producător cuprinde cel puțin următoarele:

- 1) dezechilibrul de la notificare și intervalul de notificare a dezechilibrului corespunzător fiecărei unități de producere pe care o exploatează, în conformitate cu prevederile secțiunii 2 din Capitolul III al Titlului X, pentru fiecare interval de dispecerizare din luna de livrare;
- 2) penalitatea specifică și obligațiile de plată pentru dezechilibrele de la notificare pentru fiecare interval de dispecerizare i din luna de livrare și fiecare unitate de producere;

- 3) obligația de plată lunară pentru dezechilibrele de la notificare, calculată ca sumă a obligațiilor de plată pentru dezechilibrele de la notificare pentru fiecare interval de dispecerizare i din luna de livrare și fiecare unitate de producere;
- 4) obligația finală de plată pentru dezechilibrul de la notificare care se calculează adăugând, după caz, la obligația de plată lunară prevăzută la sbp. 3), orice taxă aplicabilă; tipul și valoarea taxei se vor preciza distinct.

702. OST va emite o factură către fiecare producător pentru obligația finală de plată a acestuia către OST, precizată în nota de decontare lunară, în ziua lucrătoare în care a transmis fiecărui producător o notificare prin care anunță terminarea operației(lor) de la secțiunea 2 sau/și 3 din Capitolul XI și că factura poate fi emisă.

703. Facturile se vor achita în termen de șapte (7) zile lucrătoare de la data înregistrării lor la cumpărător. Plățile se vor considera efectuate la data la care valorile corespunzătoare au fost creditate în Contul de Echilibrare al OST.

Capitolul VIII

Decontarea serviciilor tehnologice de sistem, a schimburilor neplanificate de energie electrică și a consumului propriu tehnologic în rețelele electrice

Secțiunea 1

Calcul pentru decontarea serviciilor tehnologice de sistem

704. În fiecare lună calendaristică OST efectuează decontarea pentru luna anterioară a tuturor contractelor pentru servicii de sistem încheiate conform prevederilor Capitolelor II, III și IV din Titlul VI, în conformitate cu prevederile respectivelor contracte.

705. Serviciile de sistem contractate vor fi decontate la prețul de contract și pentru cantitatea de servicii de sistem care trebuie pusă la dispoziție conform prevederilor contractului. Penalitățile aplicate pentru nerealizarea cantităților contractate de servicii de sistem, precum și pentru neplata sau plata cu întârziere a acestora vor fi decontate conform prevederilor din contract.

706. Costurile aferente achiziționării serviciilor tehnologice de sistem sunt suportate de OST și se recuperează de către acesta prin tariful de serviciu de sistem.

Secțiunea 2

Decontarea schimburilor neplanificate de energie electrică

707. OST efectuează decontarea schimburilor neplanificate de energie electrică cu OST din țările vecine, în luna care urmează lunii de livrare.

708. Valoarea decontării schimburilor neplanificate de energie electrică se calculează conform Acordurilor de compensare a schimburilor neplanificate semnate de OST cu OST din țările vecine și avizate de Agenție.

709. Calculele vor avea la bază valorile măsurate aprobate.

710. Plățile pentru schimburile neplanificate de energie electrică vor fi făcute conform prevederilor referitoare la decontarea dezechilibrelor PRE.

Capitolul IX

Decontarea costurilor sau veniturilor suplimentare provenite din echilibrarea sistemului

711. OST efectuează, pentru fiecare lună de livrare, calculele pentru determinarea și decontarea costurilor sau veniturilor suplimentare provenite din echilibrarea sistemului și transmite o notă de decontare lunară fiecărei PRE care și-a asumat responsabilitatea echilibrării pentru consumatorii finali de energie electrică în termen de trei (3) zile lucrătoare de la primirea valorilor măsurate de la OSD.

712. Costul sau venitul suplimentar lunar provenit din echilibrarea sistemului este egal cu:

- 1) costul OST pentru echilibrarea sistemului la creștere de putere, calculat ca sumă pe toate intervalele de dispecerizare ale lunii respective a costurilor OST pentru echilibrarea sistemului determinate conform prevederilor din secțiunea 4 a Capitolului V minus
- 2) venitul OST pentru echilibrarea sistemului la reducere de putere, determinat ca sumă pe toate intervalele de dispecerizare ale lunii respective a veniturilor OST pentru echilibrarea sistemului determinate conform prevederilor secțiunea 4 a Capitolului V; plus
- 3) costul OST pentru serviciile de pornire și de menținere în rezervă caldă, determinat conform prevederilor secțiunea 4 a Capitolului V; plus
- 4) costul OST pentru dezechilibrele PRE, determinat conform prevederilor Capitolului VI; minus
- 5) venitul OST pentru dezechilibrele PRE, determinat conform prevederilor Capitolului VI; minus
- 6) venitul OST de la participanții la PE care exploatează unități de producere pentru dezechilibrele de la notificare, determinat conform prevederilor Capitolului VII; minus
- 7) venitul OST de la participanții la PE ca urmare a penalităților prevăzute la pct. 670, 671, 672; plus dacă este cost/minus dacă este venit
- 8) valoarea pentru schimburile neplanificate, determinată conform prevederilor Capitolului VIII.
- 9) În cazul în care valoarea rezultată la alin. (1) este pozitivă aceasta reprezintă costul suplimentar provenit din echilibrarea sistemului și în cazul în care este negativă aceasta reprezintă venitul suplimentar provenit din echilibrarea sistemului.

713. OST publică o notă de informare care va cuprinde datele prevăzute la pct. 712, după efectuarea calculelor conform prevederilor pct. 711.

714. Agenția stabilește cota din costurile sau veniturile suplimentare provenite din echilibrarea sistemului care va fi reținută de către OST. Cota rămasă q din costurile sau veniturile suplimentare provenite din echilibrarea sistemului va fi numită “valoare suplimentară” și va fi alocată tuturor PRE care și-au asumat responsabilitatea echilibrării pentru consumatorii finali de energie electrică. Aceasta se calculează după cum urmează:

$$q = \frac{RP \times (1 - q_{OTS})}{\sum_{j=1}^J C_{tot}(j)},$$

unde:

RP reprezintă costul sau venitul suplimentar provenit din echilibrarea sistemului, determinat conform prevederilor pct. 712;

q_{OTS} - cota din costul sau venitul suplimentar provenit din echilibrarea sistemului care trebuie reținută de către OST;

J – toate PRE-urile care și-au asumat responsabilitatea echilibrării pentru consumatorii finali de energie electrică;

$C_{tot}(j)$ – consumul total al PRE j care și-a asumat responsabilitatea echilibrării pentru consumatorii finali de energie electrică, determinat valorilor măsurate de operatorii de sistem.

715. Costul sau venitul suplimentar $P_{sup}(j)$ provenit din echilibrarea sistemului care revine fiecărei PRE j care și-a asumat responsabilitatea echilibrării pentru consumatori de energie electrică se calculează după cum urmează:

$$P_{sup}(j) = q \cdot C_{tot}(j)$$

unde:

q reprezintă cota calculată conform prevederilor pct. 714;

$C_{\text{tot}}(j)$ – consumul total al PRE j care și-a asumat responsabilitatea echilibrării pentru consumatorii finali de energie electrică, determinat conform prevederilor secțiunii 11.

716. După calculul $P_{\text{sup}}(j)$, OST calculează costul sau venitul suplimentar final, prin adăugarea, după caz, a taxelor aferente la valoarea de la pct. 715. Dreptul de încasare al OST este egal cu costul suplimentar final, iar dreptul de încasare a PRE care și-a asumat responsabilitatea echilibrării pentru consumatorii finali de energie electrică este egal cu venitul suplimentar final.

717. OST emite o factură către fiecare PRE care și-a asumat responsabilitatea echilibrării pentru consumatorii finali de energie electrică pentru dreptul său de încasare, calculat conform prevederilor prezentei secțiuni, în ziua lucrătoare în care a transmis fiecărei PRE notificarea prevăzută la pct. 718.

718. Fiecare PRE care și-a asumat responsabilitatea echilibrării pentru consumatorii finali de energie electrică emite o factură către OST pentru dreptul său de încasare, în ziua lucrătoare în care a primit o notificare de la OST prin care anunță terminarea operației(lor) de la secțiunea 2 sau/și 3 din Capitolul XI și că factura poate fi emisă.

719. Facturile se achită în termen de șapte (7) zile lucrătoare de la data înregistrării lor la cumpărător. Plățile se consideră efectuate la data la care valorile corespunzătoare au fost debitate sau creditate în contul de echilibrare al OST.

Capitolul X

Plăți și situații de neîndeplinire a obligațiilor

Secțiunea 1

Plata facturilor care fac obiectul unor diferende

720. Fiecare parte care primește, respectiv emite o factură pe baza unei note de decontare trebuie să plătească, respectiv este îndreptățită să primească valoarea totală cuprinsă în respectiva factură, la data scadentă de plată, respectiv de încasare, indiferent dacă există sau nu o dispută în legătură cu sumele din respectiva factură.

721. Orice titular de licență, inclusiv OPEE și OST, trebuie să plătească contravaloarea unei facturi de penalizare suplimentară obligațiilor de plată cuprinse în facturile primite, în oricare din următoarele cazuri:

- 1) dacă respectivul titular de licență nu a achitat sumele datorate și care nu au fost contestate, până la data scadentă de plată;
- 2) dacă respectivul titular de licență trebuie să efectueze o plată corespunzătoare soluționării unei dispute din care au rezultat plăți întârziate;
- 3) dacă respectivul titular de licență trebuie să efectueze o plată corespunzătoare soluționării unei dispute pentru care sumele care fac obiectul disputei au fost achitate la timp, dar contestate în mod justificat de cealaltă parte.

722. În cazurile de la pct. 721 sbp. 1) și 2), penalitățile reprezintă o plată suplimentară față de suma datorată, care trebuie efectuată de către debitor, pentru fiecare zi de întârziere, începând cu prima zi lucrătoare după data scadenței; cuantumul penalităților pentru fiecare zi de întârziere este egal cu nivelul majorării de întârziere datorate pentru neplata la termen a obligațiilor pentru bugetul de stat.

723. În cazul de la pct. 721 sbp. 3), penalitățile reprezintă o plată suplimentară față de suma plătită dar justificat contestată de cealaltă parte, pentru fiecare zi de întârziere, începând cu prima zi lucrătoare după ce plățile au fost efectuate de către partea care contestă și sfârșind cu penultima zi lucrătoare la care suma contestată este efectiv returnată părții care a contestat;

cuantumul penalităților pentru fiecare zi de întârziere este egal cu nivelul majorării de întârziere datorate pentru neplata la termen a obligațiilor pentru bugetul de stat.

Secțiunea 2

Situații de neîndeplinire a obligațiilor

724. Un titular de licență se află într-o situație de neîndeplinire a obligațiilor în oricare din următoarele cazuri:

- 1) dacă acesta nu îndeplinește cerințele privind garanțiile menționate în Capitolul III;
- 2) dacă acesta nu își îndeplinește obligațiile rezultate din decontare în conformitate cu prevederile regulilor pentru decontare până la datele scadente corespunzătoare;
- 3) dacă acesta devine insolubil sau i se retrage licența de către Agenție.

725. OPEE, respectiv OST vor elabora procedurile aplicabile pentru situații de neîndeplinire a obligațiilor pe care le vor supune consultării publice, ulterior transmițându-le spre aprobare Agenției. Acestea ar putea include instrucțiuni pentru majorarea garanției, utilizarea garanției disponibile pentru asigurarea plăților. Ulterior aprobării de către Agenție, OPEE, respectiv OST vor pune procedurile la dispoziția participanților pieței energiei electrice și altor părți interesate prin publicarea pe pagina web oficială.

Capitolul XI

Contestații

Secțiunea 1

Notificarea contestațiilor

726. Participanții pieței energiei electrice implicați pot contesta la emitent, respectiv OST sau OPEE, după caz, orice dată cuprinsă într-o notă de decontare sau orice altă notă transmisă sau publicată de către OST sau de către OPEE, după caz, conform regulilor pentru decontare.

727. Orice contestație va fi transmisă de participantul pieței energiei electrice printr-o notificare scrisă. Notificarea trebuie să specifice în mod clar perioada de timp vizată, cum ar fi ziua de livrare, intervalul de tranzacționare sau intervalul de dispecerizare, data emiterii respectivei note, data contestată, motivul contestării, data modificată, dacă este cazul și va fi însoțită de orice probă disponibilă care poate să vină în sprijinul contestației.

728. Orice participant al pieței energiei electrice poate contesta o notă de decontare sau orice altă notă emisă conform regulilor pentru decontare în termen de:

- 1) două (2) zile lucrătoare de la data când i-a fost comunicată de către OPEE nota de decontare zilnică contestată;
- 2) cinci (5) zile lucrătoare de la data când i-a fost comunicată sau a fost publicată nota contestată, în toate celelalte cazuri.

729. Dacă un participant al pieței energiei electrice nu a transmis nici o contestație în legătură cu o notă de decontare sau orice altă notă emisă de către OPEE, respectiv OST, după caz, conform regulilor pentru decontare în intervalul menționat la pct. 728, după caz, nota respectivă se consideră că a fost validată de respectivul participant al pieței energiei electrice.

Secțiunea 2

Soluționarea contestațiilor

730. OST sau OPEE, după caz, are obligația să soluționeze contestațiile formulate în legătură cu notele de decontare sau orice alte note comunicate sau publicate, după caz, în termen de maxim:

- 1) două (2) zile lucrătoare de la data primirii acestora, în cazul notelor care se referă la notele de decontare zilnice, transmise de OPEE;
- 2) șase (6) zile lucrătoare de la data primirii acestora, în cazul celorlalte note.

731. Atunci când verifică o notă de decontare sau orice altă notă contestată, emitentul poate solicita participanților pieței energiei electrice informații suplimentare. Dacă informațiile suplimentare solicitate nu sunt furnizate de participantul pieței energiei electrice, emitentul este îndreptățit să respingă contestația respectivă.

732. Emitentul va informa participanții pieței energiei electrice în legătură cu rezultatul verificărilor efectuate. Dacă o notă contestată a fost incorectă, emitentul va reface calculele și va transmite o notă corectată tuturor participanților pieței energiei electrice implicați.

Secțiunea 3

Corectarea notelor de decontare sau a oricăror note emise de către OST și OPEE

733. Dacă OST sau OPEE, după caz, constată existența unei date eronate într-o notă de decontare sau orice altă notă transmisă conform regulilor pentru decontare, emitentul va reface calculele și va transmite o notă corectată tuturor participanților pieței energiei electrice implicați în termen de:

- 1) patru (4) zile lucrătoare de la data comunicării notei contestate, în cazul unei note de decontare zilnice transmisă de OPEE;
- 2) unsprezece (11) zile lucrătoare de la data comunicării de către OPEE sau OST, în toate celelalte cazuri.

Capitolul XII

Elaborarea procedurilor de decontare

734. OPEE și OST au obligația să elaboreze procedurile pentru realizarea funcțiilor specifice decontării conform prezentelor reguli pentru decontare pe care le vor supune consultării publice, ulterior prezentându-le spre aprobare Agenției. După aprobarea de către Agenție, OST și OPEE vor pune procedurile la dispoziția participanților pieței energiei electrice și altor părți interesate prin publicarea lor pe pagina web oficială.

735. OPEE și OST stabilesc prin proceduri formatul standard pentru fiecare notă de decontare și orice altă notă emisă de către OPEE, respectiv OST, după caz, conform prezentelor reguli pentru decontare, pe care le vor supune consultării publice. Ulterior avizării de către Agenție, OST și OPEE le pun la dispoziția participanților pieței energiei electrice și altor părți interesate prin publicarea lor pe pagina web oficială.

TITLUL XIII
Raportare și publicarea informațiilor despre piața energiei electrice
Capitolul I
Generalități
Secțiunea 1
Domeniu de aplicare

736. Obiectivul prezentului titlu este de a prevedea condiții de acces la informațiile relevante despre piața energiei electrice pentru participanții pieței energiei electrice și pentru alte părți interesate, de o manieră nediscriminatorie, simplă și transparentă. Informațiile sunt asigurate de către:

- 1) OPEE;
- 2) OST;
- 3) OSD;
- 4) producătorii de energie electrică.

737. Pentru realizarea obiectivelor prezentului titlu sunt stabilite cerințe privind obligațiile OPEE, OST și OSD pentru gestionarea și publicarea informațiilor relevante despre diferitele piețe și proceduri definite în prezentele Reguli.

Secțiunea 2
Obligații de raportare

738. Este în sarcina OPEE, OST și OSD gestionarea informațiilor relevante, într-un mod transparent și nediscriminatoriu, ținând cont că participanții pieței energiei electrice se bazează pe aceste informații în scopul de a-și formula ofertele și de a-și îndeplini sarcinile de planificare, prognoză și programare în conformitate cu prezentele Reguli.

739. În cazul în care informația nu este publică ea va fi protejată în mod egal față de toate celelalte părți interesate, pentru a evita orice posibilitate de acces discriminatoriu la acea informație. Metodele de protecție pot include numirea de persoane responsabile cu conformarea referitoare la separarea informației, sisteme distincte de management al informației și datelor și separarea corespunzătoare a managementului corporativ.

740. Gestionarii piețelor de energie electrică vor schimba reciproc informațiile publice pe care le dețin, în vederea facilitării accesului rapid al participanților la informațiile relevante necesare funcționării eficiente a piețelor pe care le operează; schimbul de informații se va face pe bază de acorduri prin care să se precizeze standardele, orarele de transmitere a informațiilor și responsabilitățile reciproce.

Secțiunea 3
Modalități de publicare

741. Informațiile se pun la dispoziția participanților pieței energiei electrice simultan, prin publicarea informațiilor privind piața energiei electrice pe paginile web oficiale ale entităților menționate la pct. 736.

742. Informațiile de pe paginile web oficiale vor fi disponibile într-o formă clară, ușor de descărcat și care să facă posibilă prelucrarea.

Secțiunea 4
Frecvența publicării și perioadele de referință

743. Informațiile publicate în conformitate cu prevederile acestei secțiuni vor fi furnizate separat pentru fiecare perioadă de timp relevantă, incluzând, de exemplu, intervalele de

tranzacționare sau dispecerizare, zilele de tranzacționare sau livrare, sau pe săptămână, lună, an. Datele raportate vor fi actualizate periodic ori de câte ori informația se modifică.

744. Momentul publicării, perioada de timp la care se referă datele și tipul intervalelor relevante din cadrul acesteia, precum și durata de păstrare a informațiilor ca disponibile vor fi stabilite/detaliat în reglementările aprobate de către Agenție.

745. Informațiile privind execuția, prețurile și volumele pe PZU, PEE, procesul de programare, achiziția serviciilor de sistem și consumului tehnologic în rețelele electrice și rezultatele decontării pe piețele centralizate vor fi făcute disponibile cât de curând posibil după închiderea pieței corespunzătoare sau altui proces relevant.

Capitolul II

Rapoarte

Secțiunea 1

Informații publicate de OST

746. Următoarele tipuri de informații vor fi făcute publice de către OST, care le va determina pe baza prelucrării datelor primare prezentate obligatoriu de entitățile care le dețin:

- 1) informații privind producerea energiei electrice:
  - a) capacitatea totală de producere instalată și disponibilă în SE pe fiecare unitate de producere, diferențiată pe surse primare de energie, publicată la sfârșitul anului pentru anul următor;
  - b) capacitatea totală de producere instalată și disponibilă în SE, la nivel agregat pentru unitățile de producere nedispecerizabile, diferențiat pe surse primare de energie, publicată la sfârșitul anului pentru anul următor;
  - c) prognoza evoluției cel puțin pe următorii 3 ani a capacității totale de producere instalată și disponibilă în SE, în formă agregată, inclusiv tipul unităților de producere ale proiectelor noi, retragerile definitive și de lungă durată din exploatare, precum și trecerile în conservare, planificate;
  - d) informații ex post privind energia electrică orară livrată în rețele de unitatea de producție cu putere instalată mai mare sau egală cu 1 MW, publicate cât mai aproape după momentul livrării;
  - e) informații ex ante privind indisponibilitățile programate ale unităților de producție cu putere instalată mai mare sau egală cu 50 MW (datele de începere și finalizare ale reparațiilor planificate, capacitatea indisponibilă) publicate în fiecare an pentru anul următor și actualizate periodic imediat ce sunt disponibile noi informații;
  - f) informații ex post privind indisponibilitățile programate/accidentale ale unităților de producție cu putere instalată mai mare sau egală cu 50 MW (datele de începere și finalizare ale ieșirilor din funcțiune și capacitatea indisponibilă realizată), publicate imediat ce sunt disponibile/cât mai aproape de momentul producerii;
  - g) prognoza pentru ziua următoare a energiei electrice livrate de unitățile de producere nedispecerizabile, publicată zilnic, nu mai târziu de ora 08:00;
  - h) producția totală programată (notificată) de energie electrică livrată (valori orare), publicată după aprobarea notificărilor fizice, dar nu mai târziu de ora 17:00;
- 2) informații privind capacitățile de interconexiune cu alte sisteme electroenergetice:
  - a) capacitățile maxime de transport ale liniilor de interconexiune;
  - b) principalele proiecte de investiții pentru dezvoltarea rețelei de foarte înaltă tensiune și impactul acestora asupra capacității de transport interne și a celor de interconexiune cu alte sisteme, pentru următorii trei (3) ani cel puțin;
  - c) retragerile din funcțiune programate ale liniilor de interconexiune (cu menționarea datelor de retragere/repunere în funcțiune) și impactul lor asupra capacității fiecărei

interconexiuni, publicate anual pentru anul următor și actualizate lunar, funcție de schimbări;

- d) prognoze pentru anul următor ale capacităților de interconexiune, pe săptămâni, cu delimitarea pe ore de vârf și în afara vârfului, cu actualizare lunară;
  - e) prognoze pentru săptămâna următoare ale capacității de interconexiune, pe ore;
  - f) descrierea generală a metodelor utilizate în diferite circumstanțe pentru rezolvarea congestiilor și maximizarea capacității de interconexiune oferită pe piață;
  - g) metodologia în baza căreia se calculează NTC și ATC pentru diferite perioade de alocare;
  - h) informațiile privind NTC, ATC și distribuția ATC pe diferitele sesiuni de licitație în conformitate cu prevederile Regulamentului privind accesul la rețelele electrice de transport pentru schimburile transfrontaliere și gestionarea congestiilor în sistemul electroenergetic, aprobat de Agenție, publicate în avans pentru fiecare perioadă de licitație, pentru fiecare sens (import sau export) și pentru fiecare grup de linii de interconexiune;
  - i) volumul total al cererilor depuse, publicat nu mai târziu de ora [14:00] în ziua în care are loc licitația pentru alocarea capacităților de interconexiune, pentru fiecare sens (import sau export) și pentru fiecare grup de linii de interconexiune;
  - j) ATC alocată participanților la licitație și prețul de închidere, publicate nu mai târziu de ora [14:00] în ziua în care are loc licitația pentru alocarea capacităților de interconexiune, pentru fiecare sens (import sau export) și pentru fiecare grup de linii de interconexiune;
  - k) ATC corespunzător licitațiilor implicite pentru fiecare zonă de tranzacționare de frontieră pentru ziua următoare, publicat zilnic, nu mai târziu de ora [08:00];
  - l) capacitățile disponibile de interconexiune pentru ziua următoare, pe ore; rezultate după desfășurarea licitațiilor implicite;
  - m) volumul orar al exporturilor declarate și importurilor pentru fiecare zonă de tranzacționare de frontieră, publicat după aprobarea notificărilor fizice, dar nu mai târziu de ora 17:00;
  - n) fluxurile orare fizice de energie pe interconexiuni publicate în fiecare săptămână, pentru săptămâna anterioară;
  - o) detalii privind ieșirile din funcțiune programate și accidentale ale capacităților de interconexiune imediat după apariție; detalii privind momentul când se prognozează repunerea în funcțiune a componentelor afectate;
  - p) descrierea motivelor și efectelor acțiunilor efectuate de OST care au avut impact asupra tranzacțiilor transfrontaliere, incluzând reducerea drepturilor de utilizare a capacităților alocate anterior, pentru fiecare oră, cu publicarea fluxurilor și a efectelor imediat după producere și a altor informații în ziua următoare;
  - q) veniturile rezultate din scoaterea la licitație a capacităților de interconexiune;
- 3) informații privind consumul de energie electrică:
- a) prognoza de consum net totală și la vârf cel puțin pentru anul următor (până la maximum 10 ani în avans);
  - b) consumul net orar prognozat de OST pentru următoarele 7 zile, publicat zilnic, nu mai târziu de ora 08:00;
  - c) consumul net realizat al SE în ziua anterioară, publicat zilnic, nu mai târziu de ora 08:00;
  - d) consumul /consumul net național total de energie electrică corespunzător notificărilor fizice ale PRE, publicat după aprobarea notificărilor fizice, dar nu mai târziu de ora 17:00;
- 4) informații privind funcționarea pieței de echilibrare:
- a) rezerva orară prognozată de OST pentru ziua următoare, determinată ca diferență între capacitatea disponibilă notificată și suma între prognoza de consum și soldul export/import la nivel de sistem, publicată zilnic;

- b) rezerva necesară, separat pentru reglaj secundar, terțiar rapid și terțiar lent, publicată imediat după verificarea finală a ofertelor pentru ziua de livrare;
  - c) banda disponibilă pentru reglajul secundar, publicată imediat după verificarea finală a ofertelor zilnice pentru ziua de livrare;
  - d) cantitatea de energie electrică de echilibrare disponibilă corespunzătoare reglajului terțiar rapid și lent, publicată imediat după verificarea finală a ofertelor zilnice pentru ziua de livrare;
  - e) cantitatea totală de energie electrică de echilibrare, separat pe tip și sens, selectată (angajată) în fiecare interval de dispecerizare pentru echilibrarea sistemului, publicată în cel mult o oră după sfârșitul intervalului de dispecerizare;
  - f) cantitatea totală de energie electrică de echilibrare, separat pe tip și sens, efectiv livrată în fiecare interval de dispecerizare pentru echilibrarea sistemului, publicată la încheierea decontării pe PE;
  - g) cantitatea totală de energie electrică de echilibrare, separat pe tip și sens, selectată în fiecare interval de dispecerizare pentru managementul congestiilor interne, publicată în cel mult o ora după sfârșitul intervalului de dispecerizare;
  - h) cantitatea totală de energie electrică de echilibrare, separat pe tip și sens, efectiv livrată în fiecare interval de dispecerizare pentru managementul congestiilor, publicată la încheierea decontării pe PE;
  - i) prețurile marginale pentru energia electrică de echilibrare selectată corespunzătoare reglajului secundar de creștere de putere, respectiv reducere de putere, publicate în cel mult o oră după sfârșitul intervalului de dispecerizare;
  - j) prețul mediu pentru energia electrică de echilibrare selectată corespunzătoare reglajului terțiar rapid de creștere (de scădere) de putere, publicat în ziua următoare zilei de dispecerizare, pentru fiecare interval de dispecerizare;
  - k) prețul mediu pentru energia electrică de echilibrare selectată corespunzătoare reglajului terțiar lent de creștere (de scădere) de putere, publicat în ziua următoare zilei de dispecerizare, pentru fiecare interval de dispecerizare;
  - l) prețurile dezechilibrelor pozitive/negative pe fiecare interval de dispecerizare, publicate la încheierea decontării pe PE/dezechilibrelor PRE;
  - m) volumul total al dezechilibrului SEN, în fiecare interval de dispecerizare, publicat la încheierea decontării pe PE;
  - n) volumele agregate ale dezechilibrelor pozitive, respectiv negative ale PRE în fiecare interval de dispecerizare, publicate la încheierea decontării dezechilibrelor PRE;
  - o) informații privind bilanțul financiar lunar al PEE/dezechilibrelor PRE, înainte de redistribuire (costuri/venituri pe PEE, costuri/venituri din dezechilibre PRE), publicate la încheierea decontării pe PEE/dezechilibrelor PRE;
- 5) informații privind achiziția serviciilor de sistem:
- a) cantitatea de serviciilor de sistem, inclusiv consumul tehnologic în rețeaua electrică de transport, care trebuie achiziționate în conformitate cu prevederile secțiunii 8;
  - b) cantitățile de servicii de sistem solicitate de către OST, publicate în conformitate cu prevederile secțiunii 8;
  - c) cantitățile de servicii de sistem achiziționate de către OST, publicate nu mai târziu de ziua următoare zilei de tranzacționare în care au fost achiziționate serviciile tehnologice de sistem;
  - d) prețul (prețurile), publicate nu mai târziu de ziua următoare zilei de tranzacționare în care au fost achiziționate serviciile tehnologice de sistem.

Secțiunea 2

Informații publicate de OPEE

747. Informațiile privind PZU vor fi publicate pe pagina web oficială pentru fiecare interval de tranzacționare al zilei de livrare. Rapoartele privind PZU trebuie actualizate ori de câte ori informațiile se modifică.

748. Următoarele informații vor fi făcute disponibile de către OPEE atunci când emite confirmări de tranzacție în conformitate cu prevederile Titlului III:

- 1) prețul de închidere a PZU; acesta va fi transmis și OST imediat după realizarea confirmărilor de tranzacție;
- 2) volumul total al tranzacțiilor încheiate în conformitate cu prevederile Titlului III;
- 3) curbele agregate ale cererii și ofertei;
- 4) prețurile de închidere a licitației și volumele agregate tranzacționate în fiecare sesiune pe piețele administrate de aceștia, pentru produsele ilustrative, în ziua de tranzacționare.

Secțiunea 3

Informațiile publicate de operatorii sistemelor de distribuție

749. Fiecare OSD va publica pe pagina web oficială informații privind cantitatea de energie electrică pentru acoperirea consumului tehnologic în rețelele electrice de distribuție și prețurile corespunzătoare, după cum urmează:

- 1) cantitatea de energie electrică pentru acoperirea consumului propriu tehnologic solicitată de către OSD;
- 2) cantitatea de energie electrică pentru acoperirea consumului tehnologic achiziționată de către OSD, publicată nu mai târziu de ziua următoare zilei de tranzacționare în care a fost achiziționată;
- 3) prețul (prețurile), publicate nu mai târziu de ziua următoare zilei de tranzacționare în care s-a făcut achiziția;
- 4) cantitatea de energie electrică pentru acoperirea consumului tehnologic tranzacționată pe PZU de către OSD și prețurile corespunzătoare, publicate nu mai târziu de ziua următoare zilei de tranzacționare;

Titlul XIV
Condiții generale și finale
Capitolul I
Funcționarea pieței
Secțiunea 1
Date și rapoarte

750. Notificările transmise părților, din partea celor ce emit astfel de notificări, vor fi adresate unei persoane desemnată ca responsabilă cu primirea respectivelor notificări.

751. Datele solicitate conform prezentelor Reguli vor fi prezentate în formatul specificat în acestea sau, după caz, în cel specificat de OPEE sau OST.

Secțiunea 2
Sistemele informatice, de telecomunicație și bazele de date

752. OPEE și OST vor implementa sistemele informaționale necesare funcționării pieței energiei electrice, incluzând cerințele hardware și software, ce îndeplinesc toate cerințele sistemelor de tranzacționare, de programare, al PEE și respectiv de decontare, conform prezentelor Reguli.

753. OPEE și OST vor stabili fiecare protocoale de interfață adecvate pentru comunicarea părților cu sistemul de tranzacționare, sistemul de programare, sistemul PEE, sistemul de măsurare și respectiv cu sistemul de decontare, folosind standarde internaționale corespunzătoare și vor face disponibile aceste protocoale de interfață tuturor părților care solicită acest lucru.

754. Suplimentar față de responsabilitatea participanților pieței energiei electrice de a îndeplini prevederile prezentelor Reguli pentru comunicarea datelor, participanții pieței energiei electrice trebuie să realizeze sisteme corespunzătoare pentru comunicarea eficientă cu sistemul de tranzacționare al PZU, sistemul de programare și sistemul PEE ale OST precum și sistemele de decontare ale OPEE, respectiv OST.

755. OPEE și OST vor comunica în termen util participanților pieței energiei electrice caracteristicile tehnice ale sistemelor informaționale pe care au obligația să le implementeze conform prevederilor pct. 754.

756. OPEE și OST vor crea și menține, fiecare, baze de date ale tuturor informațiilor ce au fost solicitate să fie prezentate de participanții pieței sau de alte părți conform prezentelor Reguli. Fiecare bază de date va păstra o copie a tuturor datelor corespunzătoare prezentate sau păstrate. Formatul de păstrare a înregistrărilor va fi stabilit de către OPEE, respectiv OST, după caz.

Capitolul II
Supravegherea Pieței
Secțiunea 1
Monitorizarea pieței energiei electrice

757. Agenția va:

- 1) monitoriza funcționarea piețelor energiei electrice în conformitate cu prevederile Reguli;
- 2) monitoriza respectarea de către participanții pieței energiei electrice a regulilor, procedurilor și formularelor aprobate în scopul implementării prezentelor Reguli;
- 3) identifica orice caz de nerespectare a prezentelor Reguli sau a comportamentului anticoncurențial.

758. OPEE și OST vor informa Agenția cu privire la orice aspect care conduce la:

- 1) o funcționare inadecvată a piețelor centralizate de energie electrică;
- 2) un comportament anticoncurențial sau inadecvat al oricărui participant al pieței energiei electrice, prezentând soluții posibile pentru remedierea situației constatate.

759. Soluțiile menționate la punctul precedent vor include, după caz:

- 1) propuneri de modificare a Regulilor pieței energiei electrice sau oricăror altor reglementări și proceduri conexe;
- 2) propuneri de sancționare a participanților al căror comportament a fost sesizat ca inadecvat.

760. OPEE și OST prezintă periodic Agenției, într-un format electronic stabilit de Agenție și după caz în scris, prin serviciile poștale, informațiile necesare pentru a permite acestuia să evalueze eficiența funcționării pieței angro de energie electrică și influențele reciproce dintre piețele organizate de energie electrică, componente ale pieței angro de energie electrică. Informațiile transmise pot include, dar nu se limitează neapărat la: notificările fizice, ofertele orare ale participanților la PZU și PEE, ordinea de merit pe PZU și respectiv PEE, PIP, prețuri marginale pentru energia electrică de echilibrare, prognozele de consum, decontările, declarațiile de disponibilitate, precum și rapoarte conținând sinteze ale unor informații de acest tip.

761. La solicitarea Agenției, OPEE și OST prezintă date istorice din bazele de date deținute, într-un format stabilit de Agenție, pentru efectuarea studiilor de piață și îndeplinirea obligațiilor privind monitorizarea pieței energiei electrice.

Secțiunea 2

Sancționarea participanților la piață în caz de neconformitate sau comportament anti-concurențial

762. La cererea unui participant la piața energiei electrice sau la sesizarea unui organ central de specialitate al administrației publice, a unei alte autorități publice, Agenția este în drept să inițieze investigații privind funcționarea pieței energiei electrice.

763. Dacă în rezultatul investigației efectuate conform pct. 762 se constată că unul sau mai mulți participanți ai pieței energiei electrice nu au respectat prevederile prezentelor Reguli sau alte cerințe și proceduri aprobate pentru implementarea acestora, în funcție de gravitatea faptelor constatate, Agenția procedează în conformitate cu prevederile art. 85 din Legea cu privire la energia electrică.

Capitolul III

Aprobarea contractelor cadru și a procedurilor

764. Titularii de licențe cărora li s-a pus în atribuții să elaboreze contracte cadru și proceduri conform prevederilor prezentelor Reguli sau să specifice conținutul sau formatul oricărei informații ce este transmisă conform prezentelor Reguli o vor face în timp util. După elaborare și consultare publică, partea nominalizată va transmite respectivul document pentru aprobare Agenției.

Anexa 1

PROCEDURA DE PROCURARE A ENERGIEI ELECTRICE

Secțiunea 1

Termeni și condiții generale

1. Procedura de procurare a energiei electrice (denumite în continuare procedura) definește termenii, condițiile și modul de achiziție a energiei electrice de către furnizorii serviciului universal, furnizorii de ultimă opțiune și operatorii sistemelor de transport și de distribuție a energiei electrice.
2. Achiziția de energie electrică se va face printr-un proces de licitație competitiv, respectând pe deplin principiile transparenței și nediscriminării.
3. Procesul de achiziții se desfășoară cel puțin o dată pe an pentru contracte de achiziționare a energiei electrice pentru un an calendaristic, cu posibilitatea de a contracta energie electrică și pentru perioade mai scurte de timp (lunar, săptămânal).
4. Titularii de licențe sunt vor tinde să utilizeze sisteme și platforme electronice în procesul de desfășurare a licitațiilor.
5. Se recomandă utilizarea prezentei proceduri în procesul de achiziție de energie electrică de către toți furnizorii de energie electrică.
6. În scopul prezentei proceduri, se aplică următoarele definiții:
Caietul de sarcini - specificația detaliată a cerințelor necesare de îndeplinit pentru a putea furniza energie electrică, precum și cerințele organizatorice ce țin de licitație, care este pusă la dispoziția participanților care au fost calificați pentru participarea la licitație conform prezentei proceduri.
Cumpărător - un furnizor al serviciului universal, furnizor de ultimă opțiune sau un operator de sistem care efectuează achiziția energiei electrice în conformitate cu prezentele procedură;
Vânzător - un participant al pieței energiei electrice care participă la o procedura de achiziție a energiei electrice organizată de Cumpărător;
7. Titlurile din cadrul procedurii nu afectează interpretarea acestora.
8. În cazul în care dispozițiile individuale ale procedurii devin nule sau caduce în totalitate sau parțial, acest lucru nu afectează dispozițiilor rămase.
9. În ceea ce privește genul persoanelor, orice termen sub formă masculină sau feminină include atât sexul masculin, cât și cel feminin.
10. Cumpărătorul va efectua o licitație pentru achiziția de energie electrică (în continuare: licitație), în cadrul căreia vor fi colectate ofertele pentru furnizarea de energie electrică.
11. Modalitatea de desfășurare a licitației este specificată în caietul de sarcini.
12. Procesul de achiziție a energiei electrice va fi realizat prin licitații organizate în conformitate cu necesitățile de energie electrică ale Cumpărătorului.
13. În conformitate cu prevederile prezentei proceduri, precum și caietul de sarcini, Cumpărătorul trebuie să selecteze unul sau mai mulți ofertanți cu care va semna Contractul pentru furnizarea unei anumite cantități de energie electrică.

Secțiunea 2

Criterii și documentele solicitate pentru întocmirea listei de furnizori precalificați

14. Participarea la licitație este deschisă tuturor persoanelor juridice care au îndeplinit cerințele prezentei secțiuni. Companiile care îndeplinesc cerințele prezentei secțiuni înainte de lansarea unui proces de licitație sunt eligibile să participe la licitație.
15. Cumpărătorul va anunța în mod public printr-o invitație publicată pe pagina web oficială, invitând toți comercianții și furnizorii de energie electrică potențiali să depună dosarele

pentru calificarea drept furnizor potențial de energie electrică. După necesitate, Cumpărătorul poate expedia potențialilor furnizori scrisori de invitație de participare la proces.

16. În anunț Cumpărătorul va informa potențialii ofertanți despre criteriile aplicate și va furniza date despre cerințele de calificare.

17. Criteriile și condițiile de calificare în calitate de furnizor potențial vor conține, fără a se limita:

- Informații generale: Copia certificatului de înregistrare.
- Criterii tehnice: Sursa de energie electrică (centrală electrică proprie, cumpărare din piață, import (din ce țară), altele);
- Experiența companiei și indicatorii financiari ai companiei: O copie a certificatului de înregistrare fiscală; Dovada experienței în furnizarea energiei electrice (stabilită de către FR-CTD); Dovada lipsei datoriilor companiei față de bugetul de stat; Copia raportului financiar pentru ultimii doi ani.
- Companiile vor prezenta o declarație precum că nu se află în una din următoarele situații: nu sunt în stare de faliment sau în proces de lichidare și/sau și-au suspendat activitatea economică; nu-și îndeplinesc obligațiile de achitare a contribuțiilor de asigurare socială sau a impozitelor în conformitate cu prevederile legale ale țării în care sunt înregistrate sau ale țării în care se va realiza contractul.

18. Participanții interesați trebuie să transmită solicitările de calificare în calitate de furnizor calificat prin poștă recomandată, personal sau la adresa electronică specificată de Cumpărător.

19. Documentele furnizate de participant trebuie să fie prezentate ca originale sau ca copii certificate. Certificarea trebuie să fie efectuată de un notar public.

20. Solicitățile completate în mod corespunzător vor avea ca rezultat calificarea la procesul de licitație și includerea în lista de furnizori calificați.

21. În cazul unei cereri incomplete, Cumpărătorul își rezervă dreptul de a invita solicitantul în cauză să completeze solicitarea. Cumpărătorul va informa solicitantul despre faptul că solicitarea este incompletă prin e-mail și despre informațiile care lipsesc. Solicitantul transmite informațiile lipse sau dovezi suplimentare pentru a putea fi inclus în lista furnizorilor calificați.

22. În baza unei solicitări complete, Cumpărătorul va emite solicitantului o confirmare privind includerea în lista furnizorilor calificați.

23. Pe baza criteriilor de calificare, fiecare Cumpărător va elabora o listă proprie de furnizori precalificați. Criteriile din această secțiune sunt cumulative. Fără excepții, nici o parte interesată nu va putea trece la următoarele etape ale procedurii decât dacă furnizează toate informațiile.

24. Cumpărătorul trebuie să păstreze lista de potențiali furnizori care sunt calificați pentru participarea la licitațiile de procurare a energiei electrice în conformitate cu prezenta procedură. Procesul de calificare drept participant la licitații este realizat continuu.

25. Eligibilitatea este valabilă pentru toate licitațiile ulterioare. În scopul actualizării documentației de înregistrare Cumpărătorul poate solicita actualizarea documentelor care au servit temei pentru calificarea unui agent economic în calitate de participant la licitații, modificând lista participanților la licitație în baza informațiilor oferite.

Secțiunea 3

Obiectul licitației

26. Obiectul licitației poate fi orice produs din lista de mai jos:

1) **Produse anuale :**

a) Sarcină de bază: ____ MW pentru anul Y (unde Y reprezintă anul calendaristic selectat)

Sarcina de bază este un produs energetic cu bandă standardizat pentru livrarea fizică a energiei electrice, a cărui furnizare va începe la 1 ianuarie ____ (Y) la ora 00.00 și se va încheia la 31 decembrie ____ (Y) la 24.00.

b) Sarcină de zi: ____ MW pentru anul Y

Sarcină de zi este un profil specific zilnic al produsului energetic pentru livrarea fizică a energiei electrice, a cărui livrare va începe la 1 ianuarie ____ (Y) la [07.00] h până la [22.00] h în fiecare zi calendaristică, cu excepția zilelor libere, până la data de 31 decembrie ____ (Y).

c) Sarcină de noapte: ____ MW Încărcarea din vârf - anul Y

Sarcina de noapte este un profil specific zilnic al produsului energetic pentru livrarea fizică a energiei electrice, a cărui livrare va începe la 1 ianuarie ____ (Y) anul Y la [00.00] h până la [07.00] h și [22.00] h până la [00.00] h în fiecare zi calendaristică până la 31 ianuarie ____ (Y), cu excepția zilelor libere. În zilele libere, profilul este cel al unui produs de bază.

- 2) **Produse lunare:** se definește la fel ca și produsele anuale, singura diferență fiind că perioada de livrare începe în prima zi a unei luni calendaristice, în timp ce sfârșitul livrării va fi ultima zi a unei luni calendaristice, inclusiv.
- 3) **Produse săptămânale:** se definește la fel ca produsele anuale, singura diferență fiind că începerea livrării va fi luni, în timp ce sfârșitul livrării va fi într-o duminică, inclusiv.
- 4) Alte produse personalizate ca schițe din Caietul de sarcini.

Secțiunea 4

Licitațiile pentru achiziționarea energiei electrice

27. Cumpărătorul va determina calendarul licitației, tipul produsului, perioada de livrare, cantitățile de energie electrică, profilul sarcinii pe care intenționează să le contracteze în cadrul unei licitații elaborând Caietul de sarcini, cu luarea în considerare a cerințelor prezentei proceduri.
28. Licitația poate fi organizată simultan pentru mai multe tipuri de produs. În acest caz Participanții la licitație fac oferte separate pentru fiecare produs.
29. În caz de organizare a licitațiilor electronice participanții la licitație trebuie să aibă o adresă de e-mail oficială activă pentru a participa la licitații. În cazul în care se utilizează o platformă de achiziții mai sofisticată, testarea accesului și a ofertelor trebuie să aibă loc ca înainte de utilizarea efectivă.
30. Cumpărătorul publică caietul de sarcini pe pagina web oficială cu cel puțin 15 zile lucrătoare înainte de data limită de depunerea a ofertelor pentru produsele lunare și alte produse pe termen mai lung, și cu cel puțin 5 zile lucrătoare înainte de data limită de depunerea a ofertelor pentru produsele pe termen mai scurt. Caietul de sarcini al licitației conține cel puțin următoarele:
  - Modalitățile licitației
  - Specificația produsului sau produselor (tip, cantitate, perioadă de livrare etc.),
  - Datele și calendarul licitației, inclusiv procedurile de testare, dacă este relevant,
  - Detaliile prețului și moneda, dacă este relevant (de exemplu: prețul de pornire),
  - Detalii despre garanții, dacă sunt aplicate,
  - Persoana (persoanele) de contact pentru Cumpărător.
31. Caietul de sarcini poate include cerințe legate de garanții.
32. În cazul concursului pentru mai multe produse Caietul de sarcini va conține prevederi pentru fiecare produs.
33. Pentru toate produsele, cantitatea poate fi definită ca:
  - fixă - de ex. produs de bază 10 MW,

- flexibil - n cazul în care cantitatea achiziționată este flexibilă, cantitatea minimă, precum și dimensiunea pasului, sunt definite în documentul Specificației licitației (de exemplu, bazin de încărcare 10 MW, minim 1 MW, dimensiune pas 1 MW).
  - fără cantitate - Cumpărătorul poate testa piața fără a introduce o cantitate fixă în Specificația licitației, ci mai degrabă să definească că dorește să cumpere un anumit profil (bază, vârf sau semivârf pentru o anumită perioadă). Aceasta va fi o invitație pentru participanții la licitație pentru a trimite perechi de volum și preț.
34. Cumpărătorul publică Caietul de sarcini pe pagina web oficială și îl transmite împreună cu invitația de a participa la licitația specifică furnizorilor potențiali.
  35. În toate licitațiile, participanții la licitație pot depune până la 3 oferte, independente una de cealaltă, pentru fiecare produs, cu excepția cazurilor licitațiilor fără cantitate, pentru care participantul la licitație poate să trimită până la 5 oferte, independente, pentru fiecare.
  36. Cumpărătorul poate include în Caietul de sarcini un preț plafon pentru fiecare produs, ceea ce implică faptul că, la o anumită licitație, Cumpărătorul este dispus să plătească pentru electricitate până la plafonul respectiv.
  37. Ofertele individuale depuse de participanții la licitație ar trebui să includă referințe specifice în cazul în care cantitatea din ofertă nu este divizibilă. În caz contrar se consideră că cantitatea din ofertă este divizibilă.
  38. Participanții la licitație își pot depune dosarele de ofertă începând cu data și ora de deschidere a perioadei de licitare și până la data și ora de închidere a acesteia stabilite în caietul de sarcini.
  39. În perioada de licitare participanții își pot actualiza oferta depusă anterior. Doar ultima ofertă depusă va fi considerată finală și luată în considerare de către Cumpărător la stabilirea câștigătorilor.
  40. Participanții la licitație Participanții pot depune oferte pentru fiecare produs într-un mod în care introduc oferta pentru fiecare produs cu suma selectată de MW și prețul MDL (sau altă monedă)/MWh rotunjită până la 2 zecimale.
  41. Cumpărătorul poate prelungi termenul limită de depunere a ofertelor, în cazul în care există probleme tehnice, există o solicitare a participanților eligibili în acest sens sau în cazul în care consideră că poate obține un preț mai bun.
  42. Cumpărătorul își rezervă dreptul de a anula licitația, dacă după expirarea perioadei de depunere a ofertelor au fost depuse doar două oferte pentru fiecare produs individual sau în cazul în care Cumpărătorul consideră că scopul licitației nu a fost atins. Dacă în licitația ulterioară și-au depus ofertele cel puțin 2 participanți, cumpărătorul va selecta câștigătorul luând în considerare ofertele depuse.
  43. În niciun fel Cumpărătorul nu poate dezvălui informații din ofertele transmise oricărei alte părți în timpul procesului de licitație.
  44. Cumpărătorul nu înregistrează ofertele primite după expirarea perioadei de licitare.

Secțiunea 5

Determinarea câștigătorilor și publicarea rezultatelor licitației

45. După închiderea licitației, Cumpărătorul verifică dacă ofertele depuse îndeplinesc cerințele stabilite în caietul de sarcini și în prezenta procedură și le validează.
46. Toate ofertele valide vor fi înscrise în cartea de oferte. Ordinea ofertelor din cartea de oferte se stabilește în funcție de criteriul „prețul cel mai mic” pe o perioadă de livrare specifică. În cazul în care există mai multe oferte cu același preț, va avea prioritate oferta depusă mai devreme.
47. Toate ofertele valide înscrise în cartea de oferte sunt considerate valabile până la semnarea Contractului cu participanții selectați.

48. Ofertele valide vor fi luate în considerare la evaluarea rezultatelor. Informațiile din ofertele valide vor fi transferate în formular agregat și câștigătorul (câștigătorii) selectat.
49. Sunt considerate oferte câștigătoare ofertele cu cel mai mic preț MDL/MWh pentru fiecare produs individual și perioada de livrare.
50. Prețul oferat de participantul la licitație inclus în oferta câștigătoare este prețul la care urmează a fi livrată energia electrică.
51. În termen de o zi lucrătoare din momentul stabilirii câștigătorului, Cumpărătorul notifică rezultatele oficiale ale licitației participanților la licitație și Agenției. Notificarea va conține rezultatele, prețul (prețurile) și cantitățile contractate pentru fiecare licitație de produs.
52. În urma rezultatelor licitației, Cumpărătorul trimite o notificare fiecărui câștigător, cu Contractul completat și semnat scanat, care trebuie semnat de fiecare câștigător pentru cantitatea de energie electrică/prețul respectiv.
53. Copia scanată a Contractului contrasemnată de câștigătorul licitației trebuie trimisă Cumpărătorului în termen de 1 zi lucrătoare de la primirea Contractului de către Cumpărător.
54. În cazul în care Contractul nu este semnat de câștigător Cumpărătorul poate recalcula rezultatul excluzând ofertele câștigătorului care nu a semnat Contractul sau, dacă este nevoie, să repete licitația cu o cronologie scurtată.
55. Odată ce Contractul contrasemnat este transmis Cumpărătorului și confirmat de Cumpărător, Contractul devine obligatoriu pentru ambele părți.
56. Cumpărătorul publică rezultatele licitației pe pagina web oficială după încheierea licitației, specificând:
  - cantitatea realizată de energie electrică;
  - prețul mediu.
57. În cazul în care licitația este anulată și trebuie repetată, fie din cauza ofertelor, fie a faptului că prețurile oferite nu sunt în conformitate cu așteptările (adică buget), termenele pentru repetarea licitației pot fi reduse de către Cumpărător.
58. Orice clarificare solicitată de un participant la licitație (înainte și în timpul licitației) trebuie să fie transmis tuturor participanților la licitație în același timp.

Secțiunea 6

Prevederi speciale

59. Cumpărătorul efectuează întregul proces al licitației și se asigură că procesul se desfășoară în conformitate cu prezenta procedură și cu cerințele legale aplicabile.
60. Pe parcursul licitației, Cumpărătorul are dreptul să scurteze sau să extindă durata licitației sau să suspende temporar licitația dacă consideră că este necesar pentru executarea corectă a licitației. Cumpărătorul are, de asemenea, dreptul de a anula licitația în orice moment.
61. Cumpărătorul nu poate fi răspunzător pentru daune directe sau indirecte rezultate din:
  - incapacitatea unui participant la licitație de a participa la licitație sau de a nu participa la licitație,
  - depunerea cu întârziere a unei oferte,
  - eroarea unui participant la licitație în depunerea ofertei,
  - anularea licitației.
62. Orice comportament al participantului la licitație care are ca scop sau efectul interferenței în procesul de licitație sau influență inadmisibilă asupra rezultatului acesteia este considerat o încălcare gravă a prezentei proceduri, care rezultă în eliminarea participantului la licitație și anularea ofertei deja acceptate ale acestui participant la licitație.

63. În cazul evenimentelor severe și / sau repetate de la alineatul (3), Cumpărătorul poate decide să elimine participantul la licitație și din viitoarele licitații, anulând astfel cererea sa, excluderea participantului din lista participanților calificați. Cumpărătorul trebuie să informeze cât mai curând posibil participantul la licitație cu privire la aceste măsuri.
64. În cazurile de la pct. 63, Cumpărătorul va informa prompt Agenția despre astfel de evenimente, inclusiv o precizare detaliată a motivelor acesteia.
65. Toate documentele legate de licitație (fizice sau electronice), schimburi etc. trebuie să fie păstrate de toate părțile timp de 5 ani după licitație.
66. La cererea Agenției, Cumpărătorul va prezenta Agenției toate materialele legate de licitație, inclusiv schimburile cu participanții la piață.
67. Dacă licitațiile pentru anumite produse nu au reușit și o altă licitație nu poate fi efectuată din cauza restricțiilor de timp sau de securitate a aprovizionării, produsele pot fi în cascadă și licitațiile pentru produse pe termen scurt.
68. Dacă o licitație pentru un produs lunar sau săptămânal nu reușește și o altă licitație nu poate fi efectuată din cauza restricțiilor de timp sau de securitate a aprovizionării, se va folosi o negociere directă cu potențiali furnizori, în afara domeniului de aplicare a prezentei proceduri.

Anexa nr. 1

Solicitare de calificare drept furnizor potențial în cadrul licitațiilor pentru achiziționarea de energie electrică

Solicitantul

_____

_____ transmite prin prezenta o cerere de calificare pentru participarea la licitațiile viitoare pentru achiziționarea de energie electrică organizate de Cumpărător.

Informațiile și datele de identificare ale solicitantului

Numele complet al solicitantului	
Adresa solicitantului	
Codul poștal	
Țara	
Telefon	
Nr. de fax	
E-mail	
Numărul de impozit al participantului	
Numărul de înregistrare al participantului	
Numărul de cont bancar și sucursala bancară	
Persoanele responsabile de semnarea Contractului nume și prenume	

Reprezentanți autorizați pentru primirea informației și transmiterea informațiilor

Prenume și nume de familie	Telefon	Nr. de fax	E-mail către care sunt trimise informații legate de licitație	Semnătura

Reprezentanți autorizați pentru depunerea ofertelor (procesul de lucru)

Prenume și nume de familie	Telefon	Nr. de fax	E-mail de la care vor fi depuse ofertele	Semnătura

Persoane de contact autorizate pentru execuția contractului (tehnic)

Prenume și nume de familie	Telefon	Nr. de fax	E-mail	Semnătura

Persoane de contact autorizate pentru aspectele financiare

Prenume și nume de familie	Telefon	Nr. de fax	E-mail	Semnătura

Numele și funcția semnatarului:

Ștampila

și

semnătura

Anexa nr. 2: Declarații

Declarații

Participantul la licitație pentru achiziția de energie electrică _____
(numele companiei), declară următoarele:

1. Înainte de semnarea acestei declarații, am luat la cunoștință și sunt de acord cu Caietul de sarcini a licitației.
2. Toate datele prezentate în această cerere și în anexele menționate în acestea sunt veridice și corecte și că îndeplinesc toate condițiile prevăzute de lege pentru desfășurarea activităților care fac obiectul acestei licitații.
3. Sunt de acord că Cumpărătorul poate, ori de câte ori este considerat necesar, să efectueze anchetele necesare cu organisme competente și să obțină date din înregistrări competente. Datele dobândite vor fi utilizate exclusiv pentru nevoile Cumpărătorului.
4. Sunt de acord cu conținutul termenilor și condițiilor generale de livrare a energiei electrice, precum și cu prevederile contractului. În cazul în care sunt selectat, mă angajez să închei un contract cu același conținut în termen de [10] zile lucrătoare de la încheierea licitației.

Data:

Numele și funcția semnatarului:

Semnătură:

Ștampilă: